

અગ્રણી સુખાસુ

“જોઈને જેનાં વિષે સંભવિ શરે છે તેને દીનમાં સંમજ આપે છે”

બેહરતી ઝેવર

અથવા

સ્વર્ગનું ઘરેણું

ભાગ ૮ મો.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર

અબ્દુર રહીમ બી. મોલવી ગુલામ મોહમ્મદ સાહેબ

૨ બેઆદા સને ૧૩૪૨ હીજરી

બીજી આવૃત્તિ પ્રત ૧૦૦૦

મર્વ હક્ક લાપાંતર કર્તાએ સ્વાધીન ગણ્યાં છે.

સુરત-ખપાડીઆ ચક્રવાપર આવેલા મેસર્સ વિદ્યાર્થી એન્ડ કું. ના “સમાચાર”
પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં અગત્યતરણ રતનજી દેસાઈએ છાપ્યું.

કી. છ આના

ગુજરાત વિદ્યાલય ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી મુદ્રિત સંગ્રહ
૧૯૨૯

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૪૧૨૧૩ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ બેરેશન ઝેલર

વિષય પૃ: ૪

ધણે મેહેરખાન રહમ કત અલ્લાહના નામથી.

સર્વ તારીફ અલ્લાહ માટે છે. જેના કૃપા. જનમાં સઘળી વસ્તુ છે. હિદાયત અને ગુમરાહી તેનાજ કૃપાજનમાં છે અને સ્ત્રીઓને પુરૂષથી ઉતરતા બનાવવું તેનીજ હિકમતથી છે. તે આહે તે કરે તેના કામમાં કાષ્ટને ચુનો ચરા કરવાની શક્તિ નથી. અને હઝારો દોરૂદ અને સલામ હજરત મોહમ્મદ માટે છે, કે જેમણે હિદાયત ગુમરાહીના માર્ગો ખુલ્લા કર્યા જે તેમને કહે લાગ્યો તે પોતાની મનજલે પહોંચ્યો અને જેણે નહીં માન્યું તે ગુમરાહ થયો, અને સઘળા સલામ તથા મુબેનો માટે છે.

એ પછી ગુલામ મોહમ્મદ ખીં હાજી હુકુમ સાદેક કહે છે કે કન્યા કેળવણીનો ચોતરફ શોર થઈ રહ્યો છે. કન્યાશાળાઓ ઉધડતી જાય છે પણ તેઓને શી કેળવણી જરૂરની છે તે ઉપર નજર કરનાર ઘણાએ જણાતા નથી. કન્યા જેની સાથે પરણે છે તેને ગુજરાતીમાં ધણી. પતિ કહે છે. જેથી તેનું માલિક થવું અને કન્યાનું તાબે થવું પ્રગટ થાય છે; તેમ તેને વર પણ કહે છે. જેથી તે તેણી ઉપર ગાલિબ થનાર એક પામનાર સિદ્ધ થાય છે. અને કન્યાને ધણીઆણી કહે છે એટલે માલિકની લાવેલી જે લોડીપણાનો ભેદ બતાવે છે. ત્યારે તેની કેળવણી પણ એવીજ થવી જોઈએ કે તે પોતાની હદ વંદે નહીં અને માલિક (ધણી) ની તાબેદાર રહે. એઓમાં સ્વતંત્રતા આવે તો તેનું કંવું માકું પરિણામ આવે છે તે યુરૂપની લેડીઓનો હાલ તથા દેશી લેડીઓની રિયતી જાણનાર ઉપર કંઈ છપ્પુ નથી.

એઓને કેળવવા માટે 'મેહેસ્તી એવર' ઉર્દૂ અમુલ્ય પુસ્તક છે. અને કેમ નહીં હોય

તેના રચનાર હકીમુલ ઉમ્મહ હજરત મૌલાના અશરફઅલી સલ્લમ હુલ્લાહ છે. જેમનો તકવા પરહેઝગારી જગ જાણીતી છે એટલે વિચારની અસર પણ પડે એમાં કશું સંદેહ નથી. એજ કારણથી એ કિતાબ અનેકવાર અનેક પ્રેસમાં હઝારો છપાઈ અને છપાની જાય છે.

ખાદાનો શુકર કે આ આક્રમા ભાગના ભાષાંતર કરવાની તેણે મને શક્તિ આપી. એમાં રચનાર મૌલાનાએ સો બીબીઓની હાલત લખી છે. જે છોકરીઓને દિરસા કહાણી કહેવામાં કામ આવે અને સાથે બાધ પણ થયે અને દરેક બીબીના વર્ણનની છેવટમાં કતાએ ફાયદો આપ્યો છે જે ઉપર ધ્યાન આપવાથી ધણી સારી અસર થાય છે.

જુજગોના દિરસા તેઓની હાલતોનું વર્ણન વાંચનાર ઉપર અજબ અસર કરે છે, એજ માટે કુરઆન શરીફમાં પેગમ્બરોના દિરસા લખાયા છે. અલ્લાહતાઆલા રસુલુલ્લાહ (સલ) ને ફરમાવે છે, "અમે પેગમ્બરોની ખબરોમાંથી તારાપર તે બયાન કરીએ છીએ જે તારા દિલને થોભાવે (સામેત રાખે) છે. (સુરા હુદ ૧૧; ૧૨૦) સૈયેદુત તાએફા હજરત જોનેદ (રહ કહે છે કે ' જુજગોની હિકાયાનો તે અલ્લાહના હસ્કરોમાંનું હસ્કર છે એટલે મશાએઓનાં વચનો, હકીમ તથા મારેફતમાં અલ્લાહના હસ્કરોમાંથી એક મજસુત હસ્કર છે, જેથી કરી ખાહેશે નફસાની જુરા હરાદાના હસ્કરની સારી રીતે હાર થાય છે. એજ માટે એક જુજગ પોતાના મુરીદોને આજ્ઞા કરતા કે દરેક પીર (અવલિયા) નાં વચનો યાદ કરો. અને જે એટલુંએ નહીં અને

તો તેઓનાં નામજ યાદ રાખશો. અને આનાં જાહેર છે કે આ ભાગમાં વર્ણવેલી સો બી-બીઓ તે સઘળી વલીઓજ છે અને તેઓની હાલત જુદી જુદી છે. જે છોકરીઓ ઉપર અસર કરવામાં કામયા શમાન છે વાંચનારીઓને જોઈએ કે તેઓ પોતે વાંચે અને નહીં જાણનારીઓને પણ વાંચી સંભળાવે.

ગાયકવાડ સરકારની અમલદારીમાં ફરજ-આત ફેળવણી છે, જેથી મુસલમાનોની હજારો છોકરીઓને શાળાઓમાં અપાતી ફેળવણી લેવી

પડે છે પણ તેઓને તો નૈઋતિક ફેળવણી કરતાં ધર્મની ફેળવણીની જરૂર છે; જે બહેરતી એવરના સઘળા ભાગો પૂરી પાડે છે. તેને અલગ કરવાની અથવા બીજી કોઈ એવી કિસ્મતે આજુ કરવાની ઘણી જરૂર છે. અને તે આના મુસલમાન આગેવાનોને કાશીશ કરી પાડી કરાવવાની ફરજ છે.

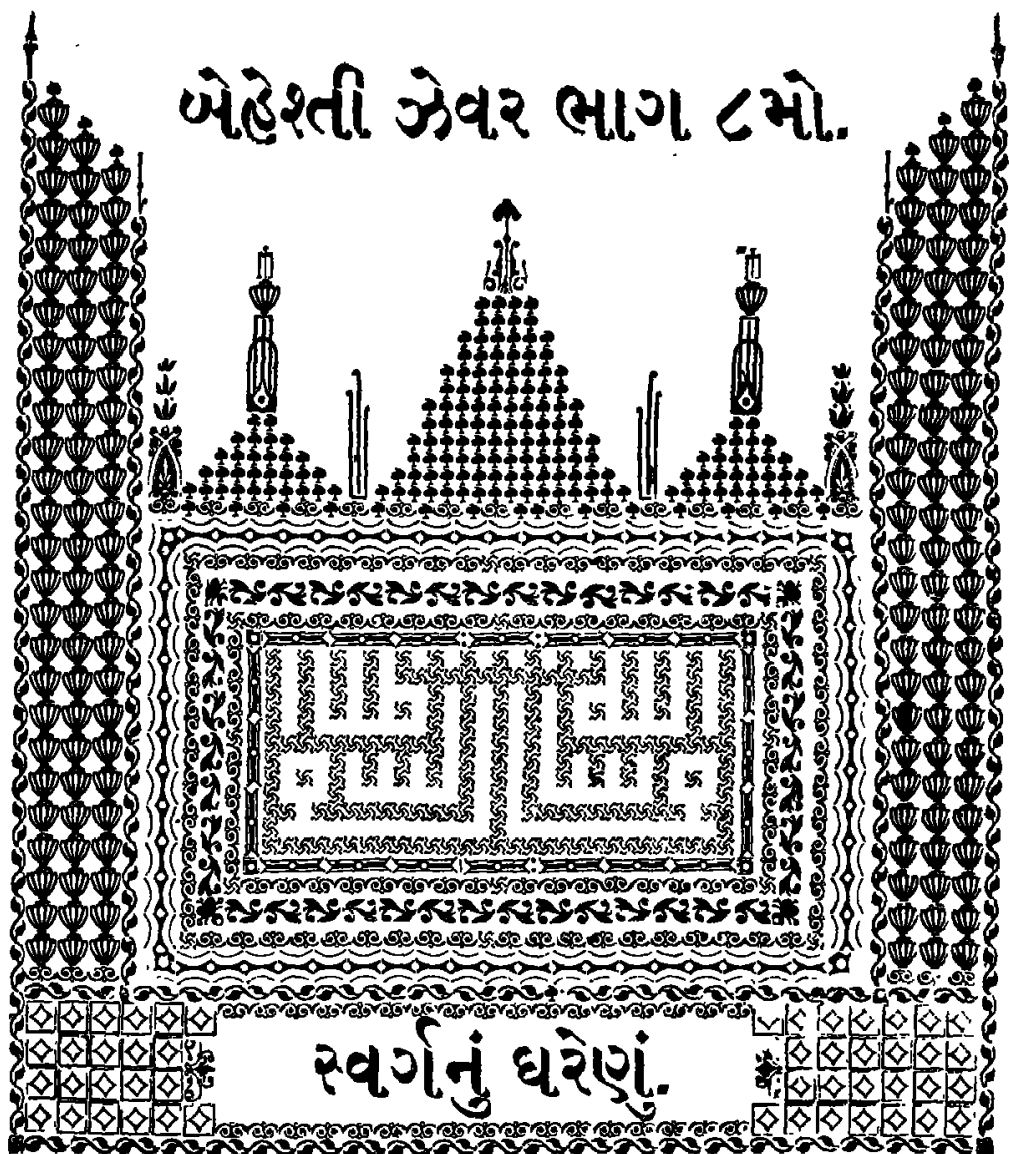
ઉર્દુ બેહશતી એવરના ટાઇટલ (પુઝા) ઉપર છોકરીઓના બોધની કવીતા લખાઈ છે તે અત્રે ઉતારવી પ્રસંગોપાત્ત થઈ પડશે.

અસલી ઘરેણું

એક લડકાને જે પુછા અપની અમ્મા જાનસે, હું આપ એવરકી કરે તારીફ મુજ અનજાનસે: કાનસે એવર હું અચ્છે જે જતા દીજે મુજે, હું ઔર જે બદ ઐય હું વોહબી બતા દીજે મુજે. તાકે અચ્છે ઔર છુરેમે મુજકુબી હો ઇમતેયાઝ, હું ઔર મુજપર આપકી બરકતસે ખુલજાએ જે રાઝ થું કહા માંતે મોહબ્બતસે કે ઐ બેટી મેરી, હું ગોશે દિલસે બાત સુનલો એવરોકી તુમ જરી. સીમ ઝરકે એવરકો લોગ કેહતે હું લક્ષા, હું પરનમેરી જાન હોના તુમ કબી ઉનપર ફેદા: મોને ચાંદીકી અમક બસ દેખતેકી બાત હૈ, હું ચાર દીનકી ચાંદની ઔર ફિર અધેરી રાત હૈ. તુમકો લાઝિમ હૈ કરો મરગુબ ઐસે એવરાન, હું દીન દુન્યાકી લક્ષાઈ જુસ્મે ઐઝાં આએ હાત: સરખે જુમર અકલકા રખના તુમ ઐમેટી મુદામ, હું ચલતે હું જુસ્કે ઝરીઆસે સખ ઇનસાંકે કામ બાલયાં હો કાનમેં ઐ જાં ગોશે હોશકી, હું ઔર નસીહત લાખ તેરે જુમકોમેં હો ભરી ઔર આવેઝે નસાએહ હોંકે દિલઆ વેઝ હોં, હું ગર કરે ઉનપર અમલ તેરે નસીએ તેઝ હોં. કાનકે પત્તે દિયા કરતે હું કાનોંકુ અજાબ, હું કાનમેં રખો નસીહત દેં જાં અવરકે કિતાબ: ઔર એવર ગર ગલે કે કુચ તુજે દરકાર હોં, હું તેકીયાં પ્યારી મેરી તેરે ગલેકા હાર હોં ફવતે બાઝુકા હાસિલ તુજકુ બાઝુખંદ હો, હું કામયાબી સે સદા તું ખુરમો ખુરસંદ હો હું જાં સખ બાઝુકે એવર સખકે સખ બેકાર હેં, હું હિમ્મતેં બાઝુકી ઐ બેટી તેરી દકકાર હેં. હાથકે એવર સે પિયારી દસ્ત કારી ખુબ હે, હું દસ્ત કારી વો હુનરહે સખકુ જાં મરગુબ હે. ક્યા કરોગી ઐ મેરી જાં એવરે બલબાલકો, હું ફેંક દેના ચાલીએ બેટી બસ ઇસ જાંજલકો: સખસે અચ્છ પાઉંકા એવર જે હૈ તુરે બસર, હું તુમ રહો સાબિત કદમ હરવકત રાહે નેકપર: સીમો ઝરકા પાઝોં મેં એવર નહો તો ડર નહીં, હું રાસ્તીસે પાઝોં શીસલે ગર ન મેરી જાં કહીં.

બેહેશ્તી ઝેવર ભાગ ૮મો.

સ્વર્ગનું ઘરેણું.

ઘણો મેહેરબાન રહમ કર્તા અલ્લાહના નામથી.

નેક બીબીઓની હાલતો.

વાંચનારીઓની હીન સંખ્યા હિંમત વધારવા માટે.

આ વર્ણનથી પ્રથમ બરકતને માટે ડુંકાણમાં રસલુલ્લાહ (સલા)નું વર્ણન કરવામાં આવે છે, કે જેથી વાંચનારીઓ પોતાના પૈગમ્બરને તથા તેમની આદતો સ્વભાવને પણ જાણી લે. અને તેથી તેમની પ્રીતિ ઉમ્મ જાય અને તેમની તાબેદારી કરે; અને આ પણ વાત છે કે, આ સલ્વાઓને નેકીની દોલત તેમની બરકતથી મળી છે. પ્રથમની બીબીઓને તો આપના નુરથી અને આ ઉમ્મતની બીબીઓને આપની શરીઅતથી, માટે પ્રથમ તેમનું વર્ણન લખ્યા પછી બીબીઓને હાલ શરૂ થશે.

હજરત મોહમ્મદ (સલ) ની પેદાઓશ અને વફાત વગેરેનું વર્ણન.*

તેમનું પ્રખ્યાત મુબારક નામ મોહમ્મદ (સલ) છે. તેમના પીતાનું નામ અબ્દુલ્લાહ છે, અને તેમના બાપનું નામ અબ્દુલ મુતલિબ, અને તેમના બાપનું નામ હાશિમ અને તેમના બાપનું નામ અબ્દે મનાફ છે. તેવણુની માનું નામ આમેનહ છે. અને તેણીના બાપનું નામ વહય અને તેના પીતાનું નામ અબ્દે મનાફ અને તેના બાપનું નામ મહરહ છે. અને આ અબ્દે મનાફ બીજા છે. અને પીરને દિવસ રબીઉલ અવ્વલ (૧ રબી)ના મહિનામાં તેવણુનો જન્મ થયો. તે વર્ષે એક કાફિર બાદશાહે હાથી લઇને કાયા ઉપર તેને તોડવા માટે ચલાઇ કરી હતી. અને તેવણુ પાંચ વર્ષ અને બે દિવસના થયા ત્યારે તેમની દૂધપાતી દાદાએ તેમને તેમની માને સોંપ્યા. જ્યારે આપ છ વર્ષના થયા ત્યારે તેમની મા પોતાને સાથે લઇને તેમના દાદાની મોસાળ બની નજરમાં મદિના ગઇ. અને એક મહિના પછી પાછા ફરતાં અબ્દુલ નામની જગ્યામાં તેણીનું મૃત્યુ થયું. ઉમ્મે એમન પશુ સાથે હતી. તે તેમને મક્કામાં લાવી. અને હજરત [સલ] ના આપ તેમને હમલમાં છોડી મરણ પામ્યા હતા. તેમને તેમના દાદા અબ્દુલ મુતલેબે પરવરિશ કરવી શરૂ કરી. ફરી તેવણુના દાદાનો ઇન્તેકાલ થયો. તો તેમના કાકા અશુતાલિબે તેમને ઉછેર્યો. અને તે તેમને શામની તરફ વેપારાર્થે લઇ ગયો હતો. માર્ગમાં નસારા બિચારાનો વિદાન બોલેરા જે મહબૂબી (દાદા) હતા તેણે તેવણુને બંધા અને તેમના કાકાને ચેતવણી આપી કે, એમની સંભાળ કરો. આ નખી છે, તેથી એમને પાછા મોકલે મોકલ્યા. ફરી એવણુ પોતે હજરત ખદીજ (રદી)નો વેપારનો માલ લઇને શામ તરફ ચાલ્યા. માર્ગમાં ખ્રિસ્તીઓનો વિદાન મહબૂબી નસતુરાએ હજરત (સલ) ના નખી થવાની

* ઇસ્તીઆય વગેરે ઉપરથી.

શાક્ષી આપી. જ્યારે એવણુ પાછા ફર્યા તો હજરત ખદીજ (રદી)થી એવણુની શાદી થઇ તે વખત તેમની ઉમર પચીસ વર્ષની હતી. અને હજરત ખદીજ (રદી) ની ચાલીસ વર્ષની હતી. ફરી ચાલીસ વર્ષની ઉમરમાં એમને નણુવત મળી. અને એવણુ બાવન અથવા ત્રેપન વર્ષના હતા, કે આપને મેઅરાજ થઇ. નણુવત પછી તેર વર્ષ તેવણુ મક્કામાં રહ્યા. ફરી જ્યારે કાફિરોએ ધણું દુઃખ આપ્યું ત્યારે ખોદા તઆલાના હુકમથી તેવણુ મદીના ચાલ્યા ગયા. અને મદીનામાં આવવાને બે વર્ષ થયા એટલામાં બદરની લડાઇ થઇ. ફરી બીજી લડાઇઓ થઇ. સધળી નાની મોટી મળી ખાંત્રીસ લડાઇઓ થઇ. અને અગિયાર બીખીઓથી તેમના નિકાલ થયા. એ પ્રખ્યાત છે. તેમાંથી બેનો તો તેવણુની રૂબરૂમાં ઇન્તેકાલ થયો. એક હજરત ખદીજ (રદી) અને બીજી ખોજીમહની દોકરી હજરત ઐનબ (રદી) અને નવને છોડીને એવણુની વફાત થઇ (૧) હજરત સવદા [૨] હજરત આએસહ [૩] હજરત હકસહ [૪] હજરત ઉમ્મે સલમહ [૫] હજરત ઐનબ બીનતે જહશ. [૬] ઉમ્મે હબીબહ [૭] હજરત જેવેરીયહ [૮] હજરત મૈમુનહ અને [૯] હજરત સરીયા. અને તેવણુના આજ દોકરી હતી; સર્વથી મોટી (૧) હજરત ઐનબ અને તેણીથી નાની (૨) હજરત રાફીયા, તેણીથી નાની (૩) હજરત ઉમ્મે કુલસુમ અને સર્વથી નાની (૪) હજરતે ફાતેમા [રદી] આ સધળી હજરત ખદીજ (રદી) થી છે. અને ત્રણ અથવા ચાર અથવા પાંચ દિકરા હતા. (૧) હજરત કાસિમ (૨) હજરત અબ્દુલ્લાહ (૩) હજરત તૈયેબ અને (૪) હજરત તાહિર. આ સધળી હજરત ખદીજ (રદી) થી છે. અને એક (૫) હજરત ઇબ્રાહીમ આ હજરત મારીયાથી છે. જેવણુ હજરતની દાસી (લોંડી) હતાં. અને આ દિકરાનો ઇન્તેકાલ મદીનામાં દૂધ પીતી અવસ્થામાં થયો હતો. આવી રીતે પાંચ દિકરા થયા. પશુ કેટલાકોએ

કહ્યું છે કે, અબદુલ્લાહનું નામ તૈયબ પણ હતું. તો આ રીતે આર થયા. અને કેટલાકાએ કહ્યું છે કે, તૈયબ અને તાહિર બંને નામે પણ અબદુલ્લાહનાં છે. તો આ રીતે ત્રણ થયાં અને હજરત અબદુલ્લાહ નોખુવત પછી પૈદા થયા. અને મક્કામાં જ મરણ પામ્યા. અને ખીબા છોકરા નોખુવતથી પ્રથમ પૈદા થયા અને નોખુવતથી પ્રથમજ ઇનતેકાલ કરી ગયા. અને તેવણ મદીનામાં દસ વર્ષ રહ્યા ફરી સફર મહિનાને બે દિવસ રહ્યા હતા, ને ધુધને દિવસે તેવણ ખીમાર પડ્યા અને રખીલિલ અવ્વલની બારમી તારીખ પીરને દિવસે* સુર્ય થોડો ચઢેલો હતો (આશ) તે વખતે ત્રેસઠ વખની વયે વફાત થઇ. અને મંગળના દિવસે બપોરે સુર્ય ઢલતાં દફન કરવામાં આવ્યા. અને કેટલાકાએ કહ્યું છે કે, મંગળનો દિવસ વીતી, રાત થઇ હતી. અને આ વાર લાગવાનું કારણ આ હતું કે. સહાબા (રદી) દુઃખ અને ગમમાં પરેશાન હતા કેાઇના હોશ ઠેકાણે નહતા. અને હજરત (સલ) ની દીકરીઓમાંથી હજરત ઝૈનબને એક છોકરો જન્મ્યો હતો અલી, અને એક દીકરી ઓમામા પણ બનેનો વંશ વધ્યો નહીં. હજરત રોકીયાને એક છોકરો અબદુલ્લાહ થયો, ૭ વર્ષની વયે તે મરણ પામ્યો. અને હજરત ઉમ્મે કુલસુમને કંઇ ઓલાદ થઇ નહીં અને હજરત ફાતેમા (રદી) ને હસન અને હોસૈન થયા અને એઓનો વંશ ધણો વધ્યો.

* લોકોમાં મશહૂર છે કે હજરત (સલ) ની વફાત બારમીએ થઇ તે પ્રમાણે આ લખાયું છે. નહીં તો હિસાબ ગણતાં તે વર્ષની બારમીએ પીર [સોમવાર] નો દિવસ આવી શકતો નથી. હજરતે [સલ] તા. ૬ મી જુલાઈને હજ કરી તે દિવસ જુમાનો હતો તે પછી તેઓની વફાત સુધી માત્ર ત્રણ ચાંદ થયા છે. હવે તે સમયને ત્રીસા ગણો અથવા આગળત્રીસાગણો અથવા કોઈને ત્રીસો કોઈને આગળત્રીસો કોઈ પણ રીતે પીરનો દિવસ ૨૨ મી રખીલિલ અવ્વલે આવતો નથી. એ વિષે વધુ સીધતે મોહમ્મદીય તથા શરહ શામાંએલ વગેરેમાં છે. આ. મો.

હજરત (સલ) ના મિમજ શુભ સ્વભાવનું વર્ણન.

તેઓ દિલના ધણા સખી હતા. કોઇ પણ સવાલી (માંગનાર) ને કદી ના કહ્યું નથી. જો હોય તો આપ્યું, નહીં હોય તો નરમીથી સમજાવ્યો, અથવા ખીબા વખતે આપવાનો વાયદો કર્યો. તેઓ વાતના ધણા સાચા હતા. તેમની તબીયત ધણી નરમ હતી. સધળી વાતોમાં સહેલાઇ અને સુલભ પસંદ કરતા. તેમની પાસે ઉકનાર બેસનારનો ધણો ખ્યાલ રાખતા હતા, કે તેઓને તેમની તરફથી કંઇ તકલીફ થાએ નહીં. તે એટલાં સુધી કે જો રાત્રે ઉઠીને બહાર જવાનું થતું તો ધણી આહિસ્તાથી જોડા પહેરતા. ધણી ધીમેથી બારણું ઉઘાડતા. અને ધણી નરમીથી ચાલતા. કે તેઓની ઉંઘમાં અડચણ પડે નહીં. અને જો ધરમાં પધારતા અને ધરવાળાં સુનેલાં હોય તો પણ સર્વ કામ જાની રીતે કરતાં, કે કોઇ સુનારની ઉંઘ ખરાબ થાએ નહીં. હમેશા નીચી નજર જમીન તરફ રાખતા. જો ધણા લોકો સાથે ચાલતા તો ખીબાઓથી પાછળ રહેતા. જે સામે આવતું તેને સલામ કરતા. જ્યારે બેસતા તો ધણી આજેજની સુરત બનાવીને બેસતા. જ્યારે ખાણું ખાતા તોએ ગરીબોની જેમ બેસીને ખાતા. કદી પેટ ભરીને ખાણું ખાધું નથી. કદી ચપાતી (પાતળી રોટલી) ખાધી નથી. સણગારના વાસ-ણામાં કદી ખાધું નથી. દરેક વખતે ખોદાના ખોદથી શોકાતુર (ગમગીન) રહેતા. દરેક વખતે એજ વિચારમાં રહેતા. એજ ધુનમાં કોઇ કરવદ એન પડતી નહીં. ધણો વખત ચુપ રહેતા. જરૂરત વગર વાત કરતા ન હતા. જ્યારે વાત કરતા તો એવુ સાફ બોલતા કે ખીબે માણસ સારી રીતે સમજી જતો. તેમની વાત નતો એટલી લાખી હતી, કે જરૂરથી વધુ, અને ન એટલી ટુંકી હતી. કે મતલબ સમજમાં આવે નહીં. વાત કરવામાં આકરાપણું નહતું તેમ વર્તાવમાં પણ કોઇ રીતનું આકરાપણું નહતું. તેમની પાસે આવનારાઓની હલકાઇ

કે બેહરતી કરતા નહતા. કોઇની વાતને કાપતા નહતા. હા, જો શરીરત વિરૂદ્ધ કોઇ વાત કરતો તો મનાઇ કરતા. અથવા ત્યાંથી ઉડીને ચાલ્યા જતા. ખોદાની નેઅમત કેવીએ નાની હોય આપ તેને ઘણી મોટી સમજતા. કદી તેમાં દોષ કાઢતા નહીં, કે આની લીજ્જત સારી નથી અથવા એમાં બદબો આવે છે. હા, જે વસ્તુ નહીં ગમતી તેને ન તો ખાતા અને ન તેની પ્રસંશા (તારીફ) કરતા. અને ન તેમાં દોષ કાઢતા. દુન્યાની કોઇ પણ વાત હોય તેના લીધે તેમને ગુસ્સો આવતો નહીં. દાખલા તરીકે, જો કોઇને હાથે કંઈ નુકસાન થયું કે કોઇથી કંઈ કામ બગડ્યું તો ગુસ્સે થતા નહીં. તે એટલાં સુધી કે હજરત અનસ (રદી) કહે છે કે દશ વર્ષ સુધી મેં તેમની આકરી કરી તે દશ વર્ષમાં કોઈ કામ મેં કયું હોય તો તેના વિષે એમ ફરમાયું નહીં, કે તે કંઈ કયું અને જો નહીં કયું તો તેના વિષે એમ કહ્યું નહીં કે તે કંઈ કયું નહીં. હા, જો કોઇ વાત દીનના વિરૂદ્ધ થતી તો ફરી તેમના ગુસ્સાના તાપને કોઇ જેરવી શકતું નહીં. આપ પોતાની બાબતમાં ગુસ્સે થતા નહીં. જો કોઇથી નારાજ થતા તો માત્ર મોં ફેરવી લેતા, એટલે જ્યાનથી કંઈ આકરું નખળું બોલતા નહીં. અને જ્યારે ખુશ થતા તો નીચી નજર કરી લેતા. લાજ (શરમ) એટલી હતી કે કુમારીકાને શું હોય. જો ઘણી હસી આવતી તો એમજ જરા હસમુખ થતા. એટલે અવાજ કાઢી હસતા નહતા. સધળાઓમાં મળી હજીને રહેતા. એમ નહીં કે પોતાને મોટો સમજી લોકોથી અલગ રહેતા. એટલુંજ નહીં પણ કદી કદી દિલ ખુશ કરવા માટે હાંસી મઝક પણ કરતા; પણ તેમાં પણ તેજ વાત કહેતા કે જે સાચી હોય. નફલ નખાઓ એટલી પઢતા, કે ઉભા ઉભા પગમાં ઘરમ આવતો (સૂઝી જતા.) જ્યારે કુરઆન પઢતા અથવા સાંભળતા તો ખુદાના ડરથી અને મોહબ્બતથી રહતા. તેમના મીઠાજમાં નમ્રતા એવી હતી કે, પોતાની ઉમ્મતને ફર-

માયું કે, મને ઘણો વધારવો નહિ. અને કોઇ ગરીબ દાસી કે દાઇ આવીને કહેતી કે મારે આપને એકાંતમાં કંઈ કહેવું છે તો તેવણુ ફરમાવતા કે સાં. કેથે સડક ઉપર બેસીને કહે. ફરી તે જ્યાં બેસતી ત્યાં તેવણુ પણ બેસતા. કોઇ ખીમાર હોય, ગરીબ કે ફકીર તેની ખબર લેતા. કોઇને જનાઓ હોય તેવણુ ત્યાં પધારતા. કેવો પણ ગુલામ નોતરતો તો તેવણુ તે નોતરાને સ્વીકારતા. જો કોઇ જવની રોટલી અને ખોરી ચરખીની દાવત કરતો તેને પણ કબુલ કરતા. જ્યાનથી કોઇ નકામી વાત નીકળતી નહતી. સર્વનું દિલ રાખતા. એવો મામલો નહીં કરતા કે જેથી કોઈ ગલરાઇ જાય. જુલમકાર દુખ આપનારની શરારતથી સારી યુક્તિની સાથે પોતાનો બચાવ પણ કરતા હતા. અને તેની સાથે હસમુખે શુભ સ્વભાવથી વર્તતા તેમની પાસે આવનારાઓમાંથી જો કોઇ નહીં આવતો તો તેની પૂછ કરતા. દરેક કામ એકતારી રીતે કરતા. એમ નથી, કે કદી કંઈ કયું, અને કદી કંઈ જ્યારે ઉઠતા ખોદાની યાદ કરતા જ્યારે બેસતા, ખુદાની યાદ કરતા. જ્યારે કોઇ સલામાં બીરાજતા તો જ્યાં સુધી માણસો બેઠા હોય ત્યાં કીનારે બેસી જતા. સધળાઓને ઝોળંગીને જતા નહીં. જો વાત કરવામાં અનેક માણસો હોતાં તો વારી ફરતાં દરેકની તરફ મોં કરીને વાત કરતા. એમ કરતા નહીં, કે એકનાજ તરફ મોં રાખતા અને બીજા તરફ જોતા પણ નહીં સધળાઓ સાથે એવો વરતાવ રાખતા, કે દરેક શખસ એમ સમજતો કે મને સર્વથી વધુ યાદ છે. જો કોઇ શખસ પાસે આવીને બેસતો અથવા વાત શરૂ કરતો તો તેની ખાતેર રોકાઇ બેસી રહેતા. જ્યારે તે પ્રથમ ઉઠતો તો ફરી તેવણુ ઉઠતા. તેમનો સ્વભાવ સધળાઓ સાથે સામાન્ય (આમ) હતો. ઘરમાં જઈ ગાદી તકિયે બેસતા નહતા. પણ ઘરનું ઘણું ખર્ચ કામ પોતાને હાથે કરતા. બકરીનું દૂધ દોહતા, પોતાનાં કપડાં સાફ કરતા, પોતાનું કામ ઘણું કરીને

પોતાને હાથે કરતા કેવો પણ ભૂડો માણસ તેમની પાસે આવતો તેની સાથે પણ મેહેર-બાનીની સાથે મળતા. તેનું દિલ તોડતા નહીં મતલબ કે, સધળા માણસોથી શુભ સ્વભાવમાં તેઓજ ચઢીયાતા હતા. જે કોઇથી કોઇ નહીં પસન્દ વાત થઇ જતી તો કદી તેના મોં દર મોં કહેતા નહતા. તેમની તખીયતમાં કરડાપણું નહતું અને કદા કરડાપણું ૩૫ પણ દેખાડતાં નહીં. જેમ કેટલાકોની ટેવ હોય છે કે કોઇને ડરાવવા ધમકાવવા માટે દેખાડવાની રૂએ ગુસ્સાની સુરત બનાવે છે અને ફરી તેવી વાતો કરે છે. તેમની ટેવ ગળું કાઢીને બોલવાની નહતી જે કોઇ તેમની સામે ધુરાઇ કરતો તેની સાથે તેવણુ ધુરાઇ કરતા નહોતા પણ માફ કરતા. દરગુજર કરતા. કદી પોતાને હાથે કોઇ ગુલામને, ખીજમતગારને, સ્ત્રીને એટલુંજ નહીં પણ કોઇ જનાવરને પણ પોતાને હાથે મારતા નહોતા, શરીરતના હુકમ પ્રમાણે શીક્ષા કરવી એ જુદી વાત છે. કોઇ આપની સાથે જુલમ કરતો તો તેનો બદલો લેતા નહોતા. દરેક વખત હસમુખ રહેતા. મોં ચઢાવતા નહીં કે વાંકું કરતા નહીં. એની આ મતલબ નથી, કે વગર ગમે રહેતા કારણુ કે ઉપર વર્ણુવ્યું છે કે દરેક વખત શોકાતુર અને વિચારમાં રહેતા. સ્વભાવ ધણો નરમ હતો. નતો વાતમાં આકરા પહું હતું, ન વરતાવમાં આકરાપણું. જે મન પર આવે કહી કે એવો સ્વાભાવ નહતો કોઇની એવ બયાન કરતા નહતા. અને કોઇ વસ્તુ આપવામાં ખંચાતા નહીં. અને આ કુટેવની તો હવા પણ લાગેલી નહીં, જે પોતાની મોટાઇ બયાન કરવી, કોઇથી તકરાર કરવી. જે વાતમાં કાંઇ લાલ નહીં હોય તેમાં લાગણું ન કોઇની ધુરાઇમાં રહેતા અને ન કોઇની ખોદણીમાં પડતા. અને મોંથી તેજ વાત કાઢતા, જેમાં સવાબ મળ્યા કરે છે. કોઇ બહારનો પરદેશી આવતો અને વાત ચીતમાં પૂછપરછમાં બેતમીજ કરતો તેવણુ સહન કરતા કોઇને પોતાની તારીફ કરવા નહીં દેતા. બીજી હદીસોમાં મણી સારી

રીતે વાતો લખાઈ છે પણ જેટલી અમે લખી છે એ તે પર અમલ કરો તો એ પણ ધણી છે. હવે તેક બીબીઓનો હાલ સાંભળો:-

૧ હજરત હવ્વા (અલે)નું વર્ણન.

આ હજરત આદમ (અલે)ની બીબી અને સધળા દુન્યાના માણસોની મા છે, અલ્લાહ તઆલાએ તેવણને પોતાની સંપૂર્ણ શક્તિથી હજરત આદમ (અલે) ની ડાબા પાંસળાથી ઉત્તર કર્યાં. અને ફરી તેમની સાથે નિકાહ કરી આપ્યા. અને તેઓને જનતમાં રહેવા માટે જગ્યા આપી અને ત્યાં એક ઝાડ હતું તેના ખાવાની મનાઈ કરી. તેઓએ ભૂલ કરી શૈતાનના બેહકાવવામાં આવીને તે ઝાડ ખાધું તે ઉપરથી અલ્લાહ તઆલાનો હુકમ થયો કે તમે જનતમાંથી નીકળી દુન્યામાં જાઓ. દુન્યામાં આવી પોતાની ચુક ઉપર ધણી રડ્યા અલ્લાહ તઆલાએ તેઓની ચક માફ કરી, અને શરૂમાં હજરત આદમ (અલે)થી અલગ પડ્યા હતાં ફરી અલ્લાહ તઆલાએ તેમનાથી મેળવ્યાં. ફરી બંનેમાં અગણીત ઓલાદ [વંશ] થઇ.

ફાયદો-બીબીઓ ! જુવો હજરત હવ્વાએ [અલે] પોતાની ખતનો છકરાર કર્યો તોબહ કરી, કેટલીક સ્ત્રીઓ પોતાની કસરને નીલાવા કરે છે, તે વિષે બનાવટ કરે છે અને કદી પોતાના ઉપર વાત આવવા દેતી નહીં. અને ધણીઓ તો એવી છે કે, ગુનાહો કરતી રહે છે. આખી ઓમર છોડતી નથી. વિશેષ કરી ગીબત (નિન્દા) અને રીત રીવાજને પકડી રાખવાં. બીબીઓ ! આ કુટેવને છોડો અને જે ખતા કસર થાયે જલદીથી તેને છોડો અને તોબહ કરો.

૨ હજરત નૂહ (અલે)ની માનું વર્ણન.

કુરઆન શરીફમાં છે કે, હજરત નૂહ [અલે] પોતાની સાથે પોતાની માને લઇને દોઆ કરી. તફસીરમાં લખાયું છે કે તેમનાં માબાપ મુસલમાન હતાં.

ફાયદો-જુઓ ઇમાનની કેવી બરકત છે, કે ઇમાનદાર માટે પૈગમ્બર પણ દોઆ કરે છે. બીબીઓ ! ઇમાન મળ્યુત રાખો.

૩ હજરત સારા (અલે)નું વર્ણન.

આ હજરત ઇબ્રાહીમ પૈગમ્બર [અલે] ની બીબી અને હજરત હસિહાક પૈગમ્બર (અલે) ની મા છે. એવણી શીરશતાઓની સાથે વાતો કરવી, અને શીરશતાઓનું એમને કહેવું “તમે સલ્વા ધરવાળાઓ માટે ખોદાની રહમત અને બરકત છે” આ કિસ્સો કુરઆનમાં છે. એમની પારસાઈ (પાકદામની, પવિત્રાઈ) અને એમની દુઆ કબુલ થવાનો એક કિસ્સો હદીસ શરીફમાં આવ્યો છે કે * જ્યારે હજરત ઇબ્રાહીમ [અલે] હિજરત કરીને શામમાં ગયા તો એવણુ પણ સફરમાં સાથે હતાં. માર્ગમાં કોઈ જુલમ-કાર રાત્રની વસતી અવી. તે કમખખને કોઈએ જાળને લગાડી કે તારા રાત્રમાં એક ખુબ-સુરત સ્ત્રી આવી છે. તેણે હજરત ઇબ્રાહીમ (અલે) ને ખોલાવીને પૂછ્યું કે, તમારી સાથે કોણ સ્ત્રી છે ? તેણે ફરમાયું કે મારી બહેન છે. (એટલે દીનની રૂએ) ધણિયાણી એટલા માટે નહીં કહી કે તે એમને ખાવિન્દ જાણીને મારી નાખતે. જ્યારે ત્યાંથી પાછા ફર્યા તો તેમને હજરત સારાને કહ્યું કે, જુઓ મારી વાતને જુકવશો નહીં, અને જુઓ તો તમે દીનની રૂએ મારી બેહેન છો. ફરી તેણે હજરત સારાને પકડાવી મંગાવ્યાં. જ્યારે તેવજુને જણાયું કે એની નૈયત ખોટી છે તો તેમણે બોલુ કરી નમાઝ પઢી અને દોઆ કરી-ઓ અલ્લાહ ! જો હું તારા પૈગમ્બર ઉપર ઇમાન રાખનારી તથા હંમેશ પોતાની આખર બચાવનારી છું. તો આ કાફિરની સત્તા મારા પર આલખા દેવી નહીં. તો તેની એવી અવસ્થા થઈ કે હાથ પગ પછાડવા લાગ્યો. ફરી તો સમજાવવા લાગ્યો. અને કહ્યું કે અલ્લાહથી દોઆ કરો કે હું સાંભળે થાઉં. હું પાકો વાયદો

કરું છું કે કંઈ કહીશ નહીં. એમને પણ વિચાર આવ્યો કે, જો મરી જશે તો લોક કહેશે કે આ સ્ત્રીએ મારી નાખ્યો હતો. મતલબ કે એના સાબ થવાની દોઆ કરી. તે તરત સાંભળે થયો. તેણે ફરી શસરત કરવાનો વિચાર કર્યો. તેણે ફરી શ્રાપ આપ્યો. તેણે ફરી આજેજી કરવી શરૂ કરી તેવજુ ફરી દોઆ કરી. મતલબ કે ત્રણવાર એવોજ કિસ્સો બન્ને આખર ગુસ્સે થઈ કહેવા લાગ્યો કે, તમે કંઈ બલાને મારી પાસે લાવ્યા છો ? એને પાછી ફેરવો. અને હજરત હાજરા (અલે) એવજુને એણે જુલમથી ઘસી બનાવ્યાં હતાં અને તેવજુ કેવતીથોની જાતથી હતાં અને એવીજ રીતે ખોદાએ તેમની ઇજ્જત પણ સંભાળેલી હતી. તેમને ખાબમતને માટે સારા (અલે) ને હવાલે કર્યાં. માતાઅલ્લાહ ઇજ્જત આખરની સાથે હજરત ઇબ્રાહીમ (અલે)ની પાસે અવી ગયાં.

ફાયદો-બીબીઓ ! જુવો, પારસાઈ કેવી બરકતની વસ્તુ છે. એવા માણસનાં સંભાળ અલ્લાહ કેવી રીતે કરે છે. અને આ પણ જણાયું કે નમાઝથી આફતો દળે છે અને દોઆ કબુલ થાય છે. જ્યારે કોઈ રીતની પરેશાની (ખેડારટ) થાય તો ફરી નફોમાં ભાગી જાઓ, અને દોઆ કરો.

૪ હજરત હાજરા (અલે)નું વર્ણન.*

જે જુલમી બાદશાહનું વર્ણન ઉપર આવ્યું છે તેણે હજરત હાજરા (રદી) ને બાદીપણાના રૂએ રાખ્યાં હતાં. જેમકે હમણા વર્ણવ્યું ફરી તેણે એવજુને હજરત સારા (રદી) ને આપ્યાં અને હજરત સારાએ (રદી) એવજુને પોતાના ધણી હજરત ઇબ્રાહીમ (અલે)ને આપ્યાં અને એમનાથી હજરત હસમાઈલ (અલે) જન્મ્યા. હજુ હજરત હસમાઈલ (અલે) દુધ પીતા બાળકજી હતા, કે અલ્લાહે મક્કા શરીફને હજરત હસમાઈલ (અલે)ની ઓલાદથી વસાવવાનું

કેરવ્યું. તે વેળા તે જગ્યાએ જંગલ હતું અને કાળા શરીર પશુ અનેકું નહતું. અલ્લાહ તઆલાએ હજરત હમ્મરાહીમ (અલે) ને આજ્ઞા કરી કે તમે હજરત હસમાઇલ (અલે) તથા તેમની મા હાજેરાને તે મેદાનમાં મોકલો. અમો તેઓની સંભાળ કરનાર છીએ. ખોદાના હુકમથી હજરત હમ્મરાહીમ (અલે) મા દીકરા બંને ને લઇને તે જંગલ નિર્જનમાં જ્યાં હમણા મક્કા છે ત્યાં પહોંચ્યા. અને તેઓની પાસે પાણી ની એક મશક અને ખજુરનો એક થેલો રાખ્યો. જ્યારે પહોંચાડીને પાછા ફરવા લાગ્યા તો હજરત હાજેરા (રદી) તેમની પાછળ ચાલવા લાગ્યાં અને કહ્યું કે, અમને અહિંયાં એકલાં મુકી જાઓ છો? હજરત હમ્મરાહીમ (અલે) કંઈ ઉત્તર આપ્યો નહીં, ત્યારે તેવણે કહ્યું કે શું અલ્લાહ તઆલાએ તમને એ હુકમ કર્યો છે? હજરત હમ્મરાહીમ (અલે) ખોલ્યા હા. તો તેવણે કહેવા લાગ્યાં કે ત્યારે તો કશો ગમ નથી, તે પોતેજ અમારી સંભાળ રાખશે. અને પોતાની જગ્યાએ જઈ બેઠાં. ખજુર ખાધને પાણી પીતાં અને હજરત હસમાઇલ (અલે) ને ધવડાવતાં. જ્યારે મશકનું પાણી ખપી ગયું હજરત હસમાઇલ (અલે) ની તો એવી હાલત હતી કે તરસને લીધે વલખાવા લાગ્યા. મા પોતાના બાળકની આ અવસ્થા નીહાળી શકી નહીં અને પાણી લેવા સફા પહાડ ઉપર ચઢી અને ચારે બાજુ નજર ફેરવવાની કે કદાપી કેથે પાણી દેખાય. જ્યારે કેથે દેખાયું નહીં તો તે પહાડ ઉપરથી ઉતરી બીજા પહાડ મરવહ તરફ ચાલી કે તે પર ચઢીને જીએ. વચ્ચેના મેદાનમાં જમીનનો એક ભાગ ખાડો હતો. જ્યારે સરખી જમીન ઉપર ચાલતાં તો બાળકને દેખતાં રહેતાં. પણ જ્યારે તે ખાડામાં ઉતરતાં તો બાળક દેખાતું નહીં. માટે દોડીને તે ખાડાથી નીકળી સરખા મેદાનમાં આવતાં. મરવહ કે મરવહ પહાડ ઉપર પહોંચ્યા અને એવીજ તરેહ ત્યાં પહોંચી ચઢીને જોયું, પણ

કંઈ પતો લાગ્યો નહીં. ત્યાંથી ઉતરી બેલાનીમાં ફરી સફા પહાડ તરફ ચાલ્યાં. એવીજ રીતે બંને પહાડો ઉપર કેટલાક ફેરા કર્યા. અને દરેક વખતે તે ખાડાને દોડી પસાર કરતાં હતાં અલ્લાહ તઆલાને તે કૃત્ય એવું પસંદ પડ્યું કે, હાજીઓને હમેશાંને માટે આ આજ્ઞા કરી કે બંને પહાડોની વચ્ચે સાત ફેરા ફરે અને તે ખાડાની જગ્યામાં જ્યાં હમણા સરખી જમીન થઈ ગઈ છે ત્યાં દોડીને ચાલ્યા કરે. મતલબ કે, છેવટના ફેરામાં મરવહ પહાડ ઉપર હતાં કે એમના કાનમાં એક અવાજ આવ્યો. તે તરફ કાન લગાડીને ઉભા થયાં તેજ અવાજ ફરી આવ્યો. પણ બોલનાર કોઈ જણાયો નહીં, ત્યારે તેવણે મોટે સદે કહ્યું, મેં અવાજ સાંભળ્યો છે. જો કોઈ શખ્સ મદદ કરી શકે તો હોય તે મદદ કરે. તેજ વખતે જ્યાં ઝમઝમ કૂવો છે ત્યાં શીરસ્તો પ્રગટ થયો અને પોતાનો પગ જમીન ઉપર માર્યો. ત્યાંથી પાણી ઉઠવા લાગ્યું. તેવણે ચારે બાજુથી માટીના પીન્ડલ બનાવી તેને ઘેરી લીધું. અને મશક ભરી પોતે પીધું અને બાળકને પાયું. ફિરસ્તાએ કહ્યું નચિન્ત રહે. આ જગ્યા ખોદાનું ઘર એટલે કાળા છે આ છોકરો પોતાના બાપની સાથે મળીને આ ઘર બનાવશે અને એમાં વસતી થશે. જેમકે થોડાજ દિવસમાં આ સધળું પ્રગટ થયું. એક કાફલો (સંઘ) ત્યાં આવ્યો તે લોકો પાણી જોઈને થોભ્યા અને વસી ગયા અને હજરત હસમાઇલ (અલે) ની શાદી થઈ. ફરી હજરત હમ્મરાહીમ (અલે) અલ્લાહ તઆલાના હુકમથી ત્યાં પધાર્યા. અને બંને બાપ દીકરાએ મળીને ખાનએ કાળા બાંધ્યું અને તે ઝમઝમનું પાણી તે વેળા જમીનમાં ઉતરી ગયું હતું. ફરી કેટલીક મુદતે તે કૂવો બન્યો.

ફાયદો-જુવો હજરત હાજેરાને (રદી) ખોદા તઆલા ઉપર કેવો ભરોસો હતો. જ્યારે તેવણે જણાવ્યું કે આ જંગલમાં રહેવાનું ખોદા તઆલાના હુકમથી છે, તો કેવી રીતે નિર્મિત થયાં. અને ફરી તે ભરોસો કરવાની

કેવી કેવી બરકતો પ્રગટ થઇ. બાબાઓ ! એવીજ રીતે તમારે ખોદાપર ભરોસો રાખવો જોઇએ. ધનશાં અસ્લાહોતઆલા સધળાં કામો ઠીક થતાં જશે. અને એમની યુગ્મગી જીવો કે એમની દોડ તો પાણીની હુંદ માટે હતી પણ અશ્લાહને કેવી પસન્દ થઇ, કે હાજીઓ માટે તેને ધ્યાદત બનાવી. જે બંદા મકલુલ હોય છે. તેમનો મામલો કંઈ બીજોજ થાય છે. બીબીઓ ! તમે ધણી દહતાથી અશ્લાહ તઆલાનો હુકમ માનો, કે જેથા તમે પણ ખોદાને પસન્દ થાઓ. ફરી તમારાં દુન્યાનાં કામ પણ દીનમાં મળી જશે.

૫ હજરત ઇસમાઇલ (અલે)ની બીજી બીબીનું વર્ણન.*

ખાનએ કાયા બાંધવા પ્રથમ હજરત ઇબ્રાહીમ (અલે) બીજી બે વાર પણ મક્કામાં પધાર્યા છે, પણ બંને વેળા હજરત ઇસમાઇલ (અલે) ધરમાં મળ્યા નહીં. અને ધણું થોભવાનો હુકમ નહતો. પ્રથમ વાર જ્યારે તેવણુ પધાર્યા તે વેળા હજરત ઇસમાઇલ (અલે) ના ધરમાં એક બીબા હતી તેણીને પૂછ્યું કે કેવી રીતે ગુજરો થાયછે ? તે કહેવા લાગી કે, ધણી પીઝાંમાં છીએ. તેવણુ ફરમાવ્યું કે જ્યારે તમારો પતી આવે તો તેમને માફ સલામ કહેશો. અને આ કહેશો કે, આ દરવાજાની ચોખટ (બારશાખ) બદલો. તો જ્યારે હજરત ઇસમાઇલ (અલે) ધરમાં આવ્યા તો સધળો હાલ જણાયો. તેમણે ફરમાવ્યું કે તે મારા પીતા હતા. અને ચોખટ તે વું છે. અને તેવણુ કહી ગયા કે તને છોડું [તલાક આપું] તેણીને તલાક આપી. ફરી બીજી એક બીબીથી નિકાહ કર્યો. જ્યારે હજરત ઇબ્રાહીમ (અલે) બીજી વાર આવ્યા તે આ બીબી ધરમાં હતી તેણીએ ધણી ખાતર કરી. તેમણે તેણીથી પણ ગુજરાનો હાલ પુછ્યો. તેણીએ કહ્યું ખોદાનો ઉપકાર [શુકર] છે ધણા આરામમાં છીએ

તેવણુ એઓને માટે દોઆ કરી અને ફરમાવ્યું કે જ્યારે તમારો ધણી આવે તો માફ સલામ કહેશો અને કહેશો કે પોતાના દરવાજાની ચોખટ કાએમ રાખશો. ફરી હજરત ઇસમાઇલ (અલે) ના આવ્યા પછી આ હકીકત પણ જણાઇ. તેમણે બીબીને ફરમાવ્યું કે આ મારા બાપ હતા એમ કહી ગયા કે તને પોતાની પાસે રાખું.

ફાયદો-જીવો, નાશુકરીનું ફળ આગલી બીબીને શું મળ્યું ? એક નખી નારાજ થયા અને બીજા નખીએ પોતાની પાસેથી જીદી પાડી. અને શુકર અને સખરનું ફળ બીજી બીબીને શું મળ્યું ? એક નખીએ દોઆ કરી અને બીજા નખીની સેવામાં રહેવું મળ્યું. બીબીઓ ! કદી અઉપકારી નહીં થવું. જે હાલતમાં હોય સખર શુકરથી રહેવું.

૬ નમરૂદ કાફિર બાદશાહની દીકરીનું વર્ણન.*

નમરૂદ તે જલિમ બાદશાહ છે, કે જેણે હજરત ઇબ્રાહીમ (અલે) ને અગ્નિમાં નાખ્યા હતા. તેની આ દીકરી જેનું નામ રઅદહ છે તે ઉપરથી ઉભી ઉભી જોતી હતી. તેણીએ જોયું કે, અગ્નિએ હજરત ઇબ્રાહીમ (અલે) ઉપર કશી અસર કરી નથી. તે મોટે સાદે બોલી, આનું શું કારણ છે ? તેવણુ ફરમાવ્યું કે અસ્લાહ તઆલાએ ઇમાનની બરકતથી મને બચાવ્યો છે. તે કહેવા લાગી, જો હુકમ હોએ તો હું પણ આ અગ્નિમાં આવું. તેમણે કહ્યું લાએલાહ હદલ-દલાહ ઇબ્રાહીમ ખલી-લુ દલાહ કહીને ચાલી આવ. તે કહેમો પઢતી બેધડક આગમાં ચાલી આવી. તેની ઉપર પણ અગ્નિએ કંઈ અસર કરી નહીં. અને ત્યાંથી નીકળી પોતાના બાપને ધણું ખૂંડે ભણું કહ્યું. તેણે એની સાથે ધણી સખતાઈ કરી પણ તે પોતાના ઇમાન ઉપર કાએમ રહી.

ફાયદો-સુખદાનસ્લાહ ! કેવી હિમ્મતવાળા બીબી હતી, કે તકલીફમાં પણ ઇમાન છોડ્યું

નહીં. બીબીઓ! તમે પણ મુસીબતના વખતોમાં મજબુત હિમ્મત રાખો અને વાળસરખું પણ દીનની વિરૂદ્ધ નહીં કરો,

૭ હજરત હુત (અલે) ની દીકરીઓનું વર્ણન.

ન્યારે અલ્લાહ તઆલાએ હુત (અલે)ની પાસે ફિરશતા મોકલ્યા અને તેઓએ આવીને ખબર આપી કે, હવે આપની કામ ઉપર જેઓએ આપને માન્યા નથી અજમમ આવનાર છે. ત્યારે અલ્લાહ તઆલાએ આ પણ કહેવડાવ્યું કે, પોતાના મુસલમાન કુટુંબને આ વસ્તીથી કાઢી લઇ જાઓ. તે મુસલમાન કુટુંબમાં આપની દીકરીઓ પણ હતી. એઓ પણ અજમમથી બચી ગઇ હતી.

ફાયદો-જુવો, ઇમાન કેવી બરકતની વસ્તુ છે, કે દુન્યામાં જે ખોદાનો કાપ ઉતરે છે તેથી પણ ઇમાન બચાવ કરે છે. બીબીઓ! ઇમાનને સારી રીતે મજબુત કરો અને તે સર્વ કુક્રમે ઉપર ચાલવાથી અને સઘળા ગુનાહોથી બચવાથી થાય છે.

૮ હજરત એયુબ (અલે) ની બીબીનું વર્ણન.

એમનું નામ રહમન છે. ન્યારે હજરત એયુબ (અલે) નું તમામ બદન જખમી થયું અને સર્વેએ પાસે આવતું છેડી દીધું ત્યારે આ બીબી ખીજમત કરવામાં લાગેલાં હતાં અને દરેક રીતની તકલીફ ઉઠાવતાં. એક વાર એમને આવતાં વાર લાગી હતી, હજરત એયુબ (અલે) ગુસ્સામાં આવી કસમ ખાધી કે, હું સાંજે થઇશ તો એને સો લાકડીઓ મારીશ. ન્યારે એવણુ સાંજ થયા તો પોતાની કસમ પૂરી કરવાનો ઇરાદો કર્યો. અલ્લાહ તઆલાએ પોતાની રહમતથી આ સહેલો હુકમ કર્યો કે, તમે સો તણખલાં (તણ) હોય એવી એક ઝાકુ લો અને તેથી એકવાર મારો.

ફાયદો-જુવો, કેવાં સખરદાર બીબી હતાં. કે આવી કામતમાં પણ બરાબર પોતાના ધર્મની

ખીજમત કરતાં રહ્યાં. અને બીમારીમાં તેમના કસમ ખાધાથી જીણાય છે કે, તેમનો મીજબ કંઈ નાજુક બનેલો. તે તેને પણ સહન કરતાં. આજ ખીજમત અને સખરની બરકત હતી, કે અલ્લાહ તઆલાએ તેમને લાકડીઓથી બચાવ્યાં. આથી જીણાય છે કે, તે અલ્લાહ તઆલાનાં ધણું પ્યારાં હતાં. કે અલ્લાહ તઆલાએ કાયદાને કેવો સહેલો કર્યો. હમણા એ મસઅલો નથી. એવી રીતે જો કોઇ સમ ખાએ તો ઝાકુ મારવાથી સમ ઉતરે નહીં. પણ એવી કસમ તોડી કદારો આપવો પડશે. બીબીઓ! બહુની તામેદારી અને તેના નાજુક મીજબને ઉપાડતી રહો. તમે પણ એવીજ રીતે પ્યારી થશો.

૯ હજરત લેયા એટલે હજરત યુસોફ (અલે)ની ખાલાનું વર્ણન

એમનું વર્ણન કુરઆન શરીફમાં આવ્યું છે. ન્યારે હજરત યુસોફ (અલે) મિસરના બાદશાહ થયા, અને ફુટકાગ પડ્યો અને સઘળા ભાઇઓ મળીને અનાજ ખરીદ કરવા એમની પાસે ગયા અને હજરત યુસોફ (અલે) પોતે પોતાને ઝાજખાવ્યા તે વેળા પોતાનો કુડતો પોતાના બાપ હજરત યાકુબ (અલે) ની આંખો ઉપર નાખવા માટે આપ્યો. અને એમ પણ કહ્યું કે, સઘળાઓને અને લઇ આવો તો હજરત યાકુબ (અલે) ની આંખો સાજ થઇ. અને પોતાના વતનથી ચાલી મિસરમાં હજરત યુસોફ (અલે) ને મળ્યા. ત્યારે હજરત યુસોફ (અલે) પોતાના પોતાને તથા પોતાની આ ખાલાને માન આખરા બાદશાહી તમ ઉપર બેસાડ્યા. અને આ બંને તથા સઘળા ભાઇઓ તે વેળા હજરત યુસોફની આજળ સિજદામાં પડ્યા. તે વખતમાં સલામની જગ્યા સિજદો ફુરસત હતો હમણા ફુરસત નથી. યુસોફ (અલે) ની માની વફાત થઇ હતી અને હજરત યાકુબ (અલે) એમની સાથે નિકાહ કર્યો હતો. આ ખાલાને અલ્લાહ તઆલાએ એમની ખા કહી છે. અને ફદલામાં એ જ છે

કે જેમનો આ કિસ્સો છે તે મા હતાં. એમનું નામ રાહીલ હતું. હજરત યુસોફે (અલે) તે સઘળાઓને સિંહો કરતાં બેઠા ફરમાવ્યું કે આ મારા નાતપણના સ્વપ્નાની તાબીર (મતલબ) છે. એમણે સ્વપ્ન બેઠું હતું કે સુય, ચંદ્ર, અને અગિયાર તારા મને સિંહો કરે છે.

ફાયદો-જુવો કેવાં એ જીવડગ હશે, કે જેમની તાબીર પૈગમ્બરે કરી.

૧૦ હજરત મુસા (અલે)ની માતું વર્ણન.

એમનું નામ યુષાએજ છે. જે વખતમાં ફિરઓનને નજીમીઓએ ડરાવ્યો હતો કે, બની ઇસ્લામની કોમમાંથી એક છોકરો જન્મશે, જે તારા રાજપાદનો નાશ કરશે. તેથી ફિરઓને હુકમ કર્યો કે બની ઇસ્લામમાં જે પુત્રનો જન્મ થાય તેને કતલ કરો તો હજારો છોકરા કતલ થયા. આવા બારીક વખતમાં હજરત મુસા (અલે) નો જન્મ થયો તે વખતે અલ્લાહ તઆલાએ આ બીબીના દિલમાં આ વાત નાખી, જેને ઇલહામ કહે છે કે તમો વગર ખટકે એને દૂધ પાતાં રહો. અને બ્યારે એવો ડર હોય કે કોઇને એની ખબર પડશે ત્યારે એમને પેટીમાં બંધ કરી દરિયામાં નાખશે. ફરી જેની રીતે અમો ઇચ્છીએ છીએ તે પ્રમાણે તમારી પાસે પહોંચાડી આપીશું તો તેવણે નિર્ધારિત (બેધડક) તેમજ કયું, અને અલ્લાહ તઆલાએ પોતાનો વાયદો પૂરો કર્યો.

ફાયદો-બીબીઓ! જુવો એમને ખોદા તઆલા ઉપર કેવો ભરોસો હતો અને નાચન્ટ હતાં, અને આ ભરોસાની બરકતો પણ કેવી બહેર થઇ !

૧૧ હજરત મુસા (અલે) ની બેહેનનું વર્ણન.

એમનું નામ કેટલાકે કહ્યું છે કે મરયમ છે, અને કેટલાકે કહ્યું છે કે કુલસમ છે. બ્યારે હજરત મુસા (અલે) ની માએ

એમને દરિયામાં નાખ્યા ત્યારે આ બેહેનને કહ્યું, જરા તું તપાસમાં રહે. પરિણામ શું આવે છે. મતલબ કે ન પેટી નહેરમાં થઇને ફિરઓનના મેહેલમાં પહોંચી, અને કાઢવામાં આવી તો તેમાંથી એક ખુશ્સરન બાળક મળ્યું. અને ફિરઓને કતલ કરવાનો વિચાર કર્યો પણ ફિરઓનની ધણિયાણી જે નેકબખ્ત તથા ખોદા તરફ હતા તેમણે આ સાંભળી બન બચાવી. અને બંને ધણી-ધણિયાણીએ પોતાનો દીકરો કરી પાલવાનો વિચાર કર્યો. હવે મુસા (અલે) કોઇ પણ દાઇનું દૂધ મોમાં લેતાજ નહિ. સઘળા વિચારમાં પડ્યા કે એની શા તદખીર કરીએ. તે વેળા આ બીબી એટલે હજરત મુસા (અલે) ની બેહેન આજ હુંદમાં ત્યાં પહોંચ્યા હતાં. તે કહેવા લાગ્યાં કે, હું એક દૂધ પાનારી બનાઈ છું જે ધણી બહુ ઇચ્છે તથા કૃપાળુ છે અને તેણીનું દૂધ પણ ધણું સ્વચ્છ છે. આખર તેણીએ હજરત મુસા (અલે) ની માનો પતો બતાવ્યો તમને બાલાઓ અને હજરત મુસા (અલે) તમને સાંપાયા. અને અલ્લાહ તઆલાનો આ વાયદો કે તેને તારી પાસે પહોંચાડીશ. તે આવી રીતે પૂરો થયો.

ફાયદો-જુવો અકલ પણ કેવી વસ્તુ છે કેવી રીતે પતો લગાડ્યો ! અને કેવી રીતે બનના બેખમમાં પોતાની માની ભલાઇ કરી અને તાબેદારી બજાવી લાગ્યાં. અને કુશમનોને ખબર પણ પડી નહી. બીબીઓ ! માં બાપની તાબેદારી તથા અકલ હુશીયારી ધણી મોટી નેઅમત છે.

૧૨ હજરત મુસા (અલે) ની બીબીનું વર્ણન.

એમનું નામ સકુરા છે, અને હજરત શાએબ (અલે) ની મોટી દીકરી છે. બ્યારે હજરત મુસા (અલે) ને હાથે મિસર શહેરમાં એક કાફિર અવિચારે (બેધરાત) મરાયો અને ફિરઓનને ખબર થઇ, તેણે પોતાના સરદારોથી સલાહ કરી કે મુસા (અલે)

ને કતલ કરવા બેઠાં. મુસા (અલે) આ ખબર પડતાંજ સંતાપને મધ્યન શહેરની તરફ ચાલતા થયા. જ્યારે વસતીની હદ ઉપર પહોંચ્યા, તો જોયું કે, ઘણા ભરવાડ કુવાથી પાણી કાઢી પોતાનાં બકરાંઓને પાય છે. પણ બે છોકરીઓ પોતાનાં બકરાંઓને પાણી ઉપર જવાથી રોકી રહી છે. આ બે છોકરીઓમાંથી એક હજરત મુસા (અલે) ની બીબી હતી અને એક સાળી હતી. તેમણે તેઓને એનું કાચુ પૂછ્યું તેણીઓએ કહ્યું કે અમારા ઘરમાં કોઈ પુરૂષ કામ કરનાર નથી જેથી અમને પોતે કરવું પડે છે. પણ કેમ કે અમો બાઈ માણસ છીએ માટે પુરૂષો જતા રહેવાની વાટ જોઈએ છીએ. સધળા ચાલ્યા જાય છે ત્યારે અમો પોતાની બકરીઓને પાણી પીવડાવીએ છીએ. એમને એ બાઈઓના હાથ ઉપર મહેર આવી અને પોતેજ પાણી ખેંચી બકરાંઓને પાયું. એ બંનેએ જમને પોતાના બાપને આ વર્ણન કર્યું. તેમણે મોટી દીકરી મોકલી કે તે જુગડગને તેડી લાવ. તે શરમાતી શરમાતી આવી અને હજરત મુસા (અલે) ને તેમનો સન્દેશો પહોંચાડ્યો ત્યારે તેમની સાથે ચાલ્યા અને હજરત શાએબ (અલે) થી મળ્યા. તેમણે એમને દરેક રીતે દિલાસો આપ્યો અને કહ્યું, હું ચાહું છું કે આમાંથી એક દીકરીને તમારી ધણિમાણી બનાઉં, પણ આવી શરતથી. કે આઠ વર્ષ અથવા દશ વર્ષ મારી બકરીઓ ચરાવો. હજર મુસા (અલે) એ કબુલ કર્યું. અને મોટી દીકરીથી એવણેનો નિકાહ થયો. હવે એને લાંબને વતન ચાલ્યા. માર્ગમાં કંઠીને લીધે અગ્નિની જરૂરત પડી. “તૂર” પહાડ ઉપર અગ્નિ દેખાઈ ત્યાં પહોંચ્યા તો બોદાનું તૂર હતું. ત્યાં એવણેને પેગમ્બરી મળી.

ફાયદો-જુવો પોતાના ઘરનું કામ જેવી મહેનતની સાથે કરતી. અને પસંદ પુરૂષથી લાચારીએ બોલવું પડ્યું તો કેવી શરમાતી બોલી. બીબીઓ ! તમો પણ ઘરના કામોમાં

આરામ હુંદો નહીં તેમ સુસ્તી કરો નહીં. અને લાજ શરમ હંમેશાં રાખો.

૧૩ હજરત મુસા (અલે) ની સાળીનું વર્ણન.

એમનું વર્ણન હમણાં આવી ગયું છે. એમનું નામ સરીરા છે. એ પણ પોતાની બેહેનની સાથે ઘરનું કામકાજ ધણી મહેનતની સાથે કરતી હતી અને બાપની તાબેદારી તથા ખીજમત કર્યા કરતી.

ફાયદો-બીબીઓ ! એવીજ રીતે તમો પણ મા બાપની ખીજમત અને ઘરનાં કામો જેવી રીતે ગરીબ લોકો કર્યા કરે છે તેમ મહેનત અને મશકકતની સાથે કર્યા કરો એને હલકાઈ સમજો નહીં. જુઓ પૈગમ્બરની દીકરીઓથી તો તમારો મરતબો વધુ નથી.

૧૪ હજરત આસિયાનું વર્ણન.

મિસરનો રાજ ફિરઓન જેણે બોદાઈ દાવો કર્યો હતો તેની આ બીબી છે. બોદાની કુદરત ધણી શૈતાન અને બીબી એવી વલી કે જેની પ્રશંસા કુરઆનમાં છે અને જેની તારીફ અને જુગડગી અમારા પૈગમ્બરે (સલ) આવી રીતે ફરમાવી કે, પુરૂષોમાં ઘણાઓએ સંપૂર્ણતા મેળવી પણ સ્ત્રીઓમાં હજરત મરયમ અને આસિયા વગર કોઈ સંપૂર્ણતાની પદ્ધતિએ પહોંચી નથી. એમણેજ હજરત મુસા (અલે) ની જન તેમના બાળપણમાં બચાવી હતી. જેનું વર્ણન હજરત મુસા (અલે) ની બેહેનના વર્ણનમાં આવ્યું છે. એમની કિસમતમાં હજરત મુસા (અલે) ઉપર ધમાન લાવવું લખ્યું હતું એમના દિલમાં તેમની મહોજ્જમત શરૂ બાળપણથીજ ઉત્પન્ન થઈ હતી જ્યારે હજરત મુસા (અલે) ને પૈગમ્બરી મળી ત્યારે ફિરઓન તો ધમાન લાવ્યો નહિ. પણ એવણે ધમાન લાખ્યાં. ફિરઓનને જ્યારે એમના ધમાન લાવવાની ખબર પડી, ત્યારે ઘણી સખતાઈ કરી અને તરેહ તરેહનાં દુઃખ આપ્યાં. પણ એવણે પોતાનું ધમાન છોડ્યું નહીં.

એવીજ હાલતમાં દુન્યાથી સીધામાં.

ક્રાયદો-જુવો કે ઇમા માં કેવાં પાકાં હતાં કે ધણી બદલી બાદશાહ હતો. સધળું કંઈ તેણે કયું પણ તેના સાથી થયાં નહિ. હમણાં તો જરા જરા વાતમાં કુદરના શબ્દો બોલવા લાગે છે. ખીખીઓ ! ઇમાન મોટી નેઅમત છે. ગમે તેવી નક્ષીક પહેાંચે દીનથી વિરૂદ્ધ કામ કામ કરવું નહીં. જે કામનો ધણી બદલીનીની વાતો કરે તો કદી તેનો સાથ આપે નહીં. અને તે વખતમાં કાફિર પુરુષથી નિકાહ થતો હતો. પણ અમારી શરીઆતમાં આ હુકમ નથી. જે ધણી કાફિર હોય તો નિકાહ દુરસ્ત નથી અને જે કાફિર થયા પહેલાં નિકાહ થયો હોય તો તે દુટી બધ છે.

૧૫ ફિરઓનની દીકરીની લોંડીનું વર્ણન.

રૌદતુસ-સફા એક કિતાબ છે. તેમાં લખ્યું છે કે, ફિરઓનની દીકરીની એક લોંડી હતી. તે તેણીના કારોબારમાં અધીકાર ધરાવતી હતી અને તેણીની ચોટી પટી પણ તેજ કરતી હતી. અને હજરત મુના (અલે) ઉપર ઇમાન પણ લાવી હતી. પણ ફિરઓનના ડરથી જાહેર કરતી નહોતી. એક નિવસે તેણીના વાળ સથુ-ગારતાં તેણીના હાથમાંથી કાંસકી પડી ગઇ. તેણીએ બિસ્મિલ્લાહ કહીને ઉપાડી. છોકરીએ પુછ્યું આ તે શું કહ્યું ? કાનું નામ લીધું ? લોંડીએ કહ્યું આ તેનું નામ છે, જેણે તારા બાપને ઉત્પન્ન કર્યો અને તેને રાજપાટ આપ્યું. છોકરીને ધણો આશ્ચર્ય થયો કે, મારા બાપથી પણ કાઈ મોટો છે ! દોડતી પોતાના બાપ પાસે ગઇ અને સધળું વર્ણન વર્ણવ્યું. ફિરઓન ગુસ્સે થયો અને તે લોંડીને બોલાવી ધમકાવી પણ તેણીએ ખુશ્લી રીતે કહ્યું કે તું જે ચાહે તે કર. હું ઇમાન છોડીશ નહીં. પ્રથમ તેના હાથ પગમાં ખીસા કાઢ્યા અને તેના પર અગારા તથા બરબદ નાખી. જ્યારે તેથી પણ કંઈ વધ્યું નહી, તો તેણીને કેડે બાળક હતું તેને અગ્નિમાં નાખ્યું. બાળક અગ્નિમાંથી બોલ્યું, મા ધીરજ

રાખશો કદી ઇમાન છોડશો નહીં. મતલબકે તે પોતાના ઇમાન ઉપર જાહેરી રહી. આખર તે બાપડીને પણ પકડીને ધગધગતી અગ્નિમાં નાખી. મુરા બોરજ (વસ્સમાએ જતીલ બોરજ) માં ખાખવાળાઓનું વર્ણન છે તેમાં પણ એવીજ રીતે એક સ્ત્રીનો અને તેના બાળકનો બનાવ બન્યો છે.

ક્રાયદો-જુવો ઇમાનમાં કેવી પાકી હતી. ખીખીઓ ! ઇમાન મોટી નેઅમત છે. પોતાની મનીઅજને માટે અથવા કાઈ લાલચ માટે અથવા કાંઈ દુઃખ દરદ માટે કદી પોતાના દીન ઇમાનમાં ખસલ નાખવો નહીં. અલ્લાહ તથા રસુલની વિરૂદ્ધ કામ કરવું નહીં.

૧૬ હજરત મુસા (અલે) ના લશ્કરની એક ડોસીનું વર્ણન.

જ્યારે ફિરઓને મિસરમાં બની ઇસ્રાઇલોને ધણું દુઃખ આપવું શરૂ કર્યું, એઓથી તરેહ તરેહની વેડ લેતો, એઓને મારતો અને દુઃખ આપતો હજરત મુસા (અલે) ને અલ્લાહ-તઆલાના હુકમ થયો કે, સધળા બની ઇસ્રાઇલને રાતોરાત મિસરથી કાઢી જા, કે જેથી ફિરઓનના જીલમથી એમનો જાન બચે, મુસા (અલે) મર્વને લઇને ચાલ્યા. જ્યારે નીલ નદી ઉપર પહોંચ્યા તો માર્ગ બૂલી ગયા. અને ખીજ કાંઈની પણ જાણમાં રસ્તો હતો નહિ. ત્યારે તેમણે તાજુબ કરી મોટે સાદે ફરમાવ્યું કે, જે શપ્સ આ બેદથી જાણુકાર હોય તે આવીને બતાવે. એક ડોસીએ હાજર થઇને ફરમાવ્યું કે જ્યારે હજરત યુસૌફ (અલે) ની વફાત થવા લાગી તો તેમણે પોતાના બાઇ બનીઓને વસીયત કરી કે, જે કાંઈ વખતમાં તમો લોક મિસરમાં રહેવું તજુ દો ત્યારે જે તાજુતમાં મારી લાથ (શપ) છે તે પોતાની સાથે લઇ જવું તો જ્યાંસુધી તમો તે તાજુતને પોતાની સાથે નહીં લઇ જશો, માર્ગ મળવાનો નહીં. તેવજે તાજુતનો હાથ

* તફસીર મુજહરી ઉપરથી

દરબાહત કર્યો કે ક્યાં દફન છે. એ તાણુનું જાણુનાર પશુ તે ડોસી વગર કાંઈ નીકળ્યું નહીં. તેણીને જ્યારે પુછ્યું તો તેણે અરજ કરી કે જ્યાં સુધી એક વાનનો એકરાર કરો નહીં, હું બતાવીશ નહીં. તેવણે પૂછ્યું કે તે વાત કઈ છે? તે કહેવા લાગી, તે એકરાર આ છે કે, મારો ખાતેમા ઇમાન ઉપર થામ અને જનતમાં જે પદવીમાં આપ હોવ તેજ પદવીમાં મને રહેવાની જગ્યા મળે. તેમણે અલ્લાહ તઆલાથી અરજ કરી, ઓ અલ્લાહ! આ વાત મારા અખત્યારની નથી. અલ્લાહ તરફથી હુકમ થયો કે, તમે એકરાર કરો, અમે પૂરો કરીશું. તેવણે એકરાર કર્યો. તેણીએ તાણુ તનો પત્નો બતાવ્યો, કે નદીની વચ્ચે દફન હતું. તાણુતને કાઢતાંજ માર્ગ મળી ગયો.

ફાયદો જુવો આ ડોસી કેવી જુજગ હતી, કે કુન્યાની કાંઈ દોષત માગી નહીં. પોતાની આખેરતને સુધારી. બીબીઓ! તમે પણ કુન્યાનો લોભ છોડો. તો તે ભાગ્યમાં છે તેટલી મજાશેજ પોતાના દીનને શણગારો.

૧૭ હૈસુરની બેહેનનું વર્ણન.

કુરઆન શરીફમાં હજરત મુસા (અલે) તથા ખિદર (અલે) ના કિસ્સામાં વર્ણાયું છે કે, હજરત ખિદરે એક નાના છોકરાને અલ્લાહ તઆલાના હુકમથી મારી નાખ્યો અને હજરત મુસા (અલે) એ ગભરાઇને પૂછ્યું કે, આ બાળકે શી કસુર કરી છે, કે તેથી એને મારી નાખ્યો. હજરત ખિદરે (અલે) દરમાન્યું, જે આ છોકરો જુવાન થતે તો કાફિર થતે અને એનાં માખાપ ઇમાનદાર છે, તેઓ પણ એની પ્રીતિમાં બગડે એવો ડર હતો. માટે એને કતલ કરવો એમાંજ મસલહત છે. હવે એના બદલામાં અલ્લાહ તઆલા એક છોકરી આપશે, જે જુરાઇઓથી પવિત્ર થશે. અને માખાપને વધુ લાભ આપનાર થશે. બીજી કિતાબોમાં લખાયું છે કે તેજ પ્રમાણે એક છોકરી આવી પેદા થઇ અને એક પૈગમ્બર સાથે

તેણીના નિકાહ થયા અને સિનેર પૈગમ્બરો તેણીની ઓલામાં થયા તે છોકરાનું નામ સુર હતું અને આ છોકરી તેની બેહેન હતી.

ફાયદો: જેની તારીફમાં અલ્લાહ તઆલા દરમાવે કે, જુરાઇઓથી પવિત્ર અને માખાપને લાભ આપનારી થશે તે કેવી સારી હશે! જુવો મુનાફિકોથી અલગ રહેવું અને માખાપને સુખ આપવું કેવું પ્યારું કામ છે! કે જેથી માણસનો એવો મરતબો થાય છે-કે, ખોદા-તઆલા તે માણસની તારીફ કરે. બીબીઓ! તમે આ વાતોમાં ઘણી કાશીશ કરો.

૧૮ હૈસુરની માનું વર્ણન.

હૈસુર તેજ છોકરો છે, જેનું વર્ણન ઉપર આન્યું છે. આ પણ તમે વાંચી ગઇ છો કે, કુરઆનમાં તેનાં માખાપને ઇમાનદાર લખ્યાં છે. જેને અલ્લાહતઆલા ઇમાનદાર કહે તે કાચા પાકા ઇમાનદાર તો હશેજ નહીં, પૂરા ઇમાનદાર હશે. આથી જણાયું કે, હૈસુરની મા પણ ઘણી જુજગ હતી.

ફાયદો જુવો ઇમાનમાં પાકા થવું એ એવી દોષત છે; જેપર અલ્લાહતઆલાએ પણ પ્રશંસા કરી. બીબીઓ! તમે ઇમાનને મજબુત કરો અને તે શરીરતના હુકમ બજાવી લાવવાથી તથા સઘળી જુરાઇઓથી બચવાથી મજબુત થાય છે.

૧૯ હજરત સોદૈમાન (અલે) ની માનું વર્ણન.

કુરઆનમાં સોદૈમાન (અલે) ની દોઆમાં આ કહેવાયું છે, ઓ અલ્લાહ! તેં મારાં માખાપ પર ઇનઆમ કર્યું છે. આથી જણાયું કે, એવણીની મા પણ જુજગ હતી કારણ કે મોટું ઇનઆમ ઇમાન તથા દીન છે.

ફાયદો જુવો ઇમાન આવી વસ્તુ છે કે ઇમાનદારનું વર્ણન પૈગમ્બરોની જગ્યાનથી પણ સારી રીતે થાય છે. બીબીઓ! ઇમાનને સારી રીતે બળકતું રાખો.

૨૦ હજરત બીઃઝીસનું વર્ણન.

આ સખા દેશનાં રાણી હતાં. હજરત સોલૈમાન (અલે) ને હુદહુદ જનવરે ખખર આપી હતી કે, મેં એક સ્ત્રી બાદશાહ (રાણી) જોઈ છે અને તે સૂર્યને પૂજે છે તેવજે એક પત્ર લખી હુદહુદને આપ્યું કે, આ તેણીની પાસે નાખ. તે પત્રમાં લખ્યું હતું કે તમો લોક મુસલમાન થઇને અહિંયાં હાજર થાઓ. તે પત્ર વાંચી તેમજે અમીરે તથા વજીરોથી સલાહ કરી. ધણી વાનચીત થયા પછી તેમજે પોતેજ આ મલાહ આપી. હું તેવજની પાસે કબ વસ્તુઓ સોગાતની રૂએ મોકલું. જો તેવજ રાખી લેશે તો સમજશ કે તેવજ દુન્યાવાર બાદશાહ છે જો નહીં રાખશે તો સમજશ કે પંગમ્પર છે. જ્યારે તે વસ્તુઓ હજરત સોલૈમાન (અલે) ની પાસે આવી, તેવજે સઘળી પાછી ફેરવી. અને કહેવડાવ્યું કે જો મુસલમાન થશે. નહીં તો લડાઈ માટે ફોજ લાવીશ આ સંદેશો સાંભળતાંજ તેમને ખાતરી થઇ કે બેશક પંગમ્પર છે. અને મુસલમાન થવાના વિચારથી પોતાના શહેરથી ચાલ્યાં. તેમના ચાલવા પછી સોલૈમાને (અલે) પોતાના મોઅજેઝથી એમનું એક ભારી ધણી કીંમતનું બાદશાહી તખત હતું તે પોતાના દરબારમાં મંગાવ્યું, કે જેથી બીલકીસ મોઅજેઝો પણ જીવે, અને તે તખતનાં મોતી જવાહર કાઢી હેરફેર જડાવ્યાં. જ્યારે બીલકીસ અહિંયા પહોંચ્યાં તો હજરત સોલૈમાનના હુકમથી તેમની બુદ્ધિની જાંચ કરવા પૂછાયું કે જીવો આ તમારો તખત તો નથી ? તેમજે ધણો વિચાર કરી કહ્યું હા, એ તેવોજ છે. “તેવોજ” એટલા માટે કહ્યો કે તેમાં કંઈક ફેરફાર કરવામાં આવ્યો હતો. આ જવાબથી જણાયું કે ધણાં બુદ્ધિમાન છે. ફરી સોલૈમાને (અલે) બિલકીસને આ વાત દેખાડવા માગી કે અમારા બોઝાની આપેલી બાદશાહત પણ તમારી દુન્યાનો બાદશાહત તો મોટી છે. આ વાત દેખાડવા માટે હજરત સોલૈમાને (અલે) હુકમ કર્યો કે, પાણીથી ભરેલા

એક હોજ બનાવો. જેના ઉપર સફાઈદાર કાચ બીછાવ્યો હોય. એવી રીતે કે, તે દેખાય નહીં, અને સોલૈમાન (અલે) એવી જગ્યાએ જઈ બેઠા કે, જે માથુસ ત્યાં જવા ચાહે તેના માર્ગમાં તે હોજ આવે અને બિલકીસને તે જગ્યાએ હાજર થવાનો હુકમ આપ્યો. બિલકીસ જ્યારે હોજ પાસે પહોંચ્યાં તો કાચ તો દેખાયો નહીં, પણ તે એમ સમજ્યાં કે, મને પાણીમાં ઉતરવું પડશે તો પાછો ચલાવવા લાગ્યાં. નરન તેમને કહેવામાં આવ્યું કે એ પર કાચ મટેલો છે. એમજ ચાલી આવો. જ્યારે બિલકીસે તખત મગાવવાનો મોઅજેઝો જોયો અને તે કારીગરી પણ જોઈ. જેથી તે સમજ્યાં કે, એમની પાસે પંગમ્પરી સિવાય બાદશાહીનો આવો પણ મામાન છે, જે મારે ત્યાંના સામાનથી વધુ છે. તરત તેમજે કલેમો પઢ્યો અને મુસલમાન થયાં. કેટલાક આલમાએ કહ્યું છે કે, ફરી હજરત સોલૈમાને પોતે તેમનાથી નિકાલ કર્યો. પણ કેટલાકોએ કહ્યું છે કે, યમનના બાદશાહની સાથે નિકાલ કરી આવ્યો. અલ્લાહ ધણું જાણુનાર છે.

ફાયદો જીવો કેવાં બેનફસ હતાં, કે અમીર અને રાણી હોવા છતાં જ્યારે દીનની સાચી વાત જણાઇ તો શીઘ્ર (જલદી) તેને માની લીધું. તેને કબુલ કરવામાં શેખી કરી નહીં અને બાપદાદાની રસમને પકડી રાખી નહીં બીખીઓ ! તમો પણ પોતાનો એજ રવખઓ રાખો, કે જ્યારે દીનની વાત સાંભળો. કદી શરમ હયા અથવા ખાનદાનની રસમની તાબેદારી કરો નહીં. એમાંથી કોઇ વસ્તુ કામ આવશે નહીં. માત્ર દીનજ સાથે આવશે.

૨૧ બની ઇસ્લામની એક લોંડીનું વર્ણન.*

હદીસ શરીફમાં એક કિસ્સો છે કે, બની ઇસ્લામની એક સ્ત્રી પોતાના બચ્ચાને ધવડાવતી હતી. એટલામાં એક સ્વાર ધણી શાન

* બોખારી શરીફ ઉપરથી.

શોકતની સાથે સામે આવ્યો. માએ દોઆ કરી
ઓ અલ્લાહ! મારા દીકરાને એવોજ કરશો.
બાળક માની છાતી છોડી બોલ્યું, ઓ અલ્લાહ!
મને એવો કરીશ મા. અને ફરી ધાવવા
લાગ્યું. એટલામાં કેટલાક માણસો સામેથી
આવ્યા જેઓ એક લોંડીને પકડી ઘણા અપ
માનથી લઇ જતા હતા. માએ દોઆ કરી કે.
ઓ અલ્લાહ! મારા દીકરાને એવો કરીશ મા.
તે બાળક ફરી બોલ્યું, ઓ અલ્લાહ! મને
એવોજ કરશો. માએ પૂછ્યું આ શી વાત
છે? બાળકે કહ્યું તે સ્વાર એક 'જીલમકાર
માણસ હતો. અને લોંડીને તોલમત આપે છે
કે, આ ચાર છે, કુકર્મી છે. અને જીઓ તો
તે બાપડી એથી ફારી છે.

ફાયદો-મતલબ આ છે કે, તે સ્વારની
લોકો આગળ તો કદર(માન) છે, પણ અલ્લાહ
તઆલાની નજીક જરાએ કદર નથી. અને
આ લોંડી લોકોની આગળ તો એ કદર છે, પણ
અલ્લાહની નજીક એની મોટી પદવી છે. તો
કદર ખોદાને ત્યાં થવી જોઈએ, લોકો ગમે
તેવી સમજે. અને જો ખોદાને ત્યાં કદર નહીં
થઈ તો લોકોની કદર શું કામ આવે! જીવો
તે લોંડીની આ કરામત હતી કે, તેણીની સફાઈ
પ્રગટ કરવા માટે દૂધ પીતું બાળક વાન કરવા
લાગ્યું. બીબીઓ! કેટલીક સ્ત્રીઓની ટેવ છે
કે, ગરીબોને ઘણા હલકા સમજે છે અને જરા
સરખા વહેમથી તેઓપર એળ લગાડે છે, ચોરી
ચઢાવે છે. આ ખરાબ વાત છે. કદાપી તે
અલ્લાહની નજીક તમારાથી પણ શ્રેષ્ઠ હોય.

૨૨ બની ઇસ્લામની એક અકલવાળી
દીનદાર બીબીનું વર્ણન. *

મોહમ્મદ બીન કઅમે રિવાયત કરી છે
કે, બની ઇસ્લામમાં એક રાખસ મોટો આલિમ
હતો. અને ઘણી ઇબાદત કરનાર હતો. તેને
પોતાની સ્ત્રીથી ઘણી મોહબ્બત હતી. ભોગ
જોગે તે મરણ પામી. ત્યારે આલિમ ઉપર એક

* બેસીસ ઉપરથી.

શોક એવો ચઢ્યો કે, દરવાજો બંધ કરીને
ઘરમાં બેઠો અને સર્વથી મળતું બેસતું તણ
દીધું. બની ઇસ્લામમાં એક સ્ત્રી હતી. તેણે
આ કીસ્સો સાંભળ્યો તે તેની પાસે ગઈ અને
ઘરમાં આવળ કરનારાઓને કહ્યું કે, મને એક
મસલો પૂછવો છે અને તે રૂબરૂમાંજ પૂછી
શકું છું અને બારણામાં અડીને બેઠી. આખર
તેને ખબર પડી. અને અંદર આવવાની રજા
આપી. તે આનીને કહેવા લાગી કે મેં, પોતાની
પડોસણથી કંઈક ઘરેણું પહેરવા માટે લીધું
હતું. અને તેને ઘણી મુદત સુધી પહેરતી રહી.
ફરી તેણે માણસ મોકલ્યું કે, મારું ઘરેણું
આપો. તો શું. તેણીને તે ઘરેણું આપવું
જોઈએ? આલિમે કહ્યું બેસક આપવું જોઈએ તે
સ્ત્રી બોલી તે ઘરેણું તો મારી પાસે ઘણી
મુદત રહેતું. માટે હું શામાટે આપું? આલિમે
કહ્યું કે ત્યારે તો ઘણી ખુશીથી આપવું જોઈએ.
કેમકે તેણીએ લાંબી મુદત સુધી માંગ્યું નહીં
એ તેનું મોટું એકશાન છે તે સ્ત્રીએ કહ્યું
ખોદા તમારું ભલું કરે. તો તમો શા માટે
શોકમાં પડ્યા છો? અલ્લાહ તઆલાએ એક
વસ્તુ માંગેલી વસ્તુને જેમ આપી હતી. ફરી
ન્યારે ધાર્યું ત્યારે લઈ લીધી તેની તે વસ્તુ
હતી. આ સાંભળી તે આલિમની આંખ ખુલી
અને એ વાતથી તેને ઘણો ફાયદો મળ્યો.

ફાયદો-જીવો આ કેવી સ્ત્રી હતી! જેણે
પુરૂષને પણ બુદ્ધિ આપી. અને પુરૂષ પણ કેવો
કે આલિમ. બીબીઓ! તમને જોઈએ કે મોસી
બતમાં એવીજ રીતે સમજા કરો અને
બીજાઓને પણ સમજાવતી રહો.

૨૩ હજરત મરયમ (અલે) ની માનું
વર્ણન.

આ બીબીનું નામ હન્ના છે. અને એમના
ઘણીનું નામ ઇમરાન છે. તે હજરત મરયમ
(અલે) ના બાપ છે. ન્યારે એ ગર્ભવતી
થયાં તો અલ્લાહ સાહેબથી એમણે માનના
માની કે, જે બચ્યું મારા પેટમાં છે તેને આ

મસજીદની ખીજમત માટે આબદ કરીશ, એટલે દુન્યાનું કામ એનાથી લઈશ નહીં. તેમના મનમાં આ હતું કે છોકરો ઉમ્મન થશે કારણ કે મસજીદની ખીજમત છોકરોજ કરી શકે છે. તે વખતમાં એવી માનતા ફરત હતી જ્યારે બાળકના જન્મવાનો વખત આવ્યો તો ચર્ધ છોકરી ધણી અફસોસની સાથે કહ્યું કે ઓ અલ્લાહ ! આ તો છોકરી છે. હુકમ થયો કે, આ છોકરી છોકરાઓથી પણ સારી થશે અને ખોદાએ એને કબૂલ કરી. એ છોકરીનું નામ મરયમ રાખ્યું અને તેમણે એમને માટે આ દોઆ કરી કે, એને અને એની ઓલાદને શૈતાનથી અચ્ચાવશે. જેમકે અમારા હજરતે (સલ ફરમાવ્યું) છે કે, શૈતાન દરેક બાળકને જન્મતાં છે કે છે. પણ હજરત મરયમ તથા તેમના દીકરા હજરત ઇસા (અલે)ને છેડી શક્યો નહીં.

ફાયદો-જુલો તેમની પાક નૈયતની કેવી બરકત થઈ કે ખોદા તઆલાએ કેવી પાક ઓલાદ આપી તથા ખોદા તઆલાએ તેમની દોઆ પણ કબૂલ કરી. આથી જણાય છે કે અલ્લાહ તઆલાને એમની ખાતર ધણી હતી. ખીખીઓ ! પાક નૈયતની એવી બરકતો થાય છે. હમેશ પોતાની નૈયત ચોખ્ખી રાખો જે નેક કામ કરે ખોદાને માટે કરે તમારી પણ અલ્લાહ તઆલાની દરબારમાં કંદર થશે.

૨૪ હજરત મરયમ (અલે)નું વર્ણન

એમની પૈદાએશનું વર્ણન ઉપર આવી મધુ છે. જ્યારે એવણુ પેદા થયાં તો એમની માતા પોતાની માનતાનુંસાર-એવણુને લઇ બંતુલ મોકદસની મસજીદમાં પહોંચ્યાં અને ત્યાંના રહેનાર વહીલોને કહ્યું કે આ માનતાની છોકરીને લો. જો કે એવણુ ધણી મોદા ખાનદાનનાં હતાં. માટે સધળાઓએ ઇચ્છા કરી કે હું લઇને પાળું. એવામા હજરત જકરીયા (અલે) પણ હતા. અને તેવણુ હજરત મરયમ (અલે) નો ભાણ થતા હતા. આ રીતે પણ

એમનું હક મેળ હતું. છતાં લોકોએ એમનાથી લડવું શરૂ કર્યું. જે રીતે ફેસલો કરવાનું સધળાઓએ પસંદ કર્યું તેમાં પણ એવણુજ ચઢ્યાતા રહ્યા આખર હજરત જકરીયાએ એમને લઈ પાળવાં શરૂ કર્યાં. એમના વધવાની એવી હાલત હતી કે બીજાં અચ્ચાઓથી ધણુંજ વધતાં હતાં. તે એટલાં સુધી કે થોડા દિવસમાં સિયાણાં જણાવા લાગ્યાં. અને એમ પણ માના પેટથીજ ઊજડગ અને વલી હતાં. અલ્લાહ તઆલાએ એમને કુરઆનમાં વલી કહ્યાં છે અને એમની કરામત બયાન કરી છે કે વગર ફસલના મેવા જૈબથી એમની પાસે આવતા હતા. હજરત જકરીયા (અલે) પૂછતા કે આ ક્યાંથી આવે છે ? તો જવાબ આપતાં કે, અલ્લાહ સાહેબને લાંથી. મતલબ કે એમની સધળી વાતો આશ્ચર્યલાયક હતી. તે એટલાં સુધી કે જ્યારે જવાન થયાં તો માત્ર ખોદા તઆલાનીજ કુદરતથી વગર પુરૂષે ગર્ભ રહ્યો અને હજરત ઇસા (અલે) જન્મ્યા. ચહુ-દીઓએ વગર બાપે બચ્ચું થવા ઉપર વાહ-યાત બકવો શરૂ કર્યો. અલ્લાહ તઆલાએ હજરત ઇસા (અલે) ને જન્મવાના વખતથી બોલવાની શક્તિ આપી. તેવણુ એવી સારી સારી વાતો કરી કે ઈનસાફવાળાઓને જણાઇ ગયું કે, એમની પેદાએશ તે ખુદાની કુદરતનો નમુનો છે, અને એટલે વગર બાપે ઉત્પન્ન થયા છે. અને એમના મા પાક સાફ છે. અમારા દેગબરે (સલ) એમનો મહીમા (જુજડગી) બયાન કર્યો છે કે, બે સ્ત્રીઓ હજરત મરયમ તથા હજરત આસિયા વગર સ્ત્રીઓમાંથી કોઈ અંપૂર્ણ (કામિલ) થઈ નથી આ મજબુત હજરત આસિયાના વર્ણનમાં આવ્યું છે.

ફાયદો જુલો એમની માએ એમને ખોદાના નામનાં કર્યાં હતાં. કેનાં જુજડગ થયાં. અને પોતે અલ્લાહ તઆલાની તામેદનીમાં લાગેલાં રહેતાં હતાં. જના માણસ વલી બને છે. એ તામેદનીની બરકતથી અલ્લાહે

કેવી તોહમથી બચાવ્યા બીબીઓ ! અલ્લાહની તબહેદારી કર્યા કરો. સર્વ આફતોથી બચેલાં રહેજો. અને પોતાની આલાદને દીનમાં વધુ લાગેલી રાખો. દુન્યાનો શુભામ નહીં બનાવો.

૨૫ હજરત જકરીયા (અલે) ની બીબીનું વર્ણન.

એમનું નામ ઇશાઅ છે. એ હજરત હન્નાની બેહેન અને હજરત મરયમ (અલે) ની ખાલા છે. એમના માટે અલ્લાહ તઆલાએ આવી રીતે ફરમાવ્યું છે કે, અમે જકરીયા ની બીબીને શણગારી છે. એની મતલબ કેટલાક વિદ્વાનોએ આ લખી છે કે, અમે એનો સ્વભાવ સારી રીતે સુધાર્યો છે. હજરત મહયા (અલે) તેમના વૃદ્ધાપણમાં જન્મ્યા. હજરત ઇસા (અલે) સગાઇમાં હજરત મહયાની માસીના નવાસા છે. નવાસો પણ દીકરાને ઠેકાણે હોય છે માટે અમારા હજરતે (સલ) એકને બીબીની ખાલાનો દીકરો કહ્યો છે.

ફાયદો-જુવો, સારી આદતો કેવી સારી વસ્તુ છે, કે અલ્લાહ તઆલાએ પણ તેની તારીફ કરી. બીબીઓ ! દરેક રીતે તમારો સ્વભાવ સુધારો. આ સુધારવાના માર્ગો અમે સાતમા ભાગમાં સારી રીતે લખ્યા છે.

આ પચ્ચીસ કિસ્સા આગળની ઉમ્મતોની નેક બીબીઓના હતાં. હવે થોડાક આ ઉમ્મતની નેક બીબીઓના સાંભળો;

૨૬ હજરત ખદીજા (રદી) નું વર્ણન*

એઓ રસુલુલ્લાહ (સલ નાં સર્વથી પ્રથમ બીબી છે. એમની મોટી મોટી જુજગીઓ છે. એક દિવસે પૈગમ્બરે (સલ) એ અને ફરમાવ્યું કે, હજરત જુબરઇલ (અલે) ખોદા તઆલાનું સલામ તમારે માટે લાવ્યા

છે. અને હજરતે (સલ) આ પણ ફરમાવ્યું છે કે, સઘળા દુન્યાની બીબીઓમાં સર્વથી સારી ચાર બીબીઓ છે (૧) હજરત મરયમ (૨) આસિયા ફિરઓનનાં ધણિઆણી (૩) હજરત ખદીજા અને (૪) હજરત ફાતેમા; અને કાફિરાના મામલાથી પૈગમ્બર (સલ) નું જે કંઈ દિલ દુખતું તે એઓને આવીને કહેતા તો એવણુ એવી કાંઈ દિલાસાની વાત કહેતાં કે હજરત (સલ) નું દિલ શાંત પડતું. અને હજરત (સલ) ને એમનો ધણો ખીયાલ હતો, એમની વફાત પછી પણ બકરી વગેરે જુગલ કરતા તો એમની સહેલીઓ સખીઓ માટે પણ માંસ જરૂર મોકલતાં. હજરત (સલ) થી પ્રથમ એમનો બીબો નિકાહ થયો હતો. એમના પ્રથમ ખાવિન્દનું નામ અબુકાસાં તમીમી હતું.

ફાયદો-અલ્લાહ તઆ રસુલની નજીક જે એમનું માન હતું તે ઈમાન તથા તાબેદારીને લીધે હતું. બીબીઓ ! તમે પણ એમાં સારી રીતે કાશીશ કરો. અને આ પણ જણાયું કે ધણીના ગભરાટને વખતે તેનું દિલ રાખવું, તેને તસલ્લી આપવી નેક ખસલત છે. હમણા કેટલીક સ્ત્રીઓ ધણીના મજ્બેના શાંત દિલને ઉલટું ગભરાટમાં નાખે છે. કદીતો તરેહ તરેહની ફરમાશો કરીને, અને કદી લડી વદીને. એ ટવ છોડી દો.

૨૭ હજરત સોદા [રદી] નું વર્ણન.

એવણુ પણ અમારા હજરત (સલ) નાં બીબી હતાં. એવણે પોતાની વારીના દિવસ હજરત આએસા (રદી) ને આપ્યો હતો. અને હજરત આએસા (રદી) નું કહેવું છે કે હજરત સોદા (રદી) વગર કોઈ પણ સ્ત્રીને જોઇને મને આ લોભ થયો નથી કે હું પણ તેની થતે, એમને જોઇ મને લોભ થતો કે જેવાં એવણુ છે તેવીજ હું પણ થતે, એમના પ્રથમ ખાવિન્દનું નામ સદરાન ખાન અમર હતું.

* હજરત ખદીજાનાં વર્ણનથી તે સઘળા બીબીઓ તથા છોકરીઓના વર્ણન સુધી ઇસ્તીઆબ ઉપરથી.

ફાયદો-જુવો, હજરત સોદા (રદી) ની હિમ્મત કે પોતાની વારી પોતાની સોકને આપી. આજ કાલ નકામી સોકથી લગાઇ અને વ્યતે અદેખાઇ કરે છે. અને હજરત આએશા (રદી) નો ઇનસાફ કે સોકના ગુણુ ગાએ છે. આજ કાલ જાણી જુજને તેપર એમ લગાડે છે. બીબીઓ તમને પણ એવીજ હિમ્મત અને ઇનસાફ સ્વીકારવાં જોઇએ.

૨૮ હજરત આએશા સિદીકા (રદી) નું વર્ણન.

એવણુ અમારા હજરત (સલ) નાં ઘણાંજ ખ્યારાં બીબી છે. એવણુ કુંવારાં હતાં અને હજરત (સલ) નો નિકાહ થયો છે. એવણુ ઇસ્લમમાં એવાં પ્રવીણુ હતાં કે અમારા હજરત (સલ) ના મોટા મોટા સહાબી એમનામી મસઅલા પૂછતા હતા. એક વેળા અમારા હજરત (સલ) ને એક સહાબીએ પૂછ્યું કે, સર્વથી વધુ આપને કોની સાથે મોહબ્બત છે? તેવણુ ફરમાયું કે આએશા [રદી] ની સાથે. તેવણુ પુછ્યું કે પુરખોમાં કોની સાથે? ફરમાયું કે તેવણુના બાપ એટલે હજરત અણુબકર (રદી) ની સાથે. અને બીજા પણ એમના ગુણુ બયાન થયા છે.

ફાયદો-જુવો, આ પણ એક સ્ત્રી હતાં, કે જેમનાથી મોટા મોટા આલિમ મસઅલા પૂછતા હતા. અને હવે એવી સ્ત્રીઓ છે કે પોતે પણ આલિમોને પૂછવાનો અથવા દીનની કિતાબો પઢવાનો શોખ નથી. બીબીઓ ! દીનનોઇસમ સારી રીતે મહેનતથી તથા શોખથી શીખો.

૨૯ હજરત હફસા [રદી] નું વર્ણન.

એવણુ પણ અમારા હજરત (સલ) નાં બીબી છે અને હજરત ઓમર [રદી] નાં દીકરી છે. હજરતે કાઇ વાત ઉપર એમને એક તલાક આપી હતી ફરી હજરત જામરઇલ (અને) ના કહેવાથી તેવણુ ફરજી કયું. હજરત જામરઇલે (અને) આવી રીતે ફરમાયું કે તમો હફમાથી રજુ કરો. કારણ કે તે

દિવસના રોજ ઘણા સખે છે અને સન્ને જમી ઘણી ઇબાદત કરે છે અને તેવણુ જનંતમાં આપનાં બીબી થશે. તેવણુ પોતાના ભ્રમ અબદુલ્લાહ બીન ઓમરને વસીયત કરી હતી કે મારો આટલો માલ ખેરાત કરસો. અને કાઇ જમીન પણ તેવણુ વક્ફ કરી હતી, તેનાં બદોઅસ્ત માટે પણ વસીયત કરી હતી. એમના પ્રથમ ખાવિન્દનું નામ ખોનેસ બીન હોમફા હતું.

ફાયદો-દીનદારીની બરકત જોઇ કે અલ્લાહ સાહેબ તરફથી તરફેણ થાય છે, ફિરસ્તાની મારફતે ખાતરદારીનો હુકમ થાય છે કે, પોતાની તલાક આપેલીથી રજુ કરો, અને એમની સખાવત જુઓ કે અલ્લાહના માર્ગમાં કેવી રીતે ખેરાતનો બદોઅસ્ત કર્યો ! અને જમીન પણ વક્ફ કરી ! બીબીઓ ! દીનદારી અખત્યાર કરો, અને માલ દોલતનો લોભ અને મોહબ્બત દિલથી કાઢો.

૩૦ હજરત જૈનમ બીનતે ખોઝેમા રદી નું વર્ણન.

એવણુ પણ અમારા પેગમ્બર (સલ) નાં બીબી છે. અને એવણુ એવા સખી હતાં કે ગરીબોની માનાં નામથી પ્રખ્યાત હતાં એમના પ્રથમ ખાવિન્દનું નામ અબદુલ્લાહ બીનજહલ હતું.

ફાયદો-જુવો ગરીબોની ખીજમત કરવી કેવી જુજફગીની વાત છે !

૩૧ હજરત ઉમ્મે સલમા [રદી] નું વર્ણન.

એવણુ પણ અમારા પેગમ્બર [સલ] નાં બીબી હતાં. એક બીબી ફિરસો બયાન કરે છે કે, એક વાર હજરત ઉમ્મે સલમા (રદી) ની પાસે હતી. એટલામાં કેટલાક ગરીબ લોકો આવ્યા, જેમાં પુરખો પણ હતા અને સ્ત્રીઓ પણ હતી; અને આવીને અડીને બેઠા મેં કહ્યું ચાલો અહીંથી રસ્તો લો. હજરત ઉમ્મે સલમા (રદી) બોલ્યાં અમને એવો હુકમ

નથી. અરે છોકરી સધળાઓને થોડું થોડું આપ. એક એક ખભુર કેમ નહીં હોય એમના પ્રથમ ખાવિન્દુનું નામ હજરત અણુ સહમા (રદી) છે.

ફાજદો-જુવો, ગરીબ લોકોના અડી એસ-વાથી દિલમાં માહું લાગ્યાં નહીં. હમણા જરા જરા વાતમાં કાઢવા તૈયાર થાય છે એટલું જ નહીં પણ ભાંડવા લાગે છે. બીબીઓ ! એવું કદી કરશો નહીં.

૩૨ હજરત ઐનમ બીનતે જહુશ (રદી) તુ વણુન.

એવણુ પણ અમારા પૈગમ્બર (સહ) નાં બીબી છે. હજરત ઐદ એક સહાબી છે, તેવણુને અમારા હજરતે (સહ) દીકરો કર્યો હતો. પ્રથમ કાઢને દીકરો કરવો ફરસ્ત હતું. જ્યારે તેવણુ જુવાન થયા ત્યારે તેમની સાદી કરવાની હજરત (સહ) ને ફિકર પડી. હજરતે આજ ઐનમને માટે તેમના લાઘને પેગામ આપ્યું. આ બંને ભાઈ બહેન હસળ નસળમાં પોતાને સરખા હજરત ઐદને સમજતાં નહતા જેથી શરૂમાં રોકાયા, પણ અલ્લાહતઆલાએ એક આયત ઉતારી કે પૈગમ્બરના હુકમ થયા પછી મુસલમાનને કાંઈ ઉજર કરવો નહીં જોઈએ. ત્યારે બંનેએ માન્ય કર્યું અને નિકાહ થયો. પણ ધણીધણિયાણીમાં સારી રીતે બનાવ થયો નહીં. તે એટલાં સુધી કે, હજરત ઐદે (રદી) તલાક આપવાનો વિચાર કર્યો. અને હજરત (સહ) થી આ બાબતમાં સલાહ કરી. હજરતે (સહ) તેમને રોક્યા અને સમજાવ્યા. પણ તે મામલાને જોતાં હજરત (સહ) ને જણાયું કે આ તલાક આપવા વગર રહેશે નહીં. તે વખત તેવણુને ધણી ચિન્તા ઉત્પન્ન થઈ કે પ્રથમથીજ આ બંને ભાઈ બેહેનતું દિલ આ નિકાહને પસંદ કરતું નહોતું, પણ મારા કહેવાથી કમ્બલ કર્યું હતું. હવે જ તલાક આપ તો વળી પણ બંને ભાઈ બેહેનની વાત હલકી પડશે. અને એઓનું દિલ ફાગશે. એઓના દિલ રાખવાની શી તકબી

કરવી જોઈએ. આખર વિચાર કરતાં આ વાત સમજમાં આવી કે જો હું પોતે નિકાહ કરું તો બેશક એઓનો ગમ દુર થશે. નહીં તો બીજા કાઈ વાત સમજમાં આવતી નથી. પણ એની સાથે પાણું દુન્યાની બતરીસીએ ચઢવાનો પણ વિચાર આવ્યો, કે બેહમાન લોક જરૂર તાતો કરશે કે વધુથી નિકાહ કર્યો. અગર જો શંરીઅત પ્રમાણે મોં બોલ્યો દીકરો ખરેખરો દીકરો થતો નથી. પણ લોકોના મોંને કાણુ પકડી શકે ? વળી તેમાં પણ એવું બેહમાન લોક કે જોઓને દોષ મુકવા માટે રજાનું ગળ કરતાં આવે છે. એવણુ આ વિચાર ફિકરમાં હતા એટલામાં હજરત ઐદે તલાક પણ આપી. અને ઇદત પૂરી થયા પછી તેવણુનો વધુ મત આ તરફ થયો કે, માંગણી કરવી જોઈએ. ફરી તેવણુ પૈગામ મોકલ્યું; તેવણુ ઉત્તર આપ્યો કે હું મારા પરવરદિગારને કહું છું. પોતાની બુદ્ધિથી કંઈ કરીશ નહીં. તેની જો ઇચ્છા હશે તો તે પોતે એનો સામાન કરી આપશે. આ કહી વોળુ કરી મુસલ્લા ઉપર પહોંચી નમાઝ પઢવા લાગ્યાં અને નમાઝ પછી દોઆ કરી. અલ્લાહતઆલાએ પોતાનાં પૈગમ્બર (સહ) ઉપર આયત ઉતારી કે અમે તેણીના નિકાહ તારી સાથે કર્યા છે. તે પછી હજરત (સહ) તેવણુ પાસે પધાર્યા અને આયત સંભળાવી. એવણુ બીજા બીબીઓ આગળ ફખર કરતાં કે તમારા નિકાહ તમારા માબાપે કર્યા છે પણ મારો નિકાહ અલ્લાહતઆલાએ કર્યો. અને પરદાનો હુકમ જે પહેલ વહેલો થયો તે એમનીજ સાદીમાં થયો. અને આ બીબી ધણાં સખી હતાં. હાથનાં જુનર પણ કરતાં. પોતાના જુનરની કમાઈથી ખરખરાત કરતાં હતાં. એક વારની જીકર છે કે સધળા બીબીઓએ મળીને અમારા હજરત (સહ) ને પૂછ્યું કે આપની પછી સર્વથી પ્રથમ ક્યાં બીબી દુન્યાની વફાત પછી આપની સાથે મળશે ? તેવણુ ફરમાવ્યું કે જોનો હાથ સર્વથી લાંબો હશે. અરબી લાખામાં સખીને લાંબા હાથવાળો કહે છે. પણ બીબીઓ એને સમ-

ન્યાં નહીં. તેઓ માપની લાંબાંને સમજ્યાં અને ફરી એક લાકડીથી પોતાનો હાથ માપવા લાગ્યાં. તો સઘળાથી વધુ હાથ લાંબો સોદા (૨૬) નો નીકળ્યો. પણ સર્વથી પ્રથમ હજરત ઝૈનબ ગુજાર્યાં. તે વેળા સમજમાં આવ્યું કે આની આ મતલબ હતી. મતલબ કે એમની સખાવત અક્ષાહ તથા રસુલનની આગળ સિધ્ધ થઇ હતી. હજરત આએશા (૨૬) નું કહેવું છે કે મેં હજરત ઝૈનબથી સારી કાંઈ જોઈ નથી. દીનમાં ધણી કામિલ, ખોદાથા ધણું ડરનારી, વાતની ધણી સાચી, સગાંઓ સાથે ધણી લલાઇ કરનારી, ખૈરાત ધણું કરનારી, ખૈરાત કરવા માટે હાથના કુતરમાં ધણી મહેનતી. અમારા પૈગમ્બરે (સલ) એમની બાબતમાં ફરમાવ્યું છે કે દિલમાં ધણી નમ્રતા રાખનારી, અલ્લાહતઆલા આગળ ધણી રડનારી.

ફાયદો બીબીઓ ! તમેએ સખાવતની ખુશગી અને હાથના ધધાની ખુબી અને ફરક કામમાં અલ્લાહ તરફ વલણ રાખવાને સાંભળ્યાં. જુવો, હાથે કામ કરવાને કદી હલકાઇ સમજશો મા.

૩૩ હજરત ઉમ્મે હુબૈયા (૨૬) નું વર્ણન.

એવણુ પણ અમારા હજરત (સલ) નાં બીબી છે. જ્યારે મક્કામાં કાફિરોએ મુસલમાનોને ધણા સતાવ્યા અને મદીના શરીફ જવાનો તે વખત સુધી હુકમ થયો નહતો. ત્યારે ધણા મુસલમાનો હજરતના દેશમાં આલ્યા ગયા. ત્યાંના રાખુ જેને નજશી કહે છે તે નસરાતી (ખ્રીસ્તી) ધર્મ પાળતો હતો. પણ મુસલમાનોના ગયા પછી તે મુસલમાન થયો હતો. મતલબ કે જેઓ હજરત ગયા હતા તેઓમાં હજરત ઉમ્મે હુબૈયા (૨૬) પણ હતાં. એવણુ વિધવા થયાં ત્યારે નજશી બાદશાહે એક ભોટી જેનું નામ અબરહા હતું તેણીને એવણની પાસે મોકલી કે હું તમને રસુલુલ્લાહ (સલ) માટે પૈગામ આપું છું. તેવણે કબુલ

રાખ્યું. અને ઇનઆમમાં અબરહાને ચાંદીના બે કંગણ અને કેટલાંક વીંટી છલ્લાં આપ્યાં. એમના પ્રથમ ખાવિન્દનું નામ ઓમૈદુલ્લાહ બીન જહશ હતું.

ફાયદો-એવણુ કેવાં દીનદાર હતાં, કે દીનની સંભાળ માટે ધરથી બેધર થયાં. આખર અક્ષાહતઆલાએ પોતાની મોહબ્બતના બદલામાં કેવી રાહત અને કેવી ઇજાજત આપી. કે હજરત (સલ) થી નિકાહ થયો અને બાદશાહે એ વિષેનો બદોબસ્ત કર્યો. બીબીઓ ! દીનના મોકામાં કદી દુન્યાના આરામની અથવા નામ, માલ, કે ધરખારની લાલચ કરવી નહીં. આ સઘળી વસ્તુ દીન ઉપર કુરબાન છે.

૩૪ હજરત જેવેરીયા (૨૬) નું વર્ણન.

એવણુ પણ અમારા હજરત (સલ) નાં બીબી છે. બની મુસતલકના નામની જે લકાઇ પ્રખ્યાત છે તે લકાઇમાં એવણુ કાફિરોના શહેરથી કેદ થઇને આવ્યાં હતાં. અને એક સહાબી સામેત બીન કેસ અથવા તેમનો કાંઈ કાકાનો છોકરો હતો, તેના હિસ્સામાં આવ્યાં હતાં. એવણે પોતાના માલિકને કહ્યું કે હું તમને આટલા કાંઈક રૂપીઆ આપીશ. તમે મને લોડીપણથી આગદ કરો. તેવણે કબુલ કર્યું. એવણુ હજરત (સલ) પાસે આવ્યાં કે કંઈ રૂપીયાની મદદ કરો. હજરત તેવણની દીનદારી તથા ગરીબી ઉપર રહમ લાગ્યા. અને ફરમાવ્યું કે જો તમે કહેો તો સઘળા રૂપીયા હું અદા કરું અને તમારી સાથે નીકાહ કરું. તેવણે જીવજન (અંતઃકરણ) થી કબુલ રાખ્યું. મતલબ કે નિકાહ થયો. જ્યારે નિકાહનો હાલ લોકાને જણાયો તો તેવણની સગાઈના કબીલાના બીજાં પણ કેદી હતાં અને બીજા મુસલમાનોના કબજામાં હતાં તે સઘળાઓએ તે કેદીઓને ગુલામીથી આગદ કર્યાં, કે હવે એઓની અમારા હજરત (સલ) સાથે સાસરવેલની સગાઇ થઇ છે તો એઓને ગુલામીમાં રાખવું બેઅબી છે. હજરત અએશા (૨૬) નું કહેવું છે કે જેવેરીયા

એવણુનાં સગાંઓને એમના લીધે થયો; એવી કોઇ સ્ત્રી અમારી જાણમાં આવી નથી. એમના પ્રથમ ખાવિન્દનું નામ મોસાફર ખીન સફવાન હતું.

ફાયદો-જુવો, દીનદારી અજબ નેઅમત છે કે એની બદલાત લોંડી હોવા છતાં હજરત (સલ) ની ખીખી બન્યાં. ખીખીઓ ! હજરત (સલ) થી વધુ કેઈ ઇજ્જતદાર નથી. જ્યારે હજરતે લોંડીને ખીખી બનાવવી દોષપાત્ર બંધનું નહીં. તો લલતી જગ્યા કોઇ મસલે-હતથી કોઇ નિકાહ કરે અથવા પરદેશણને કોઇ લઇ આવે તો તમે પણ તેને હલકી સમજો નહીં. આ ધણી ખરાબ ખીમારી છે અને ગુનોહ પણ છે. જુવો સહાયા (રદી) તો અદબ કે હજરત (સલ) ની ખીખીની કેટલી મોટી ઇજ્જત કરી, તેવણુનાં સગાંઓની પણ હલકાર્થ પસંદ કરી નહીં. આજકાલ કેની જહાલત છે ! ખુદ એવી ખીખીની પણ ઇજ્જત નહીં કરતી, ફરી તે ગમે તેવી દીનદાર હોય તો ફરી તેનાં સગાંઓની શું ધુળ ઇજ્જત કરવાની ઉમ્મેદ છે !

૩૫ હજરત મૈમુના (રદી) નું

વર્ણન.

એવણુ પણ અમારા હજરત (સલ) નાં ખીખી છે. એક ધણાજ મોટા હદીસના જાણનાર આલિમ કહે છે કે એમનો નિકાહ હજરત (સલ) ની સાથે આવી રીતે થયો કે એવણે આવી રીતે હજરત (સલ) આગળ અરજ કરી કે, મેં પોતાની જાન આપને અર્પણ કરી છે. એટલે વગર મોહરે આપના નિકાહમાં આવવા હું રાજી છું અને ફરી હજરતે (સલ) કહ્યું 'રાખ્યું'. એવી રીતનો નિકાહ ખાસ અમારા હજરત (સલ) નેજ દુસ્ત હતો. અને તફસીરના એક ધણા જાણનાર આલિમ કહે છે કે, આપતમાં એવા નિકાહનો ફકમ છે તે પ્રથમ આજ ખીખી માટે હતી છે. એમનાં પ્રથમ ખાવિન્દનું નામ મોસાફર ખીન સફવાન હતું.

ફાયદો-જુવો, કેવાં દીનનાં આશિક ખીખી હતાં, કે હજરત (સલ) ની ખીખીમતને ઇબ્દાદત સમજી મોહરની પણ પરવા કરી નહીં. અને જુવો તો તે વખતમાં મોહર નકદા નકદીજ મળતી હતી. અમારા વખતની જેમ કિયામત અથવા મોત સુધીની ઉધાર નહોતી. ખીખીઓ ! હંમેશ દીનને અસલી દોષત સમજો. દુન્યાની એવી મોહાબ્બત નહીં કરશો કે પોતાના વખતને પોતાના વિચારને એમાંજ ખપાઓ. રાત દિવસ એજ ધુન રહે. મળી જાય તો ખીલી ખીલી જાઓ. ફરી સવાબ હોય કે ગુનોહ હોય. અને નહીં મળે તો ગમસ્વાર થાય, શિકાયત (રાવ) કરતી ફરો. જેની પાસે હોય તે પર હસદ કરતી ફરો. નૈયત ઝમોઝોલ કરતી રહો.

૩૬ હજરત સદીયા (રદી) નું

વર્ણન.

એવણુ પણ અમારા પૈગમ્બર (સલ) નાં ખીખી છે. પૈમ્બર એક વસ્તી છે ત્યાં યહુદીઓ સાથે મુસલમાનોની લડાઇ થઇ હતી. આ ખીખી તે લડાઈમાં કેદ થઇને આવ્યાં હતાં, અને એક સહાખીના હિસ્સામાં ગયાં. હજરત પૈગમ્બરે (સલ) તેવણુને ખરીદીને આજન્દ કર્યાં, અને તેવણુથી નિકાહ કર્યો. આ ખીખી હજરત હારન પૈગમ્બર (અલે) ની ઝોલા-દમાંથી છે. અને ધણાજ ધીરજ રાખનાર (જુરદોબાર) બુદ્ધિમાન ખુબીઓથી ભરપૂર છે. એમની જુરદોબારી એક કિસ્સાથી જાણાય છે કે, એમની એક લોંડીએ હજરત ઝોમર (રદી) આગળ એમની બે વાતની યુગલી (ચાડી) કરી. એક તો આ કે એમને હજુ સુધી શર્નાવારના દિવસની મોહાબ્બત છે. આ દિવસ યહુદીઓમાં ધણો માનીતો હતો. મતલબ આ કે એવણુમાં મુસલમાન હોવા છતાં પોતાના પ્રથમ દીન યહુદીપણાની અસર રહી ગઈ છે. એટલે એમ સમજો કે પૂરાં મુસલમાન નથી. ખીજી વાત આ કે યહુદીઓને કહ્યું કે મેં કરે છે. હજરત ઝોમર (રદી)

હજરત સહીયા (રદી) ને પૂછ્યું, તેવણે જવાબ વાળ્યો કે, પ્રથમ વાત તો તદ્દન જુડી છે. ન્યારથી હું મુસલમાન થઈ છું અને અલ્લાહે ભુખ્માનો દિવસ આપ્યો છે ત્યારથી શનીવાર સાથે દિલને જરાએ વલગણુ નથી. હા, બીજી વાત બેશક સાચી છે, અને તેનું કારણ આ છે કે, તેઓ મારાં સગાં છે. અને સગાંઓ સાથે લલાઇ કરવી શરીરત વિરુદ્ધ નથી. ફરી તે લોંડીને પૂછ્યું કે તને જુડી ચાડી ખાવાનું કાણે કહ્યું ? તેણીએ કહ્યું કે શૈતાને, તેવણે કહ્યું કે જ મેં તને લોંડીપણાથી આગદ કરી છે. એવણુના પ્રથમ ખાવિન્દનું નામ કેનાના બીન અબીલહકીક હતું.

ફાયદો-બાબીઓ ! જુવો. યુરદોખારી (ધીરજ) એને કહે છે. તમને પણ જોઇએ કે પોતાની દાઇ નોકર ચાકરની બૂલચૂક માફ કરતી રહો. અને વાત વાતમાં સજ કરવી હલકાઇ છે. અને જુઓ સાચાં કેવાં હતાં કે જે વાત હતી તે ખુલ્લી રીતે કહી. તેમાં બનાવટ કરી નહીં. જેમ આજકાલ કેટલીકોની ટેવ છે કે કદી પોતા ઉપર વાત આવવા દેતી નથી. ઉલટું મુલકું કરીને પોતાને દોષથી બચાવે છે. એવી રીતે વાતો બનાવવી પણ શુરૂ છે.

૩૭ હજરત જૈનખ (રદી) નું વર્ણન.

આ બીબી અમારા હજરત પૈગમ્બર (સલ) નાં બેટી છે. અને હજરત (સલ) ને એમની સાથે ધણી મોહબ્બત હતી. એમનો નિકાહ હજરત અબુલઆસ બીન રબીઅ સાથે થયો હતો. બ્યારે એવણે ઇસ્લામ સ્વીકાર્યું અને ખાવિન્દે મુસલમાન થવાની ના પાડી તો તેનાથી બૂદાં પડી મદીના તરફ હિજરત કરી. થોડા દિવસમાં એમના ધણી પણ મુસલમાન થઇ મદીના આવી ગયા. હજરતે (સલ) ફરી તેમની સાથે તેણીનો નિકાહ કર્યો અને તેવણુ પણ તેણીને પણ ચાહતા હતા. બ્યારે એવણુ હિજરત કરી મદીનાથી આસવા લાખ્યા

ત્યારે માર્ગમાં એક બીબે બનાવ બન્યો કે બે કાફિરો મળી ગયા. અને તેમાંના એકે એવણુને ધક્કો માર્યો, જેથી એવણુ એક પથર ઉપર પડી ગયાં અને એમનો હમેલ પડી ગયો, અને એવું દુઃખ પહોંચ્યું કે મરતાં દમ સુધી સારાં થયાં નહીં. અને તેમાંજ ઇનતેકાલ થયો.

ફાયદો જુવો, કેવી હિમત અને દીનદારીની વાત છે કે દીનને માટે પોતાનું વતન છોડ્યું, ખાવિન્દ છોડ્યો. કાફિરોના હાથે કેવી તકલીફો ઉપાડી કે એમાં જન ગઇ પણ દીન ઉપર કાએમ રહ્યો. બીબીઓ ! દીનને સામે સર્વ ચીજો છોડવી જોઇએ. જે દુઃખ લાગે તેને સહન કરો, જે ધણી બદ દીન હોય કદી તેની સાથ ચાઓ નહીં.

૩૮ હજરત રોડીયા [રદી] નું વર્ણન.

એ પણ અમારા હજરત પૈગમ્બર (સલ) નાં દીકરી છે. એમનો પ્રથમ નિકાહ ઉતબાથી થયો હતો, જે અબુલહબનો કાફીર દીકરો છે, જેની નિન્દા મુરા તાજબતમાં છે. બ્યારે બને બાપ દીકરા મુસલમાન નહીં થયા અને બાપના કહેવાથી એણે આ બીબીને છોડ્યા ત્યારે હજરતે (સલ) એમનો નિકાહ હજરત ઉસમાન [રદી] થી કર્યો. બ્યારે અમારા હજરત બદરની લડાઈમાં ચાલ્યા ત્યારે એવણુ બીમાર હતાં. અને તેવણે હજરત ઉસમાન (રદી) ને એમની બખરગીરી માટે મદીનામાં છોડ્યા અને ફરમાવ્યું કે તમને પણ જેહાદવાળાઓની બરોબર સવાબ મળશે. અને જેહાદ કરનારાઓની સાથે તેમનો હિસ્સો પણ પાડ્યો. જે દિવસે લડાઇ ફતેહ કરીને મદીનામાં આવ્યા તેજ દિવસે એમની વફાત થઇ.

ફાયદો જુવો, એમની કેવી શુભકામી છે કે એમની ખીજમત કરવાનો સવાબ જેહાદ બરાબર ઠેરાવ્યો. આ શુભકામી એમના દીનદાર હોવાને લીધે છે. બીબીઓ ! પોતાના દીનને

પાકું કરવાનું આન દરેક વખત રાખે કાઢ
અનેાહ થવા દેવો નહીં. આથી દીનમાં
કમળેરી આવે છે.

**હજરત ઉમ્મે કુલસુમ (રદી)નું
વર્ણન.**

એવણુ પણુ અમારા હજરત (સલ)નાં
બેટી છે. એમનો પ્રથમ નિકાહ એતેબાથી
થયો હતો. જે તેજ કાફિર અબુલહખનો બીજો
છોકરો છે, હજુ ધણીને ઘેર ગયાં નહતાં
એટલામાં અમારા હજરત (સલ)ને પૈગમ્બરી
મળી. તે બંને બાપ દીકરા મુસલમાન થયા
નહીં. અને પોતાના બાપને કહીએ લાગીને
એણે એવણુને છોડ્યાં ન્યારે એમની બેહેન
હજરત શેકીયાનો ઇન્તેકાલ થયો તો એમનો
નિકાહ હજરત ઉસમાન (રદી)થી થયો. અને
ન્યારે હજરત શેકીયાનો ઇન્તેકાલ થયો તે
બેલા ભોગબેએ હજરત હફસા (રદી) પણુ
રંડયાં હતાં. એમના બાપ હજરત એમરે
એમનો નિકાહ હજરત ઉસમાન (રદી)થી કરવા
ઇચ્છ્યો, પણ તેમની રાય થઇ નથી. એ વાતની
પૈગમ્બર (સલ) ને ખબર પડી ત્યારે તેવણે
ફરમાવ્યું કે હફસાને ઉસમાન કરતાં સારો ધણી
બતાવું છું અને ઉસમાનને હફસાથી સારી
બીબી બતાવું છું. ફરી તેમણે હજરત હફસા
(રદી)થી નિકાહ કર્યો. અને હજરત ઉસમાન
(રદી)ના હજરત ઉમ્મે કુલસુમથી કરી આપ્યો.

ફાયદો-આ કિસ્સામાં હજરતે એવણુને
સારાં કલાં છે. આ ઇમાનની બદોલત છે.
બીબીઓ! ઇમાન અને દીન દુસ્ત રાખો.

**હજરત ફાતેમા અહર (રદી)નું
વર્ણન.**

એવણુ એમરમાં સધળી બેહેનોથી નાનાં
છે પણ મરતબામાં સર્વથી મોટાં છે, અને
અમારા પૈગમ્બર (સલ)ને સધળાથી વધુ પ્યારાં
દીકરી છે. એમને પોતાની જાનનો કુકડો
ફરમાવ્યો છે, તથા સધળા જહાનની અંબીઓની
સરદાર કલાં છે. અને એમ પણુ ફરમાવ્યું

છે કે જે વાતથી ફાતેમાને દુઃખ થાય છે તેથી
મને દુઃખ થાય છે. અને જે બીમારીમાં
પૈગમ્બર (સલ)ની વફાત થઇ તે બીમારીમાં
હજરતે (સલ) સધળાઓથી ખુબી રીતે માન
એમનેજ પોતાની વફાત પાસે થવાની ખબર
આપી હતી. જેથી એવણુ રડવા લાગ્યાં. હજર-
તે ફરી એમના કાનમાં ફરમાવ્યું કે તમે
દુઃખી થાઓ નહીં, એકતો તમે સધળાંઓથી
પ્રથમ મારી પાસે ચાલ્યાં આવશો, બીજું
જનતમાં સર્વ બીબીઓનાં સરદાર થશો. આ
સાંભળી હસવા લાગ્યાં. હજરત (સલ)ની બીબા-
ઓએ કેટલીક પુછ કરી કે આ શું વાત હતી?
તે બતાવી નહીં પણ હજરત સલની વફાત
પછી આ બેદ બતાવ્યો. અને હજરત અલી
(રદી) થી એમનો નિકાહ થયો છે. હદી-
સોમાં બીજી પણ મોટી મોટી મુન્દગીઓ
આવી છે*

ફાયદો-હજરત (સલ)ની આં સધળી
મોહબ્બત અને વિશેષ લાગણી એમની સાથે
એટલાં માટે હતી કે એવણુ સધળાંઓ કરતાં
દીનદારી સખર શુકરમાં વધુ હતાં, બીબીઓ
દીન તથા સખર શુકરને સ્વીકારો, તમે પણ
અલ્લાહ તથા રસુલની પ્યારી થશો. બીબીઓ!
એક બીજી વાત પણ વિચારવા લાએક છે કે,
તમે હજરત (સલ)ની અગિયાર બીબીઓ
અને આર દીકરીઓનો હાથ વાંચ્યો છે, એમાં
તમને આ પણ જણાયું હશે કે બીબીઓના
હજરત આએશા (રદી) વગર સધળી બીબીઓના
હજરતની સાથે બીજા નિકાહ થયા છે અને
દીકરીઓમાં હજરત એનબ તથા હજરત ફાતેમા
વગર બીજી બેના હજરત ઉસમાન (રદી) થી
બીજા નિકાહ થયા છે. આ બાર બીબીઓ
એવાં છે કે કુન્યામાં કાઢ સી ઇજત આપડમાં

* આ ચોપડીમાં સર્વથી પ્રથમ પૈગમ્બર [સલ]
નું વર્ણન છે ત્યાં પણ આ અધળી બીબીઓ તથા
છોકરીઓનાં નામો આવ્યાં છે.

* એટલે હજરત આએશા વગર બીજી દરો
બીબીઓ અને બે દીકરીઓ મળી બાર બીબીઓ.
જા. મો.

એમની અરાબર નથી. બીજો નિકાહ એવનુ કામ હતે તો આ બીબીઓ, તોબાહ તોબાહ શું એવનું કામ કરતે ? અને હજરત (સલ) તે ચવા દેતે ? અફસોસ છે કે કેટલાક કમ સમજ માણસ એને એવ સમજે છે વાર ! જ્યારે હજરત (સલ) ના ધરાનાની વાતને એવ તથા બેહવાઇ સમજી તો ઇમાન ક્યાં રહ્યું ? આ કેવા મુસલમાન છે, કે હજરત (સલ)ના તરીકાને એવ અને કાફિરોના તરીકાને ઇજ્જતની વાત સમજે છે. વિધવા સ્ત્રીને બેસાડી રાખવાનો રિવાજ ખાસ હિંદુસ્તાનના રહીશ કાફિરોનો છે. વળી બીબું સાંભળે કે તમારાથી આગલા વખતની વિધવાઓમાં અને આ વખતની વિધવાઓમાં પણ મોટા ફેર છે તે અભાગ્યા. વિધવાઓમાં અત્તાનતા તો હતી પણ પોતાની આખરની ધણી સંભાળ કરતી હતી. પોતાના જીવને મારતી હતી, તેઓથી કોઇ વાત ઉંચી નીચી થતી નહોતી, અને હમણા તો વિધવાઓને સુહા ગણોથી વધુ પહેરવાં આદવાનો અને પોતાને શણગારવાનો લોભ હોય છે એજ કારણથી ધણી જગ્યાએ એવા નાણુક નાણુક મામલા થાય છે કે જે કહેવાને લાયક નથી. હવે તો વિધવાને બેસાડવાનો વખત કદી રહ્યો નથી, કારણકે સ્ત્રીઓમાં નતો પહેલાં જેવી શરમ હયા છે અને ન પુરૂષોમાં પહેલાંઓ જેવી ગેરત, અને વિધવાઓના રંડપા કાઢવાનો તથા દરેક રીતે તેઓના ખાણું કપડાંની ખજાર લેવાનો ખ્યાલ રહ્યો છે. હવે તો બૂલેચુકે પણ વિધવાઓને બેસાડવી નહીં જોઇએ. અસ્લાહ તઆલા સમજ અને તોશીક આપો.

પ્રથમની ઉમ્મતોની બીબીઓ પછી અહીંઆ સૂધી હજરતની અગ્યાર બીબીઓ અને ચાર દીકરીઓ મળી પંદર બીબીઓનું વર્ણન થયું. આગળ એવી બીબીઓનું વર્ણન થાય છે કે જેઓ હજરત (સલ) ના વખતમાં હતો તેઓમાંથી કેટલીક બીબીઓને હજરતની સાથે ખાસ એલકા હતો.

૪૨ હજરત હુલીમા સઅદયા (રદી)નું વર્ણન.

આ બીબીએ અમારા હજરત (સલ)ને દુધ પાયું છે. અને જ્યારે હજરત (સલ) તાએફ શહેર ઉપર બેઠાહ કર્યો તે વખત આ બીબી પોતાના ખાવિન્દ અને દીકરાને લઇને હજરત (સલ)ની સેવામાં આવી. હતી. તેવણે ઘણું માન આપ્યું અને પોતાની સાદર (પીછાડી) બીજાવી તે ઉપર તેમને બેસાડ્યાં અને તે સંધળાં મુસલમાન થયાં.

ફાયદો-જુવો, હજરત (સલ) સાથે એમને ઘણી વળગણ હતી છતાં આ જાણી ગયાં કે વગર ઇમાન લાવે માત્ર આ વળગણથી બખશીશ થશે નહીં, માટે આવીને દીમ કબુલ કર્યું. બીબીઓ ! તમારે આ ભરોસે રહેવું નહીં, કે અમો ફલાણા પીરની બોલાહ છીએ અથવા અમારો ફલાણા દીકરો ખોત્ર આલિમ હાફેજ છે. આ લોક અમને બખશાવશે. યાદ રાખવું જોઇએ કે જો તમારી પાસે પણ દીન હશે તોજ આ લોકો પણ કંઈ અસ્લાહ સાહેબથી તમારે માટે કહી શકશે, નહીંતો આ વળગણ કંઈપણ કામ આવશે નહીં.

૪૨ હજરત ઉમ્મે એમન (રદી) નું વર્ણન.

આ બીબીએ અમારા પૈગમ્બર (સલ) ને પોતાના ખોળામાં રમાડ્યા છે અને પરવરિશ કરી છે. હજરત (સલ) કદી કદી એમને મળવા જતા હતા. એકવાર હજરત (સલ) એમની પાસે પધાર્યા. એવણે એક ખાલામાં કંઈ પીણું આપ્યું, તે વખત હજરત (સલ) નો જીવ ચાલતો નહોતો અથવા આપ રોજદાર હતા ખોદા જાણે, જેથી આપે ઉગર કર્યો. પણ પાળવાનું અને રાખવાનું એમનું હક્ક હતું જેથી જીદ કરીને ચડી ગયાં અને વગર ખટકે કહેવા લાગ્યાં કે પીણું પડશે.

* અનએબૂલ કસસ ઉપરથી.

૧ મુસલિમ તથા નવવી વગેરે ઉપરથી.

અને હજરત (સલ) એમ પણ ફરમાવતા હતા કે મારી જણીતા માના પછી ઉમ્મે એમન મારી મા છે. હજરત (સલ) ની વફાત પછી હજરત અબુબકર તથા હજરત એમર (રદી) કદી કદી એમની જયારતે (મુલાકાતે) જ્યા કરતા. અને તેવણુ એમને જોઈ હજરત (સલ) ને યાદ કરીને રડતાં. અને આ બંને સાહેબો પણ રડવા લાગતા.

ફાયદો જુવો, કેવી જુજગીની વાત છે, કે હજરત (સલ) એમની પાસે જાય. આવા મોટા મોટા સહાબીઓ એમની જયારત કરે. આ જુજગી આટલા માટે હતી કે એમણે રસલુલ્લાહ (સલ) ની ખીજમત કરી અને દીનમાં પૂરાં હતાં. બીબીઓ ! હવે હજરત (સલ) ની ખીજમત આજ છે કે, દીનની ખીજમત કરો ખીજઓને નેક વાતો બતાવો. સીઓને દીન શીખવો, પોતાની ઓલાદને નેકીની ફજવણી આપો, અને પોતે પણ દીનમાં મજબૂત રહો. ધનશા અક્લાહો તઆલા તમને પણ જુજગીનો લાગ મળશે. અને જયારતથી એમ સમજવું નહીં કે આ સધળા જયારતવાળાઓ, આગળ વગર પરદે બેસતાં હશે. કોઇની પાસે ધરંદો કરીને જવું અને પાસે બેસવું અગર જો દરમ્યાનમાં પરદો પણ હોય અને સારી સારી વાતો કહેવી સાંભળવી તે જયારત છે.

૪૩ હજરત ઉમ્મે સોલૈમ (રદી) નું વર્ણન.

આ હજરત (સલ) નાં સહાબી છે. અને અબુતલહા એક સહાબી છે તેમનાં આ બીબી છે. અને અમારા હજરત (સલ) ના ખાસ ખીજમતગાર હજરત અનસ (રદી) તેમનાં એવણુ મા છે. અને એક તરેહથી અમારા હજરત (સલ) ની ખાલા પણ છે. અને એમના એક ભાઈ સહાબી હતા. તેવણુ એક લડાઈમાં હજરત (સલ) સાથે શહીદ થયા હતા. આ સધળી વાતોને લીધે અમારા હજરત (સલ) એમની ધણી ખાતર રાખતા

હતા. અને કદી કદી એમને ઘેર પધારતા હતા. અને હજરતે (સલ) એમને જનંતમાં પણ બેંચાં છે. અને એમનો એક અબુઅબુ કિરસો લખાયો છે કે એમનું એક બાળક હતું તે માંદુ થયું અને એક દિવસે મરી ગયું. તે રાતનો વખત હતો. હવે એમના સખરને જુઓ, એવણે વિચાર્યું કે જો ધણીને ખબર કરીશ તો સધળી રાત બેચેન રહેશે. ખાણું પાણી બંધ કરશે. જેથી ચુપચાપ બેસી રહ્યાં. જ્યારે ધણી આવ્યા અને પૂછ્યું કે બાળક કેવી રીતે છે ? તો કહ્યું આરામમાં છે. અને જૂઠું પણ કહ્યું નહીં. કારણકે, મુસ-લમાન માટે આથી વધુ આરામ કયો હશે કે પોતાને અસલ ઠીકાણે જાય. પણ તેવણુ સમજ્યા નહીં. મતલબ કે તેવણુની સામે ખાણું મુક્યું તેમણે ખાણું ફરી તેમને એમની ઇચ્છા થઈ. ખોદાની બંદીએ તેથી પણ ના પાડી નહીં. જ્યારે સધળી વાતોથી નવરાસ થઈ તો ધણીને પૂછે છે કે જો હાજ શખ્સ કોઇને માગેલી વસ્તુ આપે, અને ફરી પોતાની વસ્તુ માંગવા લાગે તો તેને નકાર કરવ. તો કંઈ હક છે ? તેમણે કહ્યું કે નહીં. ભારે કહ્યું કે તો બચ્ચા માટે સખર કરો. તેવણુ ધણી ખફા થયા અને કહેવા લાગ્યા મને કેમ આ ખબર કરી નથી ? તેમણે આ સધળો બન.વ હજરત (સલ) આગળ જઈને બયાન કર્યો. હજરતે એમને માટે દોઆ કરી. ખોદાની કુદરત તેજ રાત્રે હમેશ રહ્યો અને છોકરો થયો તેનું નામ અબુદુલાહ રાખ્યું અને અબુ-દુલાહ આલિમ થયા. અને એમની ઓલાદમાં પણ મોટા મોટા આલિમ થયા.

ફાયદો બીબીઓ ! આથી સખર શીખો અને ખાવિન્દને આરામ પુગાવવાનો પાઠ એમનાથી લો. અને માગેલી વસ્તુનો જે દ્રષ્ટાંત આપ્યો એ કેવો સારો તથા સાચો છે. જો માણસ આટલી વાત સમજી લે તો કદી બેસ-બરી કરે નહીં. જુવો આ સખરની બરકત કે અલલાહ મીયાંએ તે બચ્ચાનો બદલો ફેરવ્યો

જલદી આપો અને કેવી અરકતનો બદલો કે જેની નસલથી આલિમ ફાજિલ થયા.

૪૪ હજરત ઉમ્મે હુરામ (રદી) નું વર્ણન*

એવણુ પણ સહાબી છે. અને હજરત ઉમ્મે સૌલૈમ જેમનું વર્ણન હમણા થયું તે એમનાં બેહેન છે. એવણુ પણ અમારા હજરત (સલ) ની એક તરેહની ખાલા છે. એમને ત્યાં પણ હજરત (સલ) પધારતા હતા. એક વાર હજરતે એમના ઘરમાં ખાણું ખાધું ફરી ઊંઘ આવી સૂઈ ગયા. ફરી હસતા મુખે જાગ્યા. તેવણુ એનું કારણ પુછ્યું. હજરતે ફરમાવ્યું કે મેં સ્વપ્નામાં આ વખતે પોતાની ઉમ્મતના લોકોને જોયા કે જેહાદને માટે વહાણમાં સ્વાર થઈ જઈ રહ્યા છે. અને સામાન સરંજામમાં અમીર તથા બાદશાહ જણાય છે. તેવણુ અરજ કરી કે ઓ રસુલુલ્લાહ દોઆ કરો, અલ્લાહતઆલા મને એઓમાં કરે. તેમણે દોઆ કરી. ફરી તેવણુને ઊંઘ આવી. ફરી તેવીજ તરેહ હસતા મોંએ ઉઠ્યા અને એવીજ તરેહનો સ્વપ્નો ફરી બયાન કર્યો. આ સ્વપ્નામાં તેવીજ તરેહના બીજા માણસો દેખાયા હતા. તેવણુ અરજ કરી ઓ રસુલુલ્લાહ દોઆ કરો અલ્લાહતઆલા મને એઓમાં કરે. હજરતે ફરમાવ્યું કે તું પ્રથમવાળાઓમા છે* તો તેમજ એવણુના ધણી જેમનું નામ ઓબાદાહે. દરયાની સફરે જેહાદમાં ગયા એવણુ પણ

* મુસલિમ તથા તેની શરહ ઉપરથી.

* આ હેદીસ બોખારી તથા મુસલિમની છે. અને મશારેકમાં ના. ૧૨૦૬-૧૦ ની હદીસ છે. એમાં પહેલું લશ્કર વહાણમાં સ્વાર થઈ જેહાદ કરનારના સરદાર હજરત મોઆવિયહ (રદી) હતા. અને બીજું લશ્કર જે કેસરના શહેર ઉપર ચઢાઈ લઈ ગયેલું તેનો સરદાર અર્જીદ હતો રસુલુલ્લાહે [સલ] આગલા લશ્કરવાળાઓ સાટે જનતની બશારત આપી છે. તેમ બીજા લશ્કર માટે મગજરત અને બખરીશની બશારત આપી છે. માટે હવે ચંદ્ર વિષે વધુ ખુલાસો શુજરાતી મશારેક ભાગ બીજો પૃષ્ઠ ૧૨૬-૩૦ ની નોટમાં છે. શુ. મો.

સાથે ગયાં. જ્યારે દરયાથી બહાર આવ્યાં તો કોઈ જનવર ઉપર બેઠાં. તેણે મસતી કરી એવણુ પડી ગયાં અને મરણ પામ્યાં.

ફાયદો હજરત (સલ) ની દોઆ કબૂલ થઈ, કારણકે જ્યાંસુધી પાછા ફરીને ઘેર નહીં આવે તે જેહાદનીજ સફર રહે છે. અને જેહાદની સફરમાં કોઈપણ તરેહથી મરે. તેમાં શહીદનોજ સવાબ મળે છે. જુવો કેવાં દીનદાર હતાં કે સવાબ મેળવવાના શોખમાં જનની મોહબ્બત પણ કરી નહીં. પોતે દોઆ કરાવી કે મને આ દોલત મળે. બીબીઓ ! તમે પણ એનો ખિયાલ રાખો અને દીનનાં કામ કરતાં જો થોડી ધણી તકલીફ થાય તો તેથી ગલરાઓ નહીં. આખર સવાબ પણ તો તમેજ લેશો.

૪૫ હજરત ઉમ્મે અબ્દ (રદી)નું વર્ણન*

એક ધણા મોટા સહાબી હજરત અબ્દુલ્લાહ બીન મસજીદ (રદી) છે તેવણુનાં આ બીબી મા થાય છે અને પોતે પણ સહાબી છે. એમને અમારા હજરત (સલ) ના ઘરમાં એવું ચલણ હતું કે, જોનાર એમ સમજે કે એવણુ પણ ધરવાળાંઓમાંથીજ છે.

ફાયદો આટલી બધી ખાસ વલગણુ આ માત્ર દીનનીજ બદોલત હતી. બીબીઓ ! જો દીનને સમારશો તો તમે પણ કિયામતમાં હજરત (સલ)ની નજદીકીથી લાગ્યશાળી થશો.

૪૬ હજરત અબુજર ગેફારી (રદી) ની માનું વર્ણન.

આ અબુજર એક સહાબી છે. જ્યારે હજરત (સલ) ની પૈગમ્બરીની ખબર પ્રગટ થઈ અને કાફિરોએ જુદાં જુદાં તો આ અબુજર પોતાના વતનથી મક્કામાં આ વાતની તપાસ કરવા આવ્યા હતા. અહીંનો હાલ દેખી લાગીને મુસલમાન થયા. જ્યારે એવણુ પાછા

* અરેથી તે અસમા બીનતે ઓમૈસના વર્ણન સૂધી મુસલિમ ઉપરથી.

ફરી પોતાને ઘેર ગયા ત્યારે એમની મા સધળો કિસ્સો સાંભળી કહેવા લાગ્યાં મને પણ તમારા દીનથી કરો ઈનકાર. નથી. હું પણ મુસલમાન થાઉં છું.

ફાયદો-જુવો તબીયતની સફાઈ આ છે કે, જ્યારે સાચી વાત જણાઈ ગઈ તો તેના માનવામાં બાપ દાદાનો ખિયાલ કયો નહીં. બીબીઓ ! તમને પણ જ્યારે શરીરતની વાત જણાય તો તેના મુકબલામાં ખાનદાની રીત-રીવાજનું નામ નહિ લો. હસી ખુશીથી દીનની વાત માની લો અને તેનો વર્તાવ રાખો.

૪૭ હજરત અબુ હોરેરા (રદી) ની માનું વર્ણન.

આ એક સહાબી છે. એવણુ પોતાની માને દીન કબૂલ કરવા માટે સમજાવ્યા કરતા હતા. એકવાર એમની માએ દીન ઇમાનને કાંઈ એવી વાત કહી કે, જેથી એમને ધણું માનું લાગ્યું. એવણુ રડતા રડતા હજરત (સલ) ની સેવામાં આવ્યા અને અરજ કરી કે હજરત ! મારી માને માટે દોઆ કરો, ખોદા એમને હિદાયત કરે. હજરતે (સલ) દોઆ કરી-ઓ અલ્લાહ ! અબુ હોરેરા (રદી) ની માને હિદાયત કર. એવણુ ખુશી ખુશી ઘેર આવ્યા. જુએ છે કે દરવાજે બંધ છે અને નહાવાની જેમ પાણી પડવાનો અવાજ આવે છે, એમના અવાજનો ખડખડાટ સાંભળી માએ મોટા અવાજથી કહ્યું કે ત્યાંજ થોભો. નહાઈ ધોઈને બારણું ખોલ્યાં અને કહ્યું અશહુદો અલ લાએલાહ ઈલ્લી-લ્લાહો વ અશહુદો અમ્મ મોહુમ્મદ-રસુલુલ્લાહ. એમનો હરખમાં એવો હાલ થયો કે બેઅખત્યાર રડવું શરૂ કર્યું. અને એવી હાલતમાં જઈને સધળો કિસ્સો હજરત (સલ) ને બયાન કર્યો. હજરતે (સલ) અલ્લાહનો શુકર કર્યો. તેમણે કહ્યું કે ઓ રસુલુલ્લાહ અલ્લાહ મીયાંથી દોઆ કરો કે મુસલમાનોની અમો મા દીકરાને મોહબબત થાય, અને મુસલમાનો અમો બનેથી મોહબબત રાખે. તેવણુ દોઆ કરી.

ફાયદો-જુવો નેક ઓલાદથી કેટલો લાભ છે. બીબીઓ ! પોતાનાં બચ્ચાંઓને પણ દીનનો ઇલમ શીખવો. તેઓથી તમારું દીન પણ સજુગારો.

૪૮ હજરત અસમા બીનતે એમિસ (રદી) નું વર્ણન.

આ બીબી સહાબી છે જ્યારે કાફિરોએ મક્કામાં મુસલમાનોને ધણું દુઃખ આપ્યું તે વેળા ધણા મુસલમાનો હબશ દેશમાં ગયા હતા. તેમાં એવણુ પણ હતાં. ફરી જ્યારે હજરત (સલ) મદીનામાં પધાર્યા તો તે સધળા મુસલમાન મદીનામાં આવ્યા હતા. તેઓમાં એવણુ પણ આવ્યાં હતાં. હજરતે (સલ) એમને ખુશ બબરી આપી હતી કે તમે બે હિજરતો કરી છે, તમને ધણું સવાબ થશે.

ફાયદો-જુવો, દીનને માટે કેવી રીતે ધરથી બેઘર થયાં ત્યારે તો સવાબ લુટ્યો. બીબીઓ ! જે દીનને માટે કંઈ મહેનત ઉપાડવી પડે તો તેથી ગભરાવું નહીં.

૪૯ હજરત હોન્દેશ (રદી) ની માનું વર્ણન. *

હજરત હોન્દેશ (રદી) સહાબી છે એવણુ ફરમાવે છે કે, મારી માએ એકવાર મને પુછ્યું કે તમો હજરત (સલ) ની ખીજમતમાં કેટલા દિવસ ઉપર ગયા હતા ? મેં બતાવ્યું કે આટલા દિવસ થયા. ત્યારે મને છુરું ભણું કહ્યું. મેં કહ્યું હમણું હું જઈશ અને મગરે-બની નમાઝ તેવણુનીજ સાથે પઢીશ અને તેવણુને અરજ કરીશ, મારે માટે તથા તમારે માટે બખશીશની દોઆ કરે. ફરી હું ગયો અને મગરેબ પઢી ઇશા પઢી. જ્યારે ઇશા પઢી તેવણુ ચાલ્યા હુંએ સાથ થયો. મારો અરાજ સાંભળી ફરમાવ્યું હોન્દેશ છે ? મેં કહ્યું હાં ફરમાવ્યું શું કામ છે ? અલ્લાહ તમારી તથા તમારી માની બખશીશ કરે.

* તિફમિઝ શરીફ ઉપરથી.

ફાયદો-જુવો, કેવાં સારાં બીબી હતાં કે, પોતાની ઓલાદ માટે પણ ખિયાલ રાખતાં હતાં, કે હજરત (સલ) ની સેવામાં ગયા હતા કે નહીં. બીબીઓ ! તમે પણ પોતાની ઓલાદને તાકીદ કરતી રહો કે જુનૂમોની પાસે જઈને બેસ્યા કરે. તેમનાથી દીનની વાત શીખ્યા કરે. સારી સંગતની ખરકત મેળવ્યા કરે.

૫૦ હજરત ફાતેમા બીનતે ખત્તાબ (રદી)

તું વણ્ણન.*

આ હજરત ઓમર (રદી) ની બહેન છે. તેવણુ પ્રથમથી મુસલમાન થયાં છે. એમના ખાવિન્દ સહદ બીન ઝેદ પણ મુસલમાન થયા હતા. હજરત ઓમર (રદી) તે વખત સુધી મુસલમાન થયા નહોતા. આ બંને હજરત ઓમર (રદી) ના ડરથી પોતાનું ઇસ્લામ છુપું રાખતાં હતાં. એક વેળા એમના કુરઆન પઢવાનો અવાજ હજરત ઓમરે (રદી) સાંજળો અને એ બંને સાથે ઘણી સખતી કરી. પણ બનેલી તો પુરૂષ હતો એમની બહેનની હિમ્મત જુવો, કે ખુશી રીતે કહ્યું કે અમે બેશક મુસલમાન છીએ જોઈએ મારો જોઈએ છોડો. અને કુરઆન પઢવા લાગ્યાં. હજરત ઓમરે (રદી) કહ્યું મને પણ કુરઆન દેખાડો. બસ કુરઆનનું જોવું તથા તેને સાંભળવું હતું કે તરત ઇમાનનું દૂર તેમના દિલમાં પ્રવેશ થયું. અને હજરત (સલ) ની ખજમતમાં હાજર થઈ મુસલમાન થયા.

ફાયદો-બીબીઓ ! તમને પણ દીન અને શરીઅતની વાતોમાં એવાજ મજબુત થવું જોઈએ, એમ નહીં કે થોડા રૂપયાને લીધે શરીઅત વિરૂદ્ધ કર્યું. સગાંઓ તથા નાત જાત વાળાઓના ખિયાલથી શરીઅત વિરૂદ્ધની રસમો કરવા લાગો નહિ. કોઈ વાત પણ શરીઅત વિરૂદ્ધ હોય તેની પાસે જાઓ નહીં.

૫૧ એક અનસારી બીબી તું વણ્ણન.*

ઈબને ઇસહાકથી રિવાયત છે કે હજરત (સલ) ની સાથે ઓહોદની લડાઈમાં એક

* ઇસનીઆબ વગેરે ઉપરથી.

અનસારી બીબીના ઘણી બાપ ભાઈ સઘળા શહીદ થયા. જ્યારે તેણીએ રાંભળ્યું તો પ્રથમ આજ પૂછ્યું કે હજરત (સલ) ની શી હાલત છે ? લોકોએ કહ્યું ખરયતથી છે. તો કહેવા લાગી જ્યારે તેવણુ સલામત છે તો ફરી કોઈનો ગમ નથી.

ફાયદો-સુબહાનસ્લાહ હજરત (સલ) ની સાથે કેવી મોહબ્બત હતી ? બીબીઓ ! જે તમને હજરત (સલ) સાથે મોહબ્બત કરવી હોય તો તેમની શરીઅતની પૂરેપૂરી તાબેદારી કરો. આથી પ્રીતી મેળવશો. અને મોહબ્બતને લીધે જનંતમાં હજરત (સલ) ની પાસે દરજો મળશે.

૫૨ હજરત ઉમ્મે ફજલ લોખાબા બીનતે

હારેસ (રદી)તું વણ્ણન.*

આ અમારા હજરત પેગમ્બર (સલ) ની કાકી છે અને હજરત અબ્બાસ (રદી) ની બીબી છે. અને અબ્દુલ્લાહ બીન અબ્બાસ (રદી) ની મા છે. કુરઆનમાં કહેવાયું છે કે જે મુસલમાન કાફિરોના દેશમાં રહેવાથી અક્લાહની બંદગી નહીં કરી શકે તેને જોઈએ કે તે દેશ છોડીને કાઈ બીજા જગ્યાએ રહે. જે એમ નહીં કરશે તો તેને ઘણો ગુનોહ થશે. પણ જે બચ્યાં અને સ્ત્રીઓ કે જોઈએ બીજા જગ્યાનો માર્ગ જાણમાં નહીં હોય અને એકલી હિમ્મત દિલેરી કરી શક્તાં નહીં હોય તેઓ મારીમાં છે. તો હજરત ઇબને અબ્બાસ (રદી) દરમાવે છે કે આ નાહિમ્મતોમાં હું તથા મારી મા હતાં તેવણુ સ્ત્રી હતાં અને હું બાળક હતો.

ફાયદો-જુવો આ એમની નૈયતની ખુબી હતી કે કાફિરોમાં રહેવાને દિલથી પસંદ નહતું. પણ લાચાર હતા. એજ માટે અલ્લાહ સાહેબની એમના ઉપર રહમત થઈ અને

* સીયરની કિતાબો ઉપરથી.

૧ અતરેથી સઘળી સહાબી સ્ત્રીઓનું વણ્ણન સહાહ ઉપરથી.

ગુનાહથી બચાવ્યાં. બીબીઓ! તમે પણ દિલથી હમેશા દીનને માફક અમલ કરવાની પાકી નૈયત રાખ્યા કરો. ફરી તમારી હાથારી પણ માફ થવાની આશા છે. અને જે દિલથીજ દીનની વાતનો ધરાદો નહીં કર્યો તો ફરી ગુનાહોથી બચી શકતી નથી.

૫૩ હજરત ઉમ્મે સલીત [રદી] નું વર્ણન.

એકવાર હજરત ઓમર (રદી) મદીનાની બીબીઓને કેટલીક ચાદરો વેહેંચી રહ્યા હતા. એક ચાદર રહી ગઇ તેને માટે તેમણે લોકોથી સલાહ લીધી કે આ કોને આપું ? લોકોએ કહ્યું કે હજરત અલી (રદી) ની બેટી ઉમ્મે કુલસુમને. જે આપનાં ધણિઆણી છે તેમને આપો. તેમણે કહ્યું કે નહીં, પણ આ ઉમ્મે સલીતનો હક્ક છે. આ બીબી અનસારીયોમાંથી છે. અને હજરત (સલ) થી બેચત કરી છે. હજરત ઓમરે (રદી) ફરમાવ્યું કે ઓહદની લડાઈમાં એમનો એવો હાલ હતો કે, મુસલમાનોના ખાત્રાપીવા માટે પાણીની મરોફા ઉકાવતાં હતાં. એવીજ રીતે એક બીબી હતાં ખૌલહ તેવણુ રણમાં તલવાર લધને લડતાં હતાં.

ફાયદો-જુવો, ખોદાના કામમાં કેવી હિમ્મત કરી હતી ? ત્યારે તો હજરત ઓમરે (રદી) આટલી કદર કરી. હવે તો એટલી હિમ્મત ઓછી થઇ છે કે નમાઝ પણ પાંચ વખતની ઠીક ઠીક પદાતી નથી.

૫૪ હજરત હાલા બીનતે ખોવૈલેદ [રદી] નું વર્ણન.

આ અમારા હજરત પૈગમ્બર (સલ) નાં સાળી તથા હજરત ખદીજા (રદી) નાં બહેન છે. એકવાર હજરત (સલ) ની ખીજમતમાં હાજર થયાં. અને ફરયાનની બહાર ઉભા રહીને આવવાનો હુકમ માંગ્યો. જે કે એમનો અવાજ એમની બહેનનાં સરખો હતો માટે

હજરત (સલ) ને હજરત ખદીજા (રદી) નો ખિયાલ લાવી ચોંકી ગયા. અને ફરમાવ્યું એ અક્લાહ આતો હાલા છે.

ફાયદો-આ દોઆથી જણાવું કે હજરત (સલ)ને એમની સાથે મોહબ્બત હતી. એવણુ સાળી હોવાથી સગાઇએ છે પણ તેવણુની મોહબ્બતનું ધારણુ માત્ર દીનદારી છે. બીબીઓ! દીનદાર બનો. તમને પણ અક્લાહ તથા રસલ ચાહવા લાગશે.

૫૫ હજરત હિન્દ બિનતે ઉતબહ [રદી] નું વર્ણન.

હજરત મોઆવિયહ (રદી) જે અમારા હજરત (સલ)ના સાળા છે. આ એમની મા છે. એમણે અમારા હજરત (સલ) ને એક અરજ કરી કે મુસલમાન થવા પહેલાં મારો આ હાલ હતો કે તમારાથી વધુ ધિક્કાર કેાઇ નો ચાહથી નહતી. અને હવે આ હાલ છે કે આપથી વધુ કોઇની ઇજાજત ચાહતી નથી. હજરતે (સલ) ફરમાવ્યું કે મારો પણ એવોજ હાલ છે.

ફાયદો-આથી એક તો એમનું સાચાં થવું જણાયું. બીજું આ જણાયું કે હજરત (સલ)ની સાથે એમને મોહબ્બત હતી અને હજરતને એમની સાથે મોહબ્બત હતી. બીબીઓ તમે પણ સાચું બોલ્યા કરો. અને હજરત (સલ) ની મોહબ્બત રાખો અને એવા કામ કરો કે હજરતને તમારાથી મોહબ્બત થાય.

૫૬ હજરત ઉમ્મે ખલિદ [રદી]નું વર્ણન.

બ્યારે લોકો હબસમાં હિજરત કરીને ગયા હતા, તેઓમાં એવણુ પણ હતાં. તે વખતમાં નાના હતાં ત્યાંથી પાછા ફરી બ્યારે મદીનામાં આવ્યાં તો એમના બાપ હજરત (સલ) ની સેવામાં હાજર થયા. અને એવણુ પણ સાથે હતાં એક પીળા કુરસો પહેરેલો હતો. હજરત (સલ)ની પાસે એક નાનું ચાદર છુટી

વાળી હતી તે હજરતે (સલ) એમને ઓઢાવી. અને ફરમાવ્યું ધણી સારી છે ધણી સારી છે ફરી આ દોઆ કરી, ધસાઇ ધસાઇને પુરાની થાય. આ દોઆની આ મતલબ થાય છે કે તમારી ઓમર મોટી થાઓ. લોકોનું કહેવું છે કે જેટલી એમની ઓમર થઇ તેટલી અમે કાંઇ જીની સાંભળી નહીં. લોકોમાં કહેવાતું હતું કે ફલાણી બીબીની આટલી ધણી ઉમર છે, એવણુ નાનાં તો હતાંજ તે વેળા હજરત [સલ] ની મોહરે નોખુન્તથી રમવા લાગ્યાં. બાપે ધમકાવ્યાં તો હજરતે (સલ) ફરમાવ્યું રહેવાદો કંઈ શીકર નથી.

ફાયદો-એવણુ ધણાં સારી કિસમતનાં હતાં બીબીઓ ! દીનની આદર તેજ નબીની આદર છે કુરઆન શરીફમાં પરહેઝારીને પોશાક કહ્યો છે. જો આ દોલતને લેવા આહતી હો તો પરહેઝારી સ્વીકારો.

૫૭ હજરત સફીયા [રદી]નું વર્ણન.

આ અમારા પૈગમ્બર (સલ)નાં ફોઇ છે. ન્યારે હજરત [સલ]ના ચીઆ હજરત હમઝા (રદી) ઓહોદની લડાઈમાં શહીદ થયા તો હજરતે ફરમાવ્યું મને સરીયાનાં દુઃખનો ખિયાલ છે. નહીં તો હું દફન કરતે નહીં. દરિન્દા (ફાડીખાનાર જનવર) ખાતે અને કિયામતમાં દરિન્દાઓના પેટમાંથી એવણુ ઉઠે.

ફાયદો-આથી જણાયું કે હજરત (સલ) ને એમનો ધણો ખ્યાલ હતો. જેથી પોતાની ઇચ્છાને એમની ખાતર છોડી. બીબીઓ! આ ખિયાલ તેમની દીનદારીને લીધે હતો. તમો પણ દીનદાર બનો, કે જેથી તમો પણ એ લાયક થાઓ. કે ખોદાના પેગમ્બર (સલ) તમારાથી પણ રાજ રહે.

૫૮ હજરત અબ્દુલ હૈસમ [રદી] ની બીબીનું વર્ણન.

આ એક સફાળી છે. અમારા હજરત (સલ)ની એમના પર એવી બેહેરબાની હતી કે એકવાર તેમણેને ફકો (ધણીજ જૂખલા-

ગલી) હતો. ન્યારે જૂખની ધણી સખતાઈ થઇ તો તેવણુ એમને ઘેર બે ધડક (બે તક-દલોફ) પધાર્યા. એવણુ ગરમાં નહોતા મીઠું પાણી લેવા ગયા હતા આ બીબીએ એમની ધણી ખાતર કરી એટલામાં એવણુ પણ આવી પડ્યા. તેવણુ તેણીથી વધુ ખુશી થયા, અને દાવતની તૈયારી કરી.

ફાયદો-જો આ બીબીના ચોખ્ખા મામલા ઉપર તેવણુને લગેસો નહોત તો ન્યારે તેણીનો ખાવિન્દ ધરમાં નહોતો તો તેવણુ પાછા ફરતે. જણાય છે કે તેવણુ જાણતા હતા કે આ પણ ધણી ખુશી છે, કાંઇનું પૈગમ્બરથી ખુશ થવું અને પૈગમ્બરનું કાંઇને સારું સમજવું આ કંઈ ઓછી યુજગી નથી. બીબીઓ ! હજરત (સલ) તે વખત મેમાન હતા.તમો પણ મેમાનોના આવવાથી ખુશી થયા કરો. દિલમાં તંગી કરો નહીં.

૫૯ હજરત અસમા બીનતે અબી બકર (રદી)નું વર્ણન.

આ અમારા પૈગમ્બર (સલ)નાં સાળી અને હજરત આએશા (રદી)નાં બેહેન છે. ન્યારે હજરત (સલ) હિજરત કરી મદીના શરીફ ચાલવા લાગ્યા સારે જે ઝોણામાં નાશતો હતો તેને બાંધવા માટે કોઈ ચીજ નહીં મળી. ત્યારે એમણે તરત પોતાનો કમર બાંધ વચ્ચેથી ચીરી નાખ્યો. એક ટુકડાનો કમરબાંધ રાખ્યો અને બીજા ટુકડાથી નાશતો બાંધ્યો.

ફાયદો-આવી મોહખ્ખત ધણી દીનદારી વાળીને હોય છે, કે પોતાની આવી કામની વસ્તુને આપના સુખને માટે નુકસાનવાળી કરી. બીબીઓ ! દીનની મોહખ્ખત એવીજ હોવી જોઇએ કે તેના સજુગારવામાં જો દુન્યા બગડે તો કશી પરવા કરવી નહીં.

૬૦ હજરત ઉમ્મે રમાન (રદી)નું વર્ણન.

આ અમારા હજરત (સલ)ની સાસુ તથા હજરત આએશા (રદી) ની મા છે. હજરત આએશા (રદી) ઉપર એક મોનાફકે તોખુહ તોખત તોહમત મુકયુ હતું. જેમાં કેટલા બોળા

તથા સીધા મુસલમાનો પણ ભેગા થયા હતા. અને હજરત (સલ) પણ તેઓથી ડેટલુંકે મુપચાપ થયા હતા. ફરી અક્ષાહતઆલાએ હજરત આએશા (રદી) ની સફાઈ કુરઆનમાં ઉતારી અને હજરતે (સલ) એ આપતો પઢીને ઘરમાં સંભળાવી. તે વેળા હજરત ઉમ્મે રમાને હજરત આએશા (રદી) ને કહ્યું, ઉઠો અને હજરત (સલ) નો ઉપકાર માનો અને એથી આગળ પણ એજ હાલત હતી. અને જુવો તો એમને પોતાની દીકરીનો ભારે દાગ હતો, પણ શું બનવા ભેગ છે કે, જરાએ વાત એવી કહી હોય જેમાં હજરત (સલ)ની રાવ નીકળતી હોય !

ફાયદો—બીબીઓ આવી બરદાશ અને સહન કરવું બધી તાબુબની વાત છે. નહીં-તો એવા વખતમાં તો મોંથી કંઈને કંઈ નીકળી પડે છે. દાખલા તરીકે આટલુંજ કહેતે કે, અફસોસ ! મારી દીકરીથી વગર કારણે આટલા દીવસ એઆયા. વિશેષ કરી જ્યારે પવિત્રતાઈ પ્રગટ થઈ તે વેળા તો અવશ્ય કંઈ ને કંઈ ગુસ્સો અને રંજ થતે. કે આવી પાક બાઈ ઉપર સન્દેહ હતો. પણ તેઓએ ઉલટું પોતાની દીકરીને દબાવી. અને હરત (સલ) ની તરફદારી કરી. બીબીઓ ! તમારે પણ એવા રંજ અને તકરારને વખતે દીકરીને વધારવી નહીં તેણીની તરફેણ કરી સાસરીયાઓથી લડો નહીં. આ કિસ્સામાં એક બીજી બીબીનું વર્ણન આવ્યું છે. જેનો દીકરો ભોળપણમાં તોહમત મુકનારાઓની સાથે ભેગો થયો હતો. તે બીબીએ એક મોકા ઉપર પોતાના દીકરાનેજ ઠપકા આપ્યો અને હજરત આએશા (રદી)ની તરફદાર રહી. આ બીબી ઉમ્મે મિસતહ કહેવાય છે. જુવો સત્યને તાબે થવું આનું નામ છે. કે દીકરાની વાતની તરફેણ કરી નહીં. પણ સાચી વાતની તરફેણમાં રહી અને દીકરાને શૂર કહ્યું.

૬૧ હજરત ઉમ્મે અતીયા (રદી)નું વર્ણન.

આ બીબી સહાબી છે. અને હજરત (સલ)ની સાથે છ લડાઈમાં ગયાં હતાં. અને

ત્યાં ખીમારો જખમીઓનો ઇલાજ તથા મલમ પટ્ટી કરતાં હતાં. અને હજરત (સલ)થી એટલી મોહોબ્બત હતી કે જ્યારે કદી એવણું મુખારક નામ લેતાં તો સાથે આવી રીતે પણ જરૂર કહેતાં કે મારો બાપ આપ ઉપર કુરબાન થાઓ.

ફાયદો—બીબીઓ દીનના કામોમાં હિમ્મત તથા હજરત રસુલુલ્લાહ (સલ) સાથે એવીજ મોહોબ્બત રાખો.

૬૨ હજરત ખરીરા (રદી)નું વર્ણન.

એવણુ એક શખસનાં લોંડી હતાં. ફરી એમને હજરત આએશાએ (રદી) ખરીદી આબદ કર્યાં. એ એવણુનેજ ઘેર રહેતાં હતાં અને હજરત આએશા (રદી)ની તથા અમારા હજરત (સલ) ની ખીજમત કરતાં હતાં, એક વાર એમને માટે કંઈથી માંસ આવ્યું હતું. અમારા હજરતે (સલ) પોતે માગીને ખાધું હતું.

ફાયદો હજરત (સલ) ની ખીજમત કરવી કેની મોટી ખુશ કિસમતી છે ! અને એમની મોહોબ્બત ઉપર હજરત (સલ) ને પૂરો ભરોસો હતો, સારે તો તેમની બીજ ખાધી. તેવણુ સમજ્યા કે આ ખુશ થશે. બીબીઓ ! હજરત (સલ) ની ખીજમત આજ છે કે દીનની ખીજમત કરો. અને હજરત (સલ) ની સાથે આજ મોહોબ્બત છે.

૬૩, ૬૪, ૬૫, ફતેમા બીનતે અબી હુબૈશ, હુમના બીનતે અબી જહુશ અને હજરત અબુહુલાહ બીન મસઉદની બીબી ફૈનબ [રદી] નું વર્ણન.

આ ત્રણે બીબીઓનું હજરત (સલ) ને મસલો પુછવા આવવાનું વર્ણન હદીસોમાં છે. એજ માટે અમે ત્રણેનું નામ સાથે લખ્યું છે. આ સધળાનો હાલ એકસરખો છે. પહેલી બીબીએ ઇસ્તિહાજનો મસલો પુછ્યો. બીજી બીબી અમારા હજરતની સાળી તથા હજરત

ઝેનખની બેહેન છે. તેમણે પણ ઇસ્તિહાજનો મસલો પૂછ્યો હતો. ત્રીજી બીબીએ સદેકો આપવાનો મસલો પૂછ્યો હતો. અબદુલ્લાહ બીન મસજિદ એક મોટા સહાબી છે. આ તેમની બીબી છે.

ફાયદો બીબીઓ ! દીનનો શાખ એવો હોય છે. તમને પણ જે મસલો જાણમાં નહીં હોય તેને પરહેઝગાર મૌલવીથી જરૂર પુછી લો. જે કોઈ શરમની વાત હોય તો તે આલે-મોની બીબીને કહો તે પુછી લેશે.

હજરત (સલ)ની બીબીઓ દીકરીઓ પછી અહિંઆ સુધી તે પચ્ચીસ સ્ત્રીઓનું વર્ણન થયું છે, જે હજરત (સલ)ના વખતમાં હતાં બીજી પણ એવી ઘણી બીબીઓની હાલત કિતાબોમાં લખાઈ છે. પણ અમે આટલાજ કિસ્સા લખ્યા છે, કે કિતાબ મોટી થાય નહીં. હવે તે બીબીઓનું વર્ણન થાય છે જે હજરત (સલ) પછી થયાં છે.

૬૬ ઇમામ હુકુમ ઇબને અસાકેરની

ઉસ્તાદ બીબીઓ*

આ ઇમામ હદીસ શરીફના મોટા આલિમ છે. જે ઉસ્તાદોથી એવણે આ ઇલિમ હાસલ કર્યો તેઓમાં એસીથી વધુ સ્ત્રીઓ છે.

ફાયદો આ એક વખત છે, કે સ્ત્રીઓ દીનનો ઇલિમ સમ્પાદન કરી શાગીરદીને દરને પણ પહોંચતી નથી.

૬૭, ૬૮ હુકુમ બીન અહર-તબીખની

બેહેન તથા લાજુજી.

આ એક મશહૂર હકીમ છે. એમની બેન તથા લાજુજી હિકમત (વૈદ) સારી રીતે જાણનાં હતાં અને ખલીફા મનસૂર એક બાદશાહ હતો તેના મહેલોનો ઇલાજ એઓ-નેજ સોંપાયો હતો.

* અતરેથી કાજી ઝાફરી બેહેનનાં વર્ણન સુધી વિશ્વાસ આલેખાએ સલક ઉપરથી.

ફાયદો-આ વિદ્યા તો સ્ત્રીઓમાંથી તદ્દન જતી રહી. આ વિદ્યામાં પણ જે સારી નિજા હોય, લોક તથા દુગો નહીં કરે, કોઈ હરામ દવા નહીં ખવડાવે, અને દીનના કામોમાં ગફલત નહીં કરે તો ઘણો સવાબ છે. તથા લોકોનો ફાયદો છે. હમણા જાહેસ દાખ્યો સ્ત્રીઓનો સત્યાનાસ કરે છે જે વિદ્યા હોત તો આ નખોદ કેમ વાળતે ! જે સ્ત્રીઓના બાપ ભાઈ કે ઘણી હકીમ છે, તેઓ જે હિમ્મત કરે તો તેઓને આ ઇલિમનું સમ્પાદન કરવું ઘણું સહેલું છે.

૬૯ ઇમામ યઘીદ બીન હાફિઝની લોંડીનું વર્ણન.

એવણે હદીસના મોટા ઇમામ છે. આ ખરી વયે એમની નજર નબળી પડી ગઈ હતી. જેથી કિતાબ જોઈ શકતા નહોતા. તેમની આ લોંડી તેમની મદદ કરતી. પોતે કિતાબો જોઈ હદીસો યાદ કરી એમને બતલાવ્યા કરતી હતી.

ફાયદો-સુબહાનલાહ તે વખતમાં લોંડીયો બાંદીયો આલિમ થતી હતી અને હમણા બીબીઓ પણ ઘણું કરીને જાહેસ છે. ખોદાને માટે આ કલંક મટાડવો જોઈએ.

૭૦ ઇબને સમાક ફુફીની લોંડી.

આ જુનૂઝ પોતાના વખતના મોટા આલિમ છે. એમણે એકવાર પોતાની લોંડીને પૂછ્યું કે મારી તકરીર (વિવેચન) કેવી છે ? તેણીએ કહ્યું કે તકરીર તો સારી છે પણ આટલો દોષ છે કે એક વાતને ઘણીવાર કહો છો. તેમણે કહ્યું કે એક વાતને ઘણીવાર એટલા માટે કહું છું કે, ઓછી સમજના લોકો પણ સમજી જાય. તે કહેવા લાગી કે ઓછી સમજવાળા જ્યાં સુધીમાં સમજશે તેટલામાં સમજદારો ગભરાઈ જશે.

ફાયદો-કોઈ આલિમની તકરીરમાં આવી હિંડી વાત સમજવી આલિમથીજ બની શકે છે. આથી જણાય છે કે, તે લોંડી પણ આ-

લિમ હતી. બીબીઓ ! લોડીઓથી તો ઘટેલી નહીં રહે. ઘણી કાશીશ કરીને ઇલિમ હાસેલ કરો. ઘરમાં કાંઈ પુરૂષ આલિમ હોયતો હિમ્મત કરીને અરબી પણ પઢો. ઇલિમની પૂરી મળ એમાં જ છે. છોકરાઓ કરતાં તમને ઘણું સહેલ છે. કારણકે કમાવું પેદા કરવું તમારે નથી. નાચિન્ત થઈ એમાં જ લાગેલી રહે. અને સીવવું પોરવવું આતો સપતાઓમાં શીખી શકાછો. સઘળા ઉમર શા માટે બરબાદ કરોછો ?
૭૧ ઇમને જોઝી (૨૬) ની ફેઈલું વણું.

આ જીજીમ મોટા આલિમ હતા. એમની ફેઈ એમને નાનપણમાં આલિમોની ભણવા ભણાવવાની જગ્યામાં લઈ જવા કરતી. નાનપણથી જ એ ઇલિમની વાત કાનમાં પડતી રહેતી. જેથી દસ વર્ષની ઉમરમાં જ એવા થયા કે આલિમોની તરેહ વચળ કહેવા લાગ્યા.

ફાયદો-જીવો, પોતાની ઓલાદને ઇલિમ શીખવવા કેવો ખીયાલ હતા ! તે ઘણી જુદી હશે તેથી તે પોતે લઈ ગઈ. તમે આટલુંતો કરી શકાછો કે ન્યાંસુધી દીનનો ઇલિમ નહીં પઢી લે ત્યાંસુધી અંગ્રેજમાં ફસાઓ નહીં. જુરી સોહબત (સંગત) થી રોકો. એ પર ચેતવણી આપો. ધમકી આપો. મકતબમાં મદરસામાં જવાની તાકીદ કરો. હમણા તો આ હાલ છે કે પ્રથમ તો ભણવાનો શોખ નથી, અને જે છે, તે અંગ્રેજનો કે મારો દીકરો મામલતદાર થશે, ડીપોટી બનશે. ફરી તે કિયામતમાં દોજખમાં જાય અને માથાપને પણ સાથે લઈ જાય તેની કશી પરવા નથી. યાદ રાખશો કે દીનનો ઇલિમ સર્વથી શ્રેષ્ઠ છે. એ નહી, તો કંઈએ નહીં.

૭૨ ઇમામ રબીઅતુર રાય
[૨૬]ની મા.

એવણુ પણ મોટા વિદ્વાન થયા છે. ઇમામ માલિક તથા હસન બમરી (૨૬) જેઓ સુર્યથી વધુ પ્રખ્યાત છે તે બંને આજ જીજીમના સાગીર્દ છે. એમના આપનું નામ ફરોખ

હતું. બની એમૈયાના રાજ્યના વખતમાં તેવણુ ફોજમાં નોકર હતા. બાદશાહી હુકમથી તેવણુ ઘણી લડાઈઓમાં મોકલાયા હતા. તે વેળા એવણુ પોતાની માના પેટમાં હતા. એમના બાપને એ સફરમાં સત્તાવીસ વર્ષ લાગ્યાં હતાં. એ વખતમાં એવણુ જન્મ્યા અને આવા મોટા આલિમ પણ થયા. એમના બાપે ચાલતી વેળા પોતાની બીબીને ત્રીસ હજાર અશરરી આપી હતી. તે હિમ્મતવાન બાઈએ સઘળા અશરરીઓ એમના ભણાવવા ઉપર ખરચી. જ્યારે એમના બાપ સત્તાવીસ વર્ષ પછી પાછા ફર્યા તો બીબીને અશરરીઓની પૂછ કરી. તેમણે કહ્યું કે સઘળા સંભાળી રાખી છે. એ અરસા (વખત) માં હજારત રબીઅહ (૨૬) મસજીદમાં જઈ હદીસો સંભળાવવામાં લાગેલા હતા. ફરોખે જ્યારે આ મામલો પોતાની આંખે નીહાળ્યો કે મારો દીકરો એક જહાનનો પૈશવા (આગેવાન) બન્યો છે તો એમના હરખનો પાર રહ્યો નહીં. જ્યારે ઘેર આવ્યા તો બીબીએ પૂછ્યું બતાવ્યો ત્રીસ હજાર અશરરી ઘણી સારી છે અથવા આ નેઅમત ? તે બોલ્યા અશરરીઓ શી વિસાતની છે. ભારે તેણીએ કહ્યું મેં તે અશરરીઓને આ નેઅમતના મેળવવામાં ખરચી છે. તેવણુ ઘણી ખુશીમાં કહેવા લાગ્યા બોલાની કસમ તે અશરરીઓને નકામી ખરચી નથી.

ફાયદો જોયું, કવી બીબીઓ હતી, કે ત્રીસ હજાર અશરરી પોતાના દીકરાના ઇલિમ હાસિલ કરવામાં ખરચી બીબીઓ ! તમે પણ ખરચની પરવા કરો નહીં. કાંઈપણ રીતે ઓલાદને દીનનો ઇલિમ હાસિલ કરાવો.

૭૩. ૭૪ ઇમામ બોખારી [૨૬] ની
મા તથા બેહુન.

ઇમામ બોખારી (૨૬) ની બરાબર હદીસનો ફેઈ આલિમ થયો નથી. એમની અહિંદ વર્ષની ઉમર હતી કે એવણે ઇલિમ

હાસિલ કરવા માટે સફર કરી હતી. તો એમનો ખરચ એમની મા તથા બેહેને પોતાને માથે લીધો હતો.

ફાયદો વાર મા તો એમ પણ ખરચ આપ્યા કરે છે, પણ બેહેનની સગાઈ માથે ખરચ લેવાની નથી, તો શામાટે પોતાને માથે લ્યે ! પણ જણાય છે કે, તે વખતની બીબી-ઓમાં ઇલમ્ દીનનું નામ લીધું કે પોતાનો માલ અસખ્યા કર્યાન કરવા તૈયાર થવાનો યુક્ત હતો. બીબીઓ ! તમારે પણ એવીજ થવું જોઈએ.

૭૫ જ બદા રમીની બેહેન.

આ એક મોટા પ્રખ્યાત વિદ્વાન છે. જ્યારે રમના ઉસ્તાદોથી ઇલમ મેળવી ચુક્યા તો એમને બીજા દેશોના વિદ્વાનોથી ઇલમ મેળવવાનો શોખ થયો. અને છુપી રી સફરની તૈયારી કરવી શરૂ કરી. જ્યારે એમની બેહેનને જણાયું તો પોતાનું ઘણું ધરણું પોતાના ભાઈના સામાનમાં છુપી રીતે મુક્યું. અને તેવણને પોને પણ કંઈ નહીં.

ફાયદો કેવી સારી બીબીઓ હતી. એઓને નામથી કંઈ ગરજ નહતી. એમ ચાહતી કે, કોઈપણ રીતે ઇલમ કાએમ રહે. બીબીઓ ! ઇલમ કાએમ રાખવાની મદદ કરવી ઘણો સવાબ છે. દીનના મદરસાઓની જેમ બંને તેમ મદદ કરવાનો ખીઆલ રાખો.

હજરત (સલ) ના વખતની બીબીઓ પછીની આ દશ સ્ત્રીઓના કિસ્સા વણાયા જોએને ઇલમ મેળવવાનો શોખ હતો. હવે ફકીરી તરફ દિલ લગાડનારી બીબીઓનો હાલ લખવામાં આવે છે.

૭૬ હજરત મોઆજ અદવીઆ [રહ]

તું વર્ણન*

એમનો હાલ આશ્ચર્યલાયક હતો. જ્યારે દિવસ થતો તો કહેતાં કે, કદાપી આ તેજ

*અતરથી તે હજરત નથીસા (રહ) ના વર્ણન સુધી તરજુમએ વળકાટે સમ્બંધની કપરથી.

દિવસ છે, જેમાં હું મરું અને સાંજસુધી સુતાં નહોતાં, કે કદાપી મોત વેળા ખોદાથી ગફલતમાં મરું. એવીજ રીતે રાત થતી તો સવાર સુધી નહીં સુતાં અને એજ વાત કહેતાં, અને જે ઊંધનું જોર થતું તો ધરમાં દોડતાં ફરતાં અને પોતાના જીવને કહેતા કે ઊંધનો વખત આગળ આવે છે. મતલબ આ હતી કે, મર્યા પછી ક્રિયામત સુધી સુજો. રાત દિવસમાં જ સો નફો પડ્યા કરતાં હતાં કદી આસમાન તરફ નજર ઉઠાવતાં નહોતાં. જ્યારથી એમના ઘણીનું મૃત્યુ થયું તે પછી બીજાને કદી સુતાં નથી. એવણ હજરત આએશાહ (રહ) થી મળ્યાં છે. અને તેમનાથી હદીસો સાંભળી છે.

ફાયદો બીબીઓ ખોદાની મોહબ્બત અને યાદ આવી રીતની થાય છે. જરા આખો ખોલો (વિચારો)

૭૭ હજરત રાખેઆ અદવીઆ

[રહ] તું વર્ણન.

એવણ ઘણું રડ્યાં કરતાં. જે દોજખનું વર્ણન સાંભળતાં તો બેહોશ થઈ જતાં, કોઈ કંઈ આપતું તો પાછું ફેરવતાં અને કહેતાં કે મને કંઈ આપવું નહીં જોઈએ. એસી વર્ષની ઉંમરમાં એમની એવી હાલત હતી કે, ચાલવામાં જણાતું હતું કે હમણા પડે હમણા પડે હમણા કફન પોતાની આગળ રાખતાં. સિજદાની જગ્યા આંસુથી બીજી જતી. એમની અન્નએખ અન્નએખ વાતો પ્રખ્યાત છે અને એમને રાખેઆ બસરીયા પણ કહે છે.

ફાયદો-બીબીઓ ! તમે પણ પોતાના દિલમાં ખોદાનો ડર અને મોતની યાદ ઉત્પન્ન કરો. જીવો એવણ પણ આખર સીજ હતાં.

૭૮ હજરત માએદહ કોરેશીયહ

(રહ) તું વર્ણન.

એવણ કલા કરતાં હતાં કે, જે ડગલું ભરું છું, આ સમજું છું કે આને પછી મોતજ છે. અને ફરમાવતાં હતાં કે દુન્યાના રહેના-રાઓ કિપર તાબુખ છે કે, સફર કરવાની ખબર

અપાઈ છતાં ફરી એઓ એવા મફત છે કે જાણે કોઈએ સફર કરવાની ખબર સાંભળીજ નહીં. અદિઆંજ રહેનાર છે. અને તેવણુ ફરમાવતાં હતાં કે જનંતની કોઈ નેઅમત તથા ખોદાતઆલાની રગમન્દી વગરમેહનતે મળતી નથી.

ફાયદો-બીબીઓ ! કેવી કામની નસીહતો છે? એને પોતાના દિલ ઉપર કોતરો અને તે પ્રમાણે વરતો.

૭૬ હજરત આઅશાહ બીનતે જફર સાદિક [૨૬]નું વર્ણન

એમની પદવી નાજ (લાડ) ની હતી. એવણુ આવી રીતે કહેતાં કે, જે મને દોજખમાં નાખશે તો હું સધળાઓને કડીશ કે હું અક્ષાહને એક માનતી હતી; છતાં મને અબખ કર્યો. સને ૧૪૫ હિજરીમાં એમનો ઇન્તેકાલ થયો અને બાબે કારાફ મિસરમાં એમની કબર છે.

ફાયદો-બીબીઓ ! આ મરતબો કોઈ કોઈને લાગ્યે હોય છે. અને જેને થયો છે તેને સંપૂર્ણ તાબેદારીની બરકતથી થાય છે. એને સ્વીકારો અને યાદ રાખો કે, અક્ષાહને એક માનવું પૂરી રીતે આવી રીતે છે કે ન કોઈને પૂજે અને ન કોઈથી આશા રાખે. ન કોઈથી કરે, ન કોઈને ખુશ કરવાનો ખીયાલ હોય. ન કોઈના નારાજ થવાની પરવા, કોઈ સાફ કહે ખુશ નહીં થાય, કોઈ ભુરૂ કહે ગમ નહીં કરે. કોઈ દુઃખ આપે તો તે પર નબર કરે નહીં, એમ સમજે કે અક્ષાહને એમજ ગમ્યું હશે. હું તો બંદી છું, દરેક હાલતમાં રાજી રહેવું જોઈએ. તો જે શખ્સ એવી રીતે ખોદાને માનશે તેને દોજખ સાથે શો સંબંધ ? આ બીબીની વાતની આ મતલબ છે કે જાણે તે અક્ષાહને આવી રીતે એક માનવાની જુજગી બયાન કરે છે.

૮૦ રખાહ કેસીની બીબી [૨૬] નું વર્ણન.

આ સધળી રાત ઇબાદત કરતાં જ્યારે એક પહોર રાત જતી તો ધણીને કહેનાં કે

ઉઠો. જે તે નહીં ઉઠતાં તો ફરી થોડીવાર પછી તેઓ ઉઠાડતા ફરી આખરી રાતમાં કહેતાં ઓ રખાહ ઉઠો, રાત પુરી થઇ છે અને તમો સુઇ રહ્યા છો. કદી ઝમીન ઉપર તરણુખલું ઉપાડીને કહેતાં કે ખોદાની કસમ મારી આગળ દુન્યા આથી પણ બેકદરી છે. ઇશાની નમાઝ પઢી મારાં સારાં કપડાં પહેરીને ખાવિન્દને પૂછતાં કે તમને કંઈ ઇચ્છા છે ? જે તેવણુ ના પાડતા તો કપડાં ઉતારી રાખતાં અને સવાર સૂધી નફલોમાં લાગેલાં રહેતાં.

ફાયદો-બીબીઓ ! તમે જ્નેયું કે કેવી રીતે અક્ષાહતઆલાની ઇબાદત કરતાં હતાં અને સાથે ધણીનું પણ કેટલું હકક અદા કરતાં હતાં. અને ધણીને દીનનો પણ શાખ આપતાં હતાં. આ સધળાં કામો કરવાનાં છે.

૮૧ હજરત ફાતેમા નૈશાપુરી (૨૬) નું વર્ણન.

જુનુન મિસરી (૨૬) જેવણુ એક મોટા કામિલ જુજગ છે તેવણુ ફરમાવે છે કે આ બીબીથી મને ફેજ (લાલ) પહોંચ્યો છે. તે ફરમાવતા કે, જે શખ્સ દરેક વખત અક્ષાહતઆલાનું ધ્યાન નહીં રાખશે તે ગુનાહના દરેક મેદાનમાં પડે છે જે મોમાં આયુ પડી દીધું. પણ જે દરેક વખત અક્ષાહતઆલાનું ધ્યાન રાખે છે તે નકામી વાતોથી ગુજો થાય છે. અને અક્ષાહતઆલાથી શરમ હયા કરે છે. અને હજરત ખાયજહ (૨૬) કહે છે કે, મેં ફાતેમા બરાબર કોઈ સી જોઈ નથી એમને કોઈ પણ જગ્યાની ખબર આપી તો તે તેમને પ્રથમથી જણાઈ જતી હતી. સને ૨૨૩ હિજરીમાં મકકા શરીફમાં ઉમરાના માર્ગમાં એમનો ઇન્તેકાલ થયો.

ફાયદો-જુઓ, ધ્યાન રાખવાની શું સારી વાત કહી છે ! જે એતે નીલાબા કરોતો સધળા ગુનાહોથી બચી જાય અને આ પણ જણાયું કે આ બીબીને કશું થતો હતો. જે કે આ કોઈ મોદે મરતબો નથી પણ જે સારા માજુનો શાખ જે સારી વાત છે.

૮૨ હજરત રાખેઆ અથવા રાખેઆ
રાખીયા બીનતે ઠસમાઠલ [રહ] નું
વર્ણન.

આ સઘળી રાત ઇબાદત કરતાં હતાં અને હમેશ રોઝો રાખતાં, અને કહેતાં કે ન્યારે હું અન્નન સાંભળું છું તો કિયામતના દિવસનો પોકાર કરનાર ફિરસ્તો યાદ આવે છે અને ન્યારે ગરમી નેઉં છું તો કિયામતની ગરમી યાદ આવે છે; અને એમના ધણી પણુ દુબન અખીલ હવારી મોટા જુજરૂય હતા. આ તેમને કહેતાં કે, તમારી સાથે લાઇઓના જેવી મોહબ્બત છે. એનો અર્થ આ છે કે મને મનીચ્છા (નફસની ખાહિસ) નથી. અને તેવણુ કહેતાં કે જ્યારે કોઇ દુબાદતમાં હાગે છે તો અલ્લાહતઆલા તેના ઐમોની ખબર તેને આપે છે અને જ્યારે તેને પોતાની ઐપોની ખબર થાય છે તો ફરીને બીજાઓની ઐમોને જોતો નથી, અને કહેતાં હતાં કે હું જનતને આવતાં જતાં નેઉં છું અને હુરો મને દેખાય છે.

ફાયદો-બીબીઓ ! ઇબાદત એને કહે છે, અને જુઓ કે, તમે જે બીજાઓની ઐમોનો ધંધો લઇ બેઠીઓ છો તેનો દેવા સારો ઉપાય બતાવ્યો છે કે પોતાની ઐમો જોયાં કરો; જેથી બીજા કોઇની ઐમ દેખાશેજ નહીં. અને આથી જણુયું છે કે, તેવણુને કશક પણુ થતો હતો. કશકનો હાલ ઉપરના દિસ્સામાં આવ્યો છે.

૮૩ હજરત ઉમ્મે હાફ્ફા (રહ) નું
વર્ણન.

એમના ઉપર જોઇનો ડર ધણો વધેલો હતો અને ધણી ઇબાદત કરતાં અને રૂખી રોટલી ખાતાં. અને કહેતાં કે રાતના આવ્યાથી મારો જીવ ખુશ થાય છે. અને જ્યારે દિવસ થાય છે તો હું સોઝાતુર થાઉં છું. આખી રાત જાગતાં અને ત્રીસ વર્ષથી માથામાં તેલ નાંખતાં નહોતાં. પણ જ્યારે વાળ ઓળતાં તો સાફ અને ચીકણાં હોતાં. એકવાર બહાર નીકળ્યાં, કોઇ સખ્સે ખોદા બજે કોઇને કહ્યું

હશે પકડો. આ સાંભળતાં એમને કિયામત યાદ આવી અને બેહોશ થઇને પડ્યાં. એક વારે જંગલમાં સામેથી વાઘ આવ્યો તેવણે ફરમાવ્યું કે મને હું તારો ખોરાક છું તો મને ખા. તે પીઠ ફેરવીને આથતો થયો.

ફાયદો-સુબ્હાનલ્લાહ ખોદાની યાદમાં કેવા ચુર હતાં અને ખોદાથી કેટલા ડરતાં હતાં અને વાઘની વાત તે એમની કરામત છે. જેવો અમે કશકને હાલ લખ્યો છે તેવોજ કરામતનો સમજો બીબીઓ ! તમે પણ ખોદાની યાદ તથા ખોદાનો બચ દિલમાં ઉત્પન્ન કરો. આખર કિયામત પણ આવનાર છે. કંઇતો સામાન તૈયાર રાખો !

૮૪ હુબીબ અજમીની બીબી હજરત
અમરહુનું વર્ણન.

આ સઘળી રાત ઇબાદત કરતાં જ્યારે આખર રાત થતી તો ખાવિન્દને કહેતાં, કાફલા આગળ વધી ગયો; તમે પાછળ સુતા રહ્યા. એકવાર એમની આંખ દુઃખવા આવી કોઇએ પુછ્યું તો કહેવા લાગ્યા કે મારા દિલનું દરદ આથી પણ વધુ છે.

ફાયદો-બીબીઓ ! ખોદાની મોહબ્બતનું એવું દરદ ઉત્પન્ન કરો, કે તેની આગળ સઘળાં દરદ હલકાં થાય.

૮૫ હજરત અમતુલ જલીલ [રહ] નું
વર્ણન.

આ મોટાં આબેદ તથા આહેદ હતાં. એક વાર કેટલાક જુજરૂગોમાં વાદવિવાદ થયો કે, વલી કેવો થાય છે ? સર્વેએ કહ્યું કે; આઓ અમતુલ જલીલ (રહ) ને જઈને પુછીએ. મતલબ કે તેમને પૂછ્યું, તેમણે ફરમાવ્યું કે વલીની કોઇ ધડી એવી નથી, કે જેમાં તેને ખોદા સિવાય બીજો ધંધો હોય. જે કોઈ તેને બીજો ધંધો બતાવે તે જૂઠો છે.

ફાયદો-કેવા માનમરતબાનાં બીબી હતાં કે જુજરૂગ મરદો તેમને એવી વાતો પુછતા હતા અને નેવણુ પણ કેવી સાચી આગખ

ખતાવી ? બીબીઓ ! તમે પણ એનો લોભ કરો, કે પોતાના સંધળા ધંધાથી વધુ ખોદાની પાદનો ધંધો રહે.

૮૬ હજરત ઓબેદહુ બીનતે કેલાખ
(૨૬) નું વર્ણન.

માલિક બીન દીનાર એક મોટા બુજર્ગ હતા. તેમની ખીજમતમાં આ બીબી આવતાં જતાં હતાં. કેટલાક બુજર્ગ એમનો મરતબો રામેઅહ-અસરીયહ (૨૬) થી વધુ બતાવે છે. એક શખ્સથી એવણે સાંભળ્યું કે આદમી પૂરો મુતકી ત્યારે થાય છે, કે જ્યારે તેને ખોદા પાસે જવું સર્વ વસ્તુથી વધુ પ્યાર થાય. આ સાંભળી બેહોશ થઈને પડી ગયાં.

ફાયદો-ખોદા પાસે જવાનો કેવો શોખ હતો ! તેનું વર્ણન સાંભળતાં બેહોશી આવી. હવે આ હાલ છે કે, મોતનું નામ સાંભળવું પસંદ નથી, એનું કારણ માત્ર દુન્યાની મોહ-ખમત છે, જેથી જવાને જીવ ચાહતો નથી. એને દિલથી કાઢશે ત્યારે ખોદાને ત્યાં જવાને જીવ ચાહશે.

૮૭ હજરત અફીરહુ આબેદહુ (૨૬)
નું વર્ણન.

એક દિવસે કેટલાક આબેદ લોક એમની પાસે આવ્યા અને કહ્યું કે અમારે માટે દોઆ કરો. તેમણે ફરમાવ્યું કે, હું એટલી ગુનેહગાર છું કે જે ગુનાહની સજામાં માથુસ ચુગો થતે તો હું વાત પણ કરી શકતો નહીં. એટલે ચુગી થતો. પણ દોઆ કરવી સુનત છે માટે દોઆ કરું છું. ફરી સંધળાઓ માટે દોઆ કરી.

ફાયદો-જુલો, આવાં આબિદ ઝાહેદ હોવા છતાં પણ પોતાને એવાં આજીજ ગુનેહગાર સમજતાં હતાં. હવે આ હાલ છે કે, જરા બે ત્રણ તસખીહો પઢી કે પોતાને બુજર્ગ સમજવા લાગી. એ ખોદાને ઘણું નાપસંદ છે. દરેક હાલતમાં પોતાને સર્વથી ધરેલી સમજે અને સાચું પણ છે. સેંકડો ઝંખો દરેક હાલ-

તમાં ભરેલી રહે છે, તો ઇબાદતની સાથે તેને પણ જુએ તો કદી મોટાઇનો વિચાર ઉત્પન્ન થાય નહીં.

૮૮ હજરત શોઅવાના (૨૬) નું
વર્ણન.

આ ઘણું રડતાં અને કહેતાં કે, હું ચાહું છું કે એટલું રડું કે આંસુ રહે નહીં. ફરી રડતાં ખુન નીકળે તે એટલાં સંધી કે, બદનમાં ખુન રહે નહીં. એમની દાસી કહેલી કે જ્યારથી મેં એમને જોયાં એવો ફેજ થયો છે કે, કદી દુન્યાની રગમત મને થઇ નથી. અને કોઇ મુસલમાનને હલકો સમજ્યો નથી. હજરત ફેદેલ બીન અયાજ પ્રખ્યાત મોટા બુજર્ગ છે. તેઓ એમની પાસે જઈને દોઆ કરાવતા.

ફાયદો-ખોદાના ડરથી અથવા મોહખ-તથી રડવું એ મોટી દોલત છે. જે રડવું નહીં આવે તો રડવાની સુરતજ બનાવ્યા કરો. અસ્લાહ મીયાને આજેજ ઉપર રહમ આવશે. અને જુલો, બુજર્ગો પાસે ખેસવાથી કેવો ફેજ થાય છે ! જે તેવણી ખાદેમાએ બયાન કર્યો. તમે પણ સાચી સોહબત હુંઢ્યા કરો અને જુરા માથુસથી બચતા રહો.

૮૯ હજરત આમેનહુ રમલીયહ (૨૬)
નું વર્ણન.

બિશર બીન હારિસ એક બુજર્ગ છે. તે એમની જીયારત (મુલાકાતો) ને આવતા. એક વાર હજરત બિશર (૨૬) માંદા પડ્યા તો એવણે તેમની બીમાર પૂરસીએ ગયાં. અહમદ બીન હમ્મલ જે મોટા ઇમામ છે તેવણે પણ ખબર લેવા આવ્યા હતા. તેમને જણાયું કે, આ આમેનહુ (૨૬) છે, રમલાથી આવ્યાં છે. ઇમામ અહમદે (૨૬) બિશર (૨૬) ને કહ્યું કે એમનાથી અમારે માટે દોઆ કરાઓ. બિશરે (૨૬) દોઆ કરવા માટે આજ્ઞા કરી. તેમણે દોઆ કરી. ઓ અસ્લાહ ! બિશર અને અહમદ દોજખથી પનાહ ચાહે છે આ બંનેને પનાહ આપ. ઇમામ અહમદ (૨૬) કહે છે કે રાતના એક કાગળ ઉપરથી પડ્યો. તેમાં બિ-

રિમસાહ પછી લખેલું હતું કે અમે કબૂલ રાખ્યું અને અમારે ત્યાં બીજી નેઅમતો પશુ છે.

ફાયદો—સુખદાનસ્લાહ ! કેવી દોઆ કબૂલ થઈ ? બીબીઓ ! આ સઘળી બરકત તાબેદારીની છે. જે ખોદાનો હુકમ પૂરો કરે છે, અક્ષાહતઆલા તેની માગણી સ્વીકારે છે. તો હુકમ માનવાની કાશીય કરો.

૯૦ હુજરત મનકુસા બીનતે જૈદ બીન અબીલ ફવારેસ (૨૬) નું વર્ણન.

ન્યારે એમનું બચ્ચું મરતું તો તેનું માથું ખોળામાં લઈને કહેતાં કે, તારૂં મારાથી આગળ જવું મારે પાછળ રહેવા કરતાં સારૂં છે. મતલબ આ છે કે, તું આગળ જઈને મને બંધાવશે અને પોતે પશુ બંધાવશે, પશુ જે મારી પાછળ જવતું રહેતે તો તું પશુ સેંકડો ગુનાહ કરતે. અને ખોદા જાણે બંધાવવાને લાગેક રહેતે અથવા નહીં. અને તેવણુ ફરમાવતા કે મારી બેચેની કરતાં સગર બેહતર છે. અને ફરમાવતાં કે અગર જે જુદાઈનો અફસોસ છે, પશુ તેથી સવાખની ખુશી ધણી છે.

ફાયદો—બીબીઓ ! કાંઈના મરવાના વખતમાં જે એવીજ ત્રાતા કહીને જીવને સમજાવ્યા કરશે તો ઇનશાઅસ્લાહ બસ છે.

૯૧ હુજરત સૈયેદહ નફીસા બીનતે હુસન બીન જૈદ બીન હુસન બીન અલી (૨૬) નું વર્ણન.

આ અમારા હુજરત (સહ) ના ખાનદાનથી છે. કારણ કે હુજરત અલી (૨૬) ના પોત્ર જૈદની આ પોત્રી છે. સને ૧૪૫ માં મક્કામાં જન્મ્યાં. ઇબ્રાહિમમાંજ ઉધ્યાં. ઈમામ શાફિઈ (૨૬) ધણુ મોટા ઇમામ છે. ન્યારે તેવણુ મીસરમાં આવ્યા તો આ બીબી પાસે આવ જ કરતા હતા.

ફાયદો ઇબ્રિમ અને જુજગી તે વસ્તુ છે કે, આટલા મોટા ઇમામ તેમની ખીજમતમાં આવતા હતાં. તમો પશુ દીનનો ઇબ્રિમ

હાસિલ કરો અને તે પર અમલ કરો, કે જેથી જુજગી મળે.

૯૨ હુજરત મૈમુના સૌદા (૨૬) નું વર્ણન.*

અબદુલ વાહેદ બીન જૈદ એક જુજગ છે તેમણે બયાન કર્યું છે કે, મેં અક્ષાહથી દોઆ કરી કે ઓ અક્ષાહ ! જનંતમાં જે મારો રસીક થશે તે મને દેખાડ હુકમ થયો કે, તારો રસીક જનંતમાં મૈમુના સૌદા (૨૬) છે. મેં પૂછ્યું તે કયાં છે ? જવાબ મળ્યો કે, કુદામાં છે. ફલાણુ કબીલામાં. મેં ત્યાં જઈને પૂછ્યું લોકોએ કહ્યું તે ગાંડી છે પશુ બકરીઓ ચરાવે છે. હું જંગલમાં ગયો તો જેહિં છું કે ઉભાં ઉભાં નમાઝ પઢે છે. અને બકરાં અને વરૂં એક જગ્યા ભેગાં મળી ચાલ્યાં કરે છે. ન્યારે સલામ ફરવી તો ફરમાવ્યું કે ઓ અબદુલ વાહેદ ! હમણા જાઓ ! મળવાનો વાયદો જનંતમાં છે. મને તાબુબ થઈ કે મારૂં નામ કેવી રીતે જણાયું ? તેવણુ કહેવા લાગ્યાં તમને ખબર નથી ? જે રૂહોમાં ત્યાં જાણુપેહેયાન થઈ ચુકી છે તેમાં ઉલ્લેખ થાય છે. મેં કહ્યું કે હું વરૂં અને બકરીઓને એક જગ્યા જેહિં છું એનું શું કારણ છે ? તેવણુ કહેવા લાગ્યાં જાઓ પોતાનું કામ કરો. મેં પોતાનો મામલો અક્ષાહતઆલાથી ઠીક કર્યો છે. અક્ષાહ તઆલાએ મારી બકરીઓનો મામલો વરૂં સાથે ઠીક કર્યો.

ફાયદો—આ બીબીના કશફ તથા કરામત બંને આથી જણાય છે. આ સઘળી બરકત પૂરી તાબેદારી બળવવાની છે. બીબીઓ ! ખોદાની તાબેદારીમાં તૈયાર થાઓ.

૯૩ હુજરત રૈહાનહ મજનુનહ (૨૬) નું વર્ણન.

અબુર રબીઅ એક જુજગ છે. તેવણુ કહે કે, હું તથા મોહમ્મદ બીન મુનકદર

* આ બીબીના વર્ણનથી તે એવડ સુધી વિખાબુ વિખાલીમ થયેલી.

અને સાંખત બોનાની કે આ બંને પણ બુજગ છે. એકવાર સધળા મળીને રૈહાના (૨૬) ને ઘેર મેમાન થયા. તેવણ અડધી રાતથી આગળ ઉઝાં અને કહેવા લાગ્યાં કે ઈચ્છક (ચાહનારી) પોતાના પ્યારાની તરફ નય છે. અને ખુશીને લીધે દિલનો આ હાથ છે કે નીકળવા ચાહે છે, જ્યારે અડધી રાત થઈ કહેવા લાગ્યાં એવી વસ્તુથી જીવ લગાડવો નહીં જોઈએ, કે જેના જેવાથી ખોદાની યાદમાં ફેર પડે. અને ડાંતીએ ઇખાદતમાં ધણી મેહનત કરવી જોઈએ, ત્યારે આદમી ખોદાના દોસ્ત બને છે. જ્યારે રાત પૂરી થઈ, તો જુમો પાડવા લાગ્યાં હાય, લુદાઈ ગઈ છું. મેં કહ્યું શું થયું ? કહેલા લાગ્યાં રાત જતી રહી. જેમાં ખોદાની સાથે સારી રીતે જીવ લગાડવામાં આવે છે.

ફાયદો—જુઓ રાતની એમને કેવી કદર હતી? અને જેને ઇખાદતની મળ જોઈતી હશે તેને રાતની કદર થશે. બીબીઓ ! તમો પણ પોતાનો રાતનો થોડો ભાગ પોતાની ઇખાદત માટે ફેરવો. અને જુઓ ખોદાવગર કાંઈથી જીવ લગાડવાની જુરાર્થ તેમણે કરી. તમો પણ માલ અસબાબ, પોશાક ધરેણું, આલાદ નય-દાદ, વાંસણ અને ધરથી જીવ લગાડો નહીં.

૯૪ હજરત સરી સકતી (૨૬) ની એક મુરીદનીલું વર્ણન

આ બુજગનો એક મુરીદ બયાન કરે છે કે, અમારા પીરની એક મુરીદની હતી. તેણીનો છોકરો મદ્રસામાં પઢતો હતો. ઉસતાદે તેને કોઈ કામે મોકલ્યો. તે કંઈ પાણીમાં જઈને પડ્યા અને કુખી મર્યો. ઉસતાદને ખબર થઈ. તેણે હજરત સરી સકતી (૨૬)ને પાસે જઈને ખબર કરી. તેમણે ઉઢીને તે મોરીદનીને ઘેર ગયા અને સંપર કરવાની આજ્ઞા કરી. તે મોરીદની કહેવા લાગી. હજરત ! તમો સંપર વિષેની આજ્ઞા શામાટે ફરમાવો છો ? તેમણે ફરમાવ્યું કે તારો દીકરો કુખીને મર્યો છે. તે તાબુબ

થઈને કહેવા લાગી મારો દીકરો ? તેવણે કહ્યું હા, તારા દીકરો ? તે કહે લાગી મારો દીકરો કદી કુખ્યો નથી. અને આ કદી ઉઢી અને તે જગ્યા જઈ દીકરાનું નામ લઈને પુકાર્યો. ઓ મોહમ્મદ ! તેણે જવાબ આપ્યો કે કેમ મા ! અને પાણીથી જીવતો નીકળીને ચાલ્યો આવ્યો. હજરત સરીએ (૨૬) હજરત જોનેદ (૨૬) ને પૂછ્યું કે આ શી વાત છે ? તેમણે ફરમાવ્યું કે આ સ્ત્રીની એક ખામ પદવી છે અને મરતબો છે, કે એના પર જે મુસીબત આવનારી હોય છે તેની એને ખબર થાય છે અને આ બાબતની ખબર થઈ નહોતી. જેથી તેણીએ કહ્યું કે કદી એવું બન્યું નથી.

ફાયદો દરેક વલીને જુદો મરતબો મળે છે. આથી કોઈ એમ સમજે નહીં કે જે વલીને પ્રથમથી જણાયું નહીં હોય કે મારા પર શું બનાવ બનવાનો છે તેનાથી આ દરજો મોટો છે. અલાહતઆલાને અખત્યાર છે. જેને સાથે જે વરતાવ ચાહે તેવો રાખે. પણ તોએ મોટી કરામત છે. અને આ સધળા બરકત અલાહ અને રસુલની તાબેદારી કરવાની છે. એમાં કોશીશ કરવી જોઈએ. ફરી અલ્લાહ-તઆલા ચાહે તો આજ પદવી આપે. ચાહે આથી મોટી પદવી આપે.

૯૫ હજરત તોહફહ (૨૬) નું વર્ણન.

હજરત સરી સકતી (૨૬) નું બયાન છે કે. હું એકવાર દવાખાનામાં ગયો જેહિંજુ કે એક જુવાન છોકરી સાંકળમાં બંધાઈ રહી રહેલી છે, અને મોહબ્બતની શેઅરો પડી રહી છે. મેં ત્યાંના રખેવાલને પૂછ્યું. તે કહેવા લાગ્યો આ ગાંડી છે. આ સાંભળી તે વળી રડી અને કહેવા લાગી હું ગાંડી નથી, હું તો આશિક છું. મેં પૂછ્યું કોની આશિક છે ? તે કહેવા લાગી જેણે અમને નેઅમતો આપી અને જે દરેક વખત અમારી પાસે છે એટલે અલ્લાહતઆલાની. એટલામાં તેણીનો માલિક આવ્યો અને રખેવાલને પૂછ્યું, તોહફહ

ક્યાં છે? તેણે કહ્યું અંદર છે અને હજરત સરી શક્તી તેણીની પાસે છે. તેણે મારી તાજી કરી ત્યારે મેં કહ્યું આ છોકરી મારાથી વધુ તાજીમ આપવાને લાગે છે અને તે એનો આ હાલ શામાટે કર્યો છે? તે કહેવા લાગ્યો મારી સધળા દોલત એમાં ખપી ગઈ છે. પીસ હઝાર રૂપિયાની મારી ખરીદ છે. મને આશા હતી કે, ધણી નફાથી વેચીશ પણ આ નહીં ખાએ છે, નહીં પીએ છે. રાત દિવસ રડ્યા કરે છે. મેં કહ્યું મારે હાથે એને વેચ. તે કહેવા લાગ્યો તમો ફરી માણસ છો, એટલા રૂપિયા ક્યાંથી આપશો? મેં ઘેર જઈને ધણી રડીને દોઆ કરી. એટલામાં એક શખ્સે મારો દરવાજો ઠોક્યો. જઈને શું નેહ છું કે, એક શખ્સ રૂપિયાઓની ધણી થેલીઓ લઈને ઉભો છે. મેં કહ્યું તું કાણુ છે? તે કહેવા લાગ્યો હું અહમદ બીન મોસન્ના છું. મને ખાખમાં હુકમ થયો છે કે, આપની પાસે રૂપિયા લાઉં. હું ખુશી થયો. અને સવારના દવાખાનામાં પહોંચ્યો. એટલામાં તેણીનો માલિક પણ રડતો આવ્યો. મેં કહ્યું તું શોકા-તુર નહીં થા. હું રૂપિયા લાવ્યો છું. એવડા નફા સુધી ને માંગશે તો આપીશ. તે કહેવા લાગ્યો ને સધળા દુન્યા પણ મને તો મારે વેચવી નથી. હું એને અલ્લાહને માટે આનંદ કરું છું મેં કહ્યું આ શી વાત છે? તે કહેવા લાગ્યો કે, સ્વપ્નામાં મારાપર ગુસ્સો થયો છે. અને તમો શાક્ષી થાઓ મેં સધળો માલ અલ્લાહના માર્ગમાં છોડ્યો. હું નેહ છું કે અહમદ બીન મોસન્ના પણ રડી રહ્યો છે. મેં કહ્યું તને શું થયું? તે કહેવા લાગ્યો હું પણ સધળો માલ અલ્લાહના માર્ગમાં ખેરાત કરું છું. મેં કહ્યું બીબી તોહફા (રહ)ની કેવી ખરકત છે, કે આટલા માણસોને હિદાયત થઈ. તોહફા (રહ) લાંથી ઉડ્યાં અને રડતાં રડતાં ચાલ્યાં. અમો પણ સાથે ચાલ્યા. થોડે સાથે જઈને ખોદા જાણે તે ક્યાં જતી રહી?

અને અમે સધળા મક્કે ચાલ્યા. અહમદ બીન મોસન્નાનો તો માર્ગમાં ઇન્તેકાલ થયો. અને હું તથા તે માલિક મક્કે પહોંચ્યા. અમો તવાફ કરતા હતા તેવામાં એક દુખી અવાજ સાંભળ્યો. પાસે જઈને પુછ્યું તું કાણુ છે? તે કહેવા લાગ્યાં સુબ્હાનસ્લાહ! બૂલી ગયા? હું તોહફા છું. મેં કહ્યું કહો શું શું મળ્યું? તે કહેવા લાગ્યાં કે, પોતાને સાથે મારો જીવ લગાડ્યો છે અને બીજાઓથી છોડાવ્યો છે. મેં કહ્યું અહમદ બીન મોસન્ના (રહ) તો ઇન્તેકાલ થયો છે. તે કહેવા લાગ્યાં તેને મોટા મોટા દરજ્જા મળ્યા છે. મેં કહ્યું તમારો માલિક પણ આવ્યો છે તેવણે કંઈ જાની રીતે કહ્યું નેહ છું કે મરેલાં છે. મલિકે જ્યારે આ બનાવ જોયો, એ અખત્યાર થઈને પડી ગયો. તેને હવાવીને જોયું તો મુરદું છે. મેં બંનેને કંઈ દઈને દફનાવ્યા.

ફાયદો-સુબ્હાનસ્લાહ કેવાં અલ્લાહનાં આશક હતા; બીબીઓ આવી વાતોનો લોભ કરો. આ કિસ્સાને અમારા મુરશીદ હજરત હાજી ઇમદાદુલ્લાહ મોહાજરે મક્કા કુદ્દેશ સિરે-હુએ (રહ) પોતાની કિતાબ તોહફતુલ ઉશ્શા-કમાં વધુ ખુલાસાથી લખ્યો છે.

૯૬ હજરત જોવૈરહ (રહ) તું વર્ણન.

આ એક બાદશાહનાં લોંડી હતાં તે બાદ-શાહે આનંદ કર્યો હતાં. તે પછી અથુ અબદુલ્લાહ તોરાબી એક જુજગ છે તેમની ઇબાદત નેહ તેમનાથી નિકાલ કર્યો હતો. અને ઇબાદત કર્યા કરતા હતાં એકવાર સ્વપ્નામાં મોટા મોટા સારા તંબુ લાગેલા જોયાં પુછ્યું આ કોને માટે છે? જણાવ્યું કે તહજ્જેદમાં જે લોકો કુરઆન પઢે છે તેઓને માટે. તે પછી રાતનું મુતું તળ્યું અને ધણીને કહેતાં કે કાફલો ચાલ્યો ગયો.

ફાયદો-બીબીઓ! પોતે પણ ઇબાદત કરો અને ખાવિન્દને પણ સમજાવ્યા કરો.

૯૭ હજરતશાહ બીન શાહનઅ કીરમાની (૨૬) ની દીકરીનું વર્ણન

આ યુગરૂપ બાદશાહી છોડી ફરી થયા હતા. એમની એક દીકરી હતી. એક બાદશાહે માંડ મોકલ્યું તે સ્વીકાર્યું નહીં. અને એક ગરીબ નેકબખ્ત છોકરાને સારી રીતે નમાઝ પઢતાં જોઈ તેની સાથે નિકાહ કરી આપ્યો. જ્યારે તે ધણીને ઘેર વધાવવામાં આવ્યાં તો એક સુકી રોટલી ઘડા ઉપર ઢાંકેલી જોઈને પૂછ્યું આ શું છે? છોકરાએ ઉત્તર આપ્યો. કે આ રાતની બચેલી રોટલી રોઝો ખોલવા માટે રાખી છે. આ સાંભળી તે પાછલા પગે હઠ્યાં. એક રાત્રે કહ્યું હું પ્રથમથી જાણતો હતો કે વારં બાદશાહની દીકરી મારા ગરીબ ઉપર ક્યારે રાજ થશે? તે બોલી બાદશાહની દીકરી ગરીબથી નારાજ નથી, પણ તે આથી નારાજ છે કે, તમને ખોદા ઉપર ભરોસો નથી. અને મને બાપથી તાજુબ આવે છે કે, તેમણે મને એમ કહ્યું હતું કે એક નેકબખ્ત જીવાન છે, પણ જોને ખોદાપર ભરોસો નહીં તે નેકબખ્ત કેવો? તે જીવાન ઉજર કરવા લાગ્યો (કારણ બયાન કરવા લાગ્યો.) તે બોલી ઉજરને હું જાણતી નથી. કાંતો ધરમાં હું રહીશ, કાંતો આ રોટલી રહેશે. તે જીવાને તરત તે રોટલી ખેરાત કરી ત્યારે તે ધરમાં બેઠાં.

ફાયદો-આ પણ સ્ત્રી હતી. તમો કંઈતો સખર શીખો અને માલ અસબાબનો લોભ ઓછો કરો.

૯૮ હજરત હાતિમ અસમ્મ (૨૬)ની એક નાની દીકરીનું વર્ણન.

આ એક મોટા યુગરૂપ છે. કાંઈ અમીર જતો હતો તેને તરસ લાગી. એમનું ઘર માર્ગમાં હતું. ધણી માગ્યું, અને જ્યારે પી રહ્યો ત્યારે કંઈ નગદી ફેંકીને ચાલતો થયો. આ સધળાઓને તવક્રોશ ઉપર ગુજારો હતો. સધળાં ખુશ થયાં. અને એમના ઘરમાં એક

નાની દીકરી હતી તે રડવા લાગી. ધરવાળાંઓએ પૂછ્યું તો કહેવા લાગી કે, એક નાચીજ બંદાએ અમારો હાથ જોયો તો અમે ગતી (તાલેવાન) થયાં, અને અણહતઆલા તો અમને હર વખત જુવે છે. અફસોસ! અમે પોતાનું દિલ ગતી રાખતા નથી.

ફાયદો-કેવી સમજદાર છોકરી હતી? અફસોસ કે, હમણા મોટી છુટીઓને પણ આટલી છુદ્દી નથી. ખોદાપર નજર રાખતી નથી અને લેક્ષિપર નજર રાખ્યા કરે છે, કે ફલાણાથી કંઈ લાભ થશે, ફલાણો મદદ કરશે. ખોદાવાસતે દિલને ઠીક કરો.

૯૯ હજરત સિ-તુલ મોલુક (૨૬) નું વર્ણન.

આ પશ્ચિમ દેશના રહેનાર હતાં. એમના વખતના સધળા વલી તથા આલિમો એમને માન આપતા હતા. એકવાર યૈતુલ મોકદસની જયારત માટે એવણુ આવ્યાં હતાં. તે વખતમાં ત્યાં બલી બીન અલબસ યમાની નામના યુગરૂપ હતાં. તેમનું કહેવું છે કે, હું તેજ મસજીદના ગુમખજ સુધી નૂરનો એક તાર બંધાયો છે. મેં જઈ જોયું તો તે ગુમખજને નીચે આ બીબી નમાઝ પઢે છે. અને તે તાર એમનાથી મળેલો છે.

ફાયદો-આ નૂર પરહેજગારીનું હતું. સર્વ પરહેજગારોના દિલમાં આ ઉત્પન્ન થાય છે, પણ કદી જહેરમાં પણ અદલાક દેખાડે છે. પણ એ નૂરની જગ્યા દિલ છે. બીબીઓ! પરહેજગારી સ્વીકારો, નેક કામો હમેશ ક્યાં કરો અને જે વસ્તુની મતાઈ છે તેથી બચતા રહેશો.

૧૦૦ અબુ અમિર વાએજની લોંડીનું વર્ણન.

એમનું કહેવું છે કે મેં એક લોંડીને ધણીજ નિર્જીવ કીમતમાં વેચતાં જોઈ. જેનો રંગ પીળો થયો હતો અને પેટ પીક વળગી

ગયાં હતાં અને મેલથી વાળ ચોંટી ગયાં હતાં અને તેનાપર મેહેર આવી મેં તેણીને ખરીદી. તેણીને કહ્યું બજારમાં જઈને રમજનનો સામાન ખરીદી લાવ. તે કહેવા લાગી ખોદાનો ઉપકાર છે. મારે માટે બારે મહીના બરાબર છે. તે દિવસના હમેશાં રાત્રે રાખતી અને રાતના ઇલાદત કરતી. જ્યારે ઇદ આવી ત્યારે મેં તેણી માટે સામાન ખરીદવાનો વિચાર કર્યો. તે કહેવા લાગી તમારા મિત્રાજમાં દુન્યાનો બખેરા છે, ફરી પોતાની નમાજમાં લાગી ગઈ. એક આયત પઢી જેમાં દોઝખનું વર્ણન હતું. ફરી એક ચીસ મારીને પડી અને મરી ગઈ.

ફાયદો—જુઓ ખોદાનો ખોદ આવો થાય છે. ખૈર ! આવો હાથ પોતાની શક્તિથી બહાર છે, પણ આટલું તો જરૂર થવું જોઈએ કે ગુનાહથી રોકાયેલી રહે. ફરી તે ગમે તે રીતનો ગુનાહ હોય. હાથ પગનો હોય અથવા દિલનો કે જીભનો હોય.

આ ભાગમાં કુલે સો નેક બીબીઓના કિસ્સા વર્ણવાયા. તે આવી રીતે કે પ્રથમની ઉમ્મતોની બીબીઓના પચ્ચીસ (૨૫) અને હજરત (સલ) ની બીબીઓ દીકરીઓ ના પંદર (૧૫) અને હજરત (સલ) ના વખતની બીબીઓના પચ્ચીસ (૨૫) અને હજરત (સલ) ના વખત પછીની બીબીઓમાં ઇલિમવાળી બીબીઓના દસ (૧૦) અને દરયેશ બીબીઓના પચ્ચીસ (૨૫) આ સંખ્યા મળી સો થયા, ક્રીતાબોમાં બીજા પણ ઘણા કિસ્સા છે, પણ નસીહત માનનારી ઓને માટે આટલા ઘણા છે.

નેક બીબીઓનો સ્વભાવ, પ્રશંસા, અને મરતબા-કુરઆન તથા હદીસ ઉપરથી.

અહિં સુધી નેક બીબીઓના સો કિસ્સા લખ્યા છે. અને આ કિસ્સાઓથી મુજબ મતલબ સારા સ્વભાવનું બતાવવું છે. જેથી મુનાએબ

જણાય છે કે, કેટલીક આવતો અને હદીસોનો તરજુમો સાર રૂપી લખવામાં આવે, જેમાં અલ્લાહે રસુલે નેક બીબીઓનો સારો સ્વભાવ પ્રશંસા અને દરજ્જા બયાન કર્યા છે. કારણ કે જ્યારે નેક બીબીઓને ખબર પડશે કે આમાં તો ખાસ અમારું જ બયાન કર્યું છે તો તેથી તેમનું દિલ ઘણું વધશે અને નેક કામોનો વધુ શોખ ઉત્પન્ન થશે અને મુશકેલ વાત સહેલ થશે.

આવતોનું મજમુન.

૧ અલ્લાહ તઆલાએ ફરમાવ્યું જે સ્ત્રીઓ એવી છે કે ઈસ્લામનાં કામ કરે છે એટલે નમાજ રોઝા હમેશા કરતી જાય છે ગુનાહ સવાબના કામોનો ખિયાલ રાખે છે. અને જે ઈમાન દુરસ્ત રાખે છે એટલે હદીસ કુરઆનને વિરૂદ્ધ કોઈ વાતમાં પોતાનું દિલ જમાવતી નથી. અને જે સ્ત્રીઓ તાબેદારીથી રહે છે. એટલે શેખી કરતી નથી, અને જે સ્ત્રીઓ ખૈરાત ઝકાત આપે છે અને જે સ્ત્રીઓ રોઝા રાખે છે અને જે સ્ત્રીઓ પોતાની ઇજ્જત આપરૂ બચાવે છે એટલે કોઈની આગળ આવવાથી તથા કોઈને અવાજ સંભળાવવાથી તથા શરીર અત વિરૂદ્ધ કપડાં પહેરવાથી, તથા વગર જરૂરે કોઈથી હસવા બોલવાથી તથા દરેક તરેહની ખેશરમીથી પરહેઝ રાખે છે. અને જે સ્ત્રીઓ અલ્લાહની ધણી યાદ કરે છે એટલે દિલથી તેનું ધ્યાન રાખે છે એવી સ્ત્રીઓ માટે અલ્લાહ તઆલાએ પોતાની બખશીશ તથા મોટા સવાબ તૈયાર રાખ્યો છે.

૨ અને અલ્લાહ તઆલાએ ફરમાવ્યું જે નેક બખત સ્ત્રીઓ હોય છે તેમાં આ વાતો હોય છે કે તે તાબેદાર હોય છે અને ધણી ઘરમાં નહીં પણ હોય તોએ પોતાની આખરો બચાવ રાખે છે.

૩ અને અલ્લાહ તઆલાએ ફરમાવ્યું આ

બીબીઓ સારી છે જે શરીરતના કામોના બંધનમાં હોય અને તેના અકીદા કીક હોય અને તે તાબેદારી કરતી હોય અને જ્યાં શરીરત વિરુદ્ધ કોઈ વાત હોય તરત તોપહ કરતી હોય અને અસ્લાહતઆલાથી ઈબ્લાહતમાં લાગેલી હોય અને રોઝા રાખતી હોય.

હદીસોનું મજમુન. *

૧ રસુલુલાહે (સલ) ફરમાવ્યું. એવી સ્ત્રીઓપર અસ્લાહતઆલાની રહમત ઉતરે કે જે રાતના ઉડી તહજ્જેદ પહે અને પોતાના ખાવિન્દને પણ જગાડે કે તે પણ નમાઝ પહે

૨ રસુલુલાહે (સલ) ફરમાવ્યું. જે સ્ત્રી કુંવારપણમાં અથવા હમેલમાં અથવા બચ્ચું જણતાં અથવા નિકાસના દિવસોમાં મરે તેને શહીદીનો મરતબો મળે છે.

૩ રસુલુલાહે (સલ) ફરમાવ્યું. જે સ્ત્રીના ત્રણ બચ્ચાં મરે અને તે સવાખ સમજીને સખર કરે તે જન્મતમાં દાખલ થશે. એક સ્ત્રી બોલી ઓ રસુલુલાહ અને જેના બેજ બચ્ચાં મર્યાં હોય ? હજરતે (સલ) ફરમાવ્યું કે તેને પણ આજ સવાખ છે. એક રિવાયતમાં છે કે એક સહાબીએ પૂછ્યું એક બચ્ચું મર્યું હોય ? હજરતે (સલ) તેમાં પણ મોટો સવાખ બતાવ્યો,

૪ રસુલુલાહે (સલ) ફરમાવ્યું જે હમેલ પડે છે તે પણ પોતાની માને જે સલાખ સમજી સખર કર્યો હશે તો જન્મતમાં ધસડીને લઇ જશે.

૫ રસુલુલાહે (સલ) ફરમાવ્યું કે સર્વથી સારો બજનો નેક બખત સ્ત્રી છે, કે જેના બેવાથી ખાવિન્દ ખુશ થાય, અને જ્યારે ખાવિન્દ તેણીને કંઈ કામ બતાવે તો હુકમ બજવી લાવે. અને જ્યારે ખાવિન્દ ઘેર નહીં હોય તો ઈજ્જત આપરે સલાખીને બેસે.

૬ રસુલુલાહે (સલ) ફરમાવ્યું. અરબની સ્ત્રીઓમાં કારેશની નેક સ્ત્રી બે વાલોમાં

સધળીઓથી સારી છે. એક તો બચ્ચાંઓ પર ખ્યાર ઘણો કરે છે, બીજું ખાવિન્દના માલની સંભાળ કરે છે.

ફાયદો-આથી જણાયું કે સ્ત્રીઓમાં આ સ્વભાવ થવો જોઈએ. આજ-કાલની સ્ત્રીઓ ઘણીના માલને ઘણી બેકદરીથી ઉકાવે છે, અને ઓલાહ ઉપર ખાવા પહેરાવવાનો જે ખ્યાર થાય છે તેથી વધુ તેઓની આલચલગત સજુબારવાનો ખ્યાર થવો જોઈએ. નહીંતો તે ખ્યાર અધુરો છે.

૭ રસુલુલાહે (સલ) ફરમાવ્યું. કુંવારી છોકરીઓથી નિકાહ કરો. કારણકે તેણીની બોલચાલ ઘણી સાથે નરમ થાય છે, એટલે શરમ હયાના કારણથી બેહયા મોજેર હોતી નથી. અને તેણીને થોડો ખરચ આપો તો ખુશ થાય છે.

ફાયદો-આથી જણાયું કે સ્ત્રીઓમાં શરમ હયા અને સંતોષ સારી ટેવ છે. આની આ મતલબ નથી કે વિધવાથી નિકાહ કરો નહીં પણ કુંવારી સ્ત્રીની એક પ્રશંસા છે. અને બીજી હદીસોમાં છે કે, અમારા હજરતે (સલ) વિધવાથી નિકાહ કરનાર એક સહાબીને દોઆ કરી છે.

૮ રસુલુલાહે (સલ) ફરમાવ્યું. સ્ત્રી જ્યારે પાંચ વખતની નમાઝ પઢા કરે છે. અને રમજનના રોજ રાખ્યા કરે છે. અને પોતાની આગરની સંભાળ કરે છે, અને પોતાના ઘણીની તાબેદારી કરે છે એવી સ્ત્રી જન્મમાં જે દરવાજે ચાહે દાખલ થશે.

ફાયદો મતલબ આ છે કે દીનની જરૂરી વાતોની બંધનમાં રહે. અને ઘણી મહેનતની ઈબ્લાતો કરવાની એને અગત્ય નથી. જે મરતબો આ મહેનતવાળી ઈમાદ-તોથી મળે છે તે સ્ત્રીને ઘણીની તાબેદારી ઓલાહની પરવરિશ અને ધરનાં બે દોખતથી મળે છે.

૯ રસુલુલાહે (સલ) ફરમાવ્યું, જે સ્ત્રીના ઘણી તેણીથી રાજ ખુશી હોય એવી હાલતમાં તેણીનું મોત આવે તે સ્ત્રી જન્મતમાં જશે.

૧૦ રસસુદ્ધાહ (સલ) ફરમાવ્યું, જે શખ્સને ચાર વસ્તુ મળી તેને દુન્યા તથા આખેરતની દોલત મળી ગઈ (૧) એવું દિલ કે નેઅમતનું શુકર કરતું રહે (૨) એવી જીલ કે જેથી ખોદાનું નામ લે (૩) એવું બદન, કે બધા અને મુસીબત ઉપર સખર કરે. અને (૪) એવી બીબી કે પોતાની આખર અને ધણીના માલમાં દોઝ ફટકા નહીં કરે.

ફાયદો-એટલે ન આખર ખુએ અને ન ધણીની મરજી વિરુદ્ધ માલ ખરચ કરે.

૧૧ રસસુદ્ધાહ (સલ) ફરમાવ્યું, જે સ્ત્રી બેવા બને અને તે ખાનદાની પણ છે, માલદાર પણ છે, પણ તેણીએ પોતાનાં બચ્ચાંઓની ખીજમતમાં પાળવામાં લાગી પોતાનો રંગ મેલો કર્યો (રૂપ રંગ ખોયાં) તે એટલા સુધી કે તે બચ્ચાં મોટાં થઈ બુદ્ધિ પડ્યાં અથવા મરી ગયાં. તો એવી સ્ત્રી જનંતમાં કલેમાની આંગળી અને વચલી આંગળીની જેમ મારી પાસે થશે.

ફાયદો-આની આ મતલબ નથી કે વિધવાનું ખેસી રહેવું સવાબ છે. પણ આ મતલબ છે કે જે વિધવા એમ સમજે કે નિકાહ કર્યોથી મારાં બચ્ચાં રક્ષા જશે અને તે સ્ત્રીને પોતાના શણગારની તથા મનીઅજની કંઈ મતલબ નહીં હોય તેનો આ મરતબો છે.

૧૨ રસસુદ્ધાહને (સલ) એક શખ્સે અરજ કરી એ રસસુદ્ધાહ ! ફલાણી સ્ત્રી નફલ નમાઝ ધણી પઢે છે, રોઝા ખેર ખેરાત ધણું કરે છે પણ જ્યાંનથી પડોસીઓને તકલીફ પણ આપે છે, હજરતે (સલ) ફરમાવ્યું કે તે દોઝખમાં જશે. ફરી તે શખ્સે અરજ કરી કે ફલાણી સ્ત્રી નફલ નમાઝ રોઝા અને ખેરખેરાત ધણું કરતી નથી. પનીરના કકડા કદી કદાચ આપે છે. પણ પડોસીઓને જ્યાંનથી દુઃખ આપતી નથી. હજરતે (સલ) ફરમાવ્યું કે તે જનંતમાં જશે.

૧૩ રસસુદ્ધાહ (સલ) ની સેવામાં* એક

સ્ત્રી હાજર થઈ. તેણીની સાથે બે બચ્ચાં હતાં એક કેડે ચઢાવેલું હતું અને બીજાની આંગળી પકડી હતી. તેણીને જોઈને હજરતે (સલ) ફરમાવ્યું. આ સ્ત્રીઓ પ્રથમ બચ્ચાં પેટમાં રાખે છે. ફરી જણે છે, ફરી તેની સાથે કેવી મોહબબત અને મેહેરબાની કરે છે ! જો એઓનો મામલો ખાવિન્દો સાથે જુરો નહીં હોતો તો એઓમાંથી જે નમાઝની પાળાંદ હતો તે જનંતમાં જતો.

કુરઆન અને હુદીસથી કેટલીક ઐબો વિષે સોઓને બોધ.

જ્યારે અમો નેક બીબીઓની ખસલતો ખતાવી ગયા તો સ્ત્રીઓમાં કેટલીક ઐબો મળી આવે છે અને તેથી તેઓની નેકીઓ ઘટી જાય છે, તે ઐબોવિષે જે અલ્લાહે તથા રસલે ખાસ સ્ત્રીઓ માટે બંદોબસ્ત કર્યો છે તથા આજ્ઞા કરી છે, તેનો સાર પણ લખવો અગત્યનો જણાય છે કે જેથી તે ઐબોનો અણુગમો કરી બચે. જેથી પુરતી રીતે નેકી કાએમ રહે.

આયતોનો મજમુન.

૧ અલ્લાહતઆલાએ ફરમાવ્યું, જે બીબી-ઓમાં કશું નહીં માનવાનાં ચિન્હ તમને જણાય તો પ્રથમ તેઓને બોધ આપો; અને તેથી નહીં માને તો તેઓની પાસે સૂવું ખેસવું તજીદો. અને તેથી નહીં માને તો તેઓને મારો. તે પછી જો તેઓ તાબેદારી કરવા લાગે તો તેઓને દુઃખ આપવાનો કાઈ માર્ગ હુંદો નહીં.

ફાયદો-આથી જણાયું કે ખાવિન્દની વાત નહીં માનવી ધણું ખરાબ કામ છે.

૨ અલ્લાહતઆલાએ ફરમાવ્યું, ચાલવામાં જમીન ઉપર જોરથી પગ નહીં રાખો. જેમાં ધરેણા વગેરેની પારકા પુરૂષને ખબર થાય.

ફાયદો-વાજતું ધરેણું પહેરવું તો તદ્દન દુરસ્ત નથી અને જેમાં વાજું નહીં હોય પણ એક બીજાથી લાગવાથી વાજતું હોય તેમાં આ એનતયાત (અચાન) છે* આથી

સમજો કે, જ્યારે પગમાં એક ચીજ હોય તેના અવાજની આટલી એહતેયાત છે તો પોતે સીના અવાજની અને તેના બદન ખુલવાની તો કેટલી સખતાઈ હશે.

હુદીસોનું મજમુન.*

૧ રસલુલાહે (સલ) ફરમાવ્યું, ઓ સીઓ! મેં તમને દોજખમાં ઘણી જોઈ છે. સીઓએ પૂછ્યું એનું શું કારણ? હજરતે (સલ) ફરમાવ્યું કે, તમે સર્વ વસ્તુને ફિટકાર (શાપ) આપો છો અને ઘણીની અઉપકારી થાઓ છો અને તેઓની આપેલી વસ્તુ પર નાક ચઢાઓ છો.

૨ રસલુલાહ (સલ) ની આગળ એક સીએ તાવ (બાખાર) ને છુરું કર્યું. હજરતે (સલ) ફરમાવ્યું કે, બાખારને છુરું કહો નહીં. એનાથી ગુનાહ માફ થાય છે.

૩ રસલુલાહે (સલ) ફરમાવ્યું વિલાપ કરનારી સી જે તોખહ નહીં કરશે તો કિયામતને દિવસે એવી રીતે ઉભી રાખવામાં આવશે કે તેના બદન ઉપર કુડતાની જેમ એક તેલથી ખડવામાં આવશે, જેમાં અગ્નિ જલદી લાગે છે. અને કુડતાની જેમ તેના સધળા બદનમાં ખુજલી પથ્થુ થશે. એટલે તેને બે દુઃખ થશે. ખુજલીથી સધળું બદન ધરવડશે અને દોજખની અગ્નિ લાગે એ જુદી.

૪ રસલુલાહ (સલ) ફરમાવ્યું, ઓ મુસલમાન સીઓ! કોઈ પડોસણ પોતાની પડોસણની મોકલેલી વસ્તુને હલકી (નિર્જીવ) સમજે નહીં અગર જો બકરીની ખુરી હોય.

ફાયદો-એટલે કેટલીક સીઓમાં આ ટેવ ઘણી હોય છે કે, બીજાના ઘરની આવેલી વસ્તુપર નાક ચઢાવે છે અને દોષ સુંકે છે.

૫ રસલુલાહે (સલ) ફરમાવ્યું, એક સીને એક બીલાડીને લીધે અળખ થયો હતો. તેણીએ તેને પકડીને બાંધી હતી. ન ખાવાનું

આપ્યું અને ન છોડી. એમજ તડપી તડપીને મરી ગઈ.

ફાયદો-એવી રીતે જનનવર પાળી તેના ખાણા પાણીની ખબર નહીં લેવી અળખનું કારણ છે.

૬ રસલુલાહે (સલ) ફરમાવ્યું, કેટલાંક પુરૂષ સી સાઠ વર્ષ મુધી બોદાની ધખાઈત કરે છે. ફરી મોતનો વખત આવેછે ત્યારે શરીરત વિરૂદ્ધ વસીયત કરી દોજખને લાયક બને છે.

ફાયદો-જેમ કે કેટલીકાની ટેવ હોય છે કે આવી રીતે કહીને મરે છે. જુવો, મારી ચીજ મારા નવાસાને આપશો, બાધને આપશો નહીં. અથવા ફલાણી દીકરીને ફલાણી વસ્તુ, બીજી દીકરીને. વધુ આપશો. આ સધળું હરામ છે. વસીયત અને વારસાની બાબત મૌલવીઓને પૂછી કદી તેની વિરૂદ્ધ કરે નહીં.

૭ રસલુલાહે (સલ) ફરમાવ્યું, કોઈ સી બીજી સીથી એવી રીતે મુલાકાત નહીં કરે કે પોતાના ખાવિન્દ આગળ તેણીના હાલ એવી રીતે બયાન કરે કે જાણે તે તેને જોઈ રહ્યો છે.

૮ રસલુલાહ (સલ) ની પાસે એક વાર તેવણની બે બીબીઓ બેઠાં હતાં. એક આંધળા સહાબી આવવા લાગ્યા. હરજતે (સલ) બંનેને પરદામાં જવાનો હુકમ આપ્યો. બંનેએ તાજુબ થઈને બરજ કરી તેતા આંધળા છે. હજરતે (સલ) ફરમાવ્યું, તમે તો આંધળાં નથી, તમે તો એને જુઓ છો.

૯ રસલુલાહે (સલ) ફરમાવ્યું, જ્યારે કોઈ સી પોતાના ખાવિન્દને દુન્યામાં દુઃખ આપે છે તો જનનતમાં જે હુર એના ખાવિન્દને મળનાર છે તે કહે છે-બોદા તારો નાશ કરે, તેતા તારી પાસે મેમાન છે. તારી પાસેથી અમારી પાસે જલદી આવશે.

૧૦ રસલુલાહે (સલ) ફરમાવ્યું, મેં એવી દોજખી સીઓને જોઈ નથી. એટલે મારા જમાના પછી એવી સીઓ પેદા થશે, કે કપડું પહેરેલું હશે અને નાંગો હશે. એટલે

બદન ઉપર નામનું કપડું હશે. પણ કપડું એવું બારીક હશે, કે સધળું બદન દેખાશે અને ઇતરાઇને દબરાં હીલાવતી ચાલશે. અને વાળમાં મુખાફ અથવા કપડું નાખીને વાળને લપેટી એવા બાંધશે કે જેથી વાળ બધા જણાએ, જાણે જાંટની ખુંબ. એવી સ્ત્રીઓ જનતામાં જશે નહીં. એટલું જ નહીં, પણ તેની ખુશબો પણ મળશે નહીં.

ફાયરો-એટલે જ્યારે પરહેઝાર બીબીઓ જનતામાં જશે, એઓની સાથે તેઓનું જવું થશે નહીં. ફરી ઇમાનની બરકતથી જોઇએ જાય.

૧૧ રસલુલાહે (સલ) ફરમાવ્યું જે સ્ત્રી સોનાનું ધરેણું દેખાડવા (ઇતરાવા) માટે પહેરશે તેણીને તે એવરથીજ અનન્ય અપાશે.

૧૨ રસલુલાહે (સલ) એક સફરમાં * પધારેલા હતા. એક અવાજ સાંભળ્યો કે. કોઇ બીજા પર લગ્નનત કરે છે. હજરતે (સલ) પૂછ્યું, આ શી વાત છે? લોકોએ અરજ કરી કે આ ફલાણી સ્ત્રી છે. તે પોતાની સ્વારીની જાંટણી ઉપર લગ્નનત કરે છે. તે જાંટણી ધીમી ચાલતી હશે. અથવા ચાલવામાં મસતી કરતી હશે. તે સ્ત્રીએ સ્ત્રીઓની ટેવ, પ્રમાણે ઝાંજ

અનન્ય ફાજલ ઉપરથી

ખાઇને કહ્યું હશે. તને ખોદાની લગ્નનત (ખોદા ની માર- ખોદાનો ફિટકાર) રસલુલાહે (સલ) લોકોને હુકમ કર્યો કે આ સ્ત્રીને તથા એના અસબાબને આ જાંટણી ઉપરથી ઉતારો. આ જાંટણીતો આ સ્ત્રીના મારવા પ્રમાણે શાપવાન છે. ફરી તેને કામમાં શા માટે લે છે?

ફાયરો-શું ઉમદા સળ કરી !

આ બંને મજબુતો એટલે તારીફ અને નસીહતમાં આ જગ્યા પાંચ આવતો અને પચ્ચીસ હદીસો લખાઈ છે. અને આ હિસ્સાની શરૂઆત એ પૈગમ્બર (સલ)ની મુખ્યારક ખસલતો બધી લખી છે. જેને દરેક વખતે વરતવાની જરૂરત છે. અને આથી પ્રથમ સાત ભાગમાં દરેક તરેહની નેકી અને દરેક તરેહની નસીહતો લખી છે. સધળાનું ધ્યાન રાખો અને અમલ કરો. ઇનશા અલ્લાહો તઆલા કિયામતમાં મોટા મોટા દરજ્જા મેળવશો, અને નહીં તો ખોદાની પનાહ. ખરાબ સ્ત્રીનો ખરાબ હાલ થશે. જો કુરઆન હદીસ સમજવાને લાએક કદી થાઓ તો બધા કિસ્સા એવી બદદીન, બદનત બદઅકીદા અને બદઅમલ સ્ત્રીઓના તમને જણાશે. અલ્લાહ તઆલા નેકીમાં તમારો ગુજર કરે અને તેઓમાં ખાતેમાં થાએ અને તેઓમાં હશર થાએ. આમીન.

હકીમુલ ઉમ્મત હજરત મૌલાના અશરફઅલી સાહેબ (સદ્દમહુ) ની રચેલી ઉર્દુ કિતાબો.

એહેશતી એવર ઉર્દુ છોકરીઓ તથા
ઓરતો માટે ખાસ આ કિતાબ લખાઇ છે. એમાં
અકીદા, નમાઝ, રોઝા, ઝકાત, નિકાહ તલાક,
ખદત સોગના મસલા તથા ફેટલાક વ્યવહારના
તથા અખલાકના મસલા સારી રીતે ખ્યાન થયા
છે. એની સાથે ઘર કેમ ચલાવવું, ધણી તથા
સાસુ સસરા સાથે કેમ રહેવું તથા બચ્ચાંઓની
ફેવી પરવરીશ કરવી તે પણ ખ્યાન થયા છે.
તથા સો નેક બીબીઓની હાલત તેમની પરહેઝગારી
વગેરે પણ સારી રીતે દર્શાવ્યાં છે એ કે
એ પુસ્તક ખાસ ઓરતો માટે લખાયું છે પણ
મરદોને પણ ઓછું લાભ કારક નથી એ
પુસ્તકના ૧૦ ભાગ છે. આખા પુસ્તકની
કીંમત રૂ. ૩-૮-૦

એહેશતી ગાહર ઉર્દુ-આ એહેશતી
એવરનો વધારો છે, અને ધણી મસલા મરદોને
લાએક તથા મરદોને ઇલાજના છે સારા કાગળ
વાલી કીંમત રૂ. ૦-૧૦-૦

એહેશતી જોહર ઉર્દુ-આપણુ એહેશતી
એવરનો વધારો છે. એના પણ ૧૧ ભાગ છે
સર્વે ભાગોની કીંમત રૂ. ૧-૬-૦

જઝાઈલ આમાલ ઉર્દુ-સુનાહોથી
દુન્યામાં ધણી જાતના તુકસાન અને તાબેદારીથી
દુન્યામાં ધણી ફાયદા થાઇ છે એનું ખ્યાન
કીંમત રૂ. ૦-૪-૦

ઇસ્લાહુર રૌસુમ ઉર્દુ-એમાં પેદાએશથી
લઇ મરણ પામે લાંસુધીના જેટલાં રસ્મો

લોકોમાં થાઇ છે તે સર્વેનો રદ દલીલો સાથે
ખ્યાન કર્યો છે કીંમત રૂ. ૦-૬-૦

અલકૌવ હુસ્સવાબ ઉર્દુ-એમાં
ઓરતોના પરદા વીરેનું ખ્યાન છે કીંમત રૂ. ૦-૨-૦

તજકીરે આખેરત ઉર્દુ-એમાં મુરત
ઇઝાઝલ એલતનો વચ્ચ છે. કીંમત રૂ. ૦-૩-૦

કરામાતે ઇમદાદયહ ઉર્દુ-એમાં હજરત
હાજી ઇમદદુલાહ સાહેબની અજબ અજબ
કરામતો લખાઇલી છે કીંમત રૂ. ૦-૬-૦

કમાલાતે ઇમદાદયહ ઉર્દુ-એમાં પણ
હાજી સાહેબનાં અજબ ખ્યાનો છે કીંમત
રૂ. ૦-૬-૦

નશરત્તીબ-ફીજકરીલ હુબીબ ઉર્દુ-આ
કીતાબ રસુલુલ્લાહ (સલ)ની હાલતના ખ્યાનમાં
ધણી સારી કિતાબ છે. કીંમત રૂ. ૧-૮-૦

મવાએઝે હુસનહ ઉર્દુ-એમાં મુરએ
વલ્લેલનો વચ્ચ છે કીંમત રૂ. ૦-૩-૦

ફતાવા અશરફયહ ઉર્દુ-આ હજરત
મૌલાના સાહેબના ફતવાઓનો ખજાનો છે એમાં
ધણી જરૂરી મસલાઓના જવાબ સારી
તહકીકને સાથે લખ્યાં છે ભા. ૧ લો કીંમત
રૂ. ૦-૪-૦ ભા. ૨ કીંમત રૂ. ૦-૬-૦

મોનાજતે મકથુલ ઉર્દુ કીંમત રૂ.
૦-૧૦-૦

આમાલે કુરઆની ત્રણ ભાગ કીંમત
રૂ. ૦-૬-૦

કસદ્દસબીલ ઉર્દુ પીયુરીદી માટે કીંમત
રૂ. ૦-૨-૦

બાહર ખબર

“તોહફતુલ હિંદ” નામનું પુસ્તક તેનો તરજુમો ગુજરાતી ભાષામાં થઇ ૫૦ રતલી રાયલ ગલેઝ આઠ પેચી ૨૮૮ પૃષ્ઠમાં આવૃત્તિ બીજી છપાયો છે. એમાં કરતાએ માત્ર હિંદુ ધર્મ તથા ઇસ્લામી ધર્મનો મુકાબલો કરી બતાવ્યો હતો પણ ભાષાંતર કરનારે નોટમાં ખ્રીસ્તી ધર્મનો તથા આર્થ સમાજવાળાઓનો પણ મુકાબલો કરી બતાવ્યો છે એમાં માત્ર મુકાબલોજ છે એમ નહિ પણ મુસલમાની ધર્મમાં ખુદાને કેમ માનવો, તથા શીરસ્તાઓને કેમ માનવા ? પેગમ્બરોને કેમ માનવા ? કીતાબોને કેમ માનવી ? ઇત્ય. તથા પાંચે બીનાએ ઇસ્લામનું વર્ણન છે. ટુંકાશુથી નીકાહ, તલાક, હરામ, હલાલ, સલામ, પારકા ધર્મવાળાને નોતરફ કરવું વગેરે પણ છે, પાદરીઓનાં ચોપાનીયાંઓમાં ઇસ્લામના ચંદ્ર ઉપર જે તેઓએ ધુળ ઉડાવી છે, તેનો ઉત્તર આપી તે ધુળ તેઓના પર પાડી છે. અને લગભગ બધી શંકાઓનો જવાબ એમાં છે દાખલા તરીકે કુરઆનની ફસાહત ઉપર શંકા તે બૈબલથી લેવાયલું, કુર્આનમાં આત્માને લાયક કંઈ નથી, તેમાં જનંતમાં ખાવાપીવાનું લખેલું છે. ચંદ્ર ફાટવાના ચમત્કાર ઉપર શંકા, જેહાદ ઉપર શંકા, એકથી વધુ સ્ત્રીઓ સાથે નીકાહ કરવા ઉપર શંકા, તલાકપર શંકા, દત્તકપુત્ર જોઈ (૨૬) પોતાની સ્ત્રીને મુકી દાંધા પછી હજરત મોહંમદ (સલ) સાહેબે તેણીની સાથે નીકાહ કરીધા તે ઉપર શંકા, હદીસો પર પાંચ શંકા, મેરાજ ઉપર શંકા, નમાઝ પર શંકા, રોગપર શંકા, જકાતપર શંકા વગેરે. અને પારસીઓનાં પુસ્તકોથી હજરત મોહંમદ સાહેબના ભવિષ્ય-વાદપશ્ચાતની સાબેતી ઇત્યાદિ તથા નોટમાં આપેલું “ખંડન પણ ઘણું વધાર્યું” છે. બીજી આવૃત્તીની પ્રસ્તાવના ખાસ વેદના ખંડનમાં ૨૨ પ્રશ્નમાં જોવા લાયક છે. માત્ર ૫૦) રહી ગઈ છે. કીંચિત રૂ. ૩. પોષ્ટ બુદું.

“ઈન્જિલ્લે હિંદ” નામનું પુસ્તક કે જે મૌલવી રહમતુલ્લાહ મોહાજરે મક્કા સાહેબનું અરબીમાં રચેલું છે તેનો તરજુમો ગુજરાતી ભાષામાં કરી ગલેઝ ૫૦ રતલી કાગળ ઉપર આઠ પેજ પૃષ્ઠ ૫૦૦ ઉપર છપાવ્યો છે. એ આખી જગતના પાદરીઓને અહિતાર કરનારું છે. એજ કારણથી અરબી, તુરકી, ફ્રેંચ ભાષાઓમાં ધણીવાર છપાયું છે. એમાં એક પ્રસ્તાવના જ અખ્યામ છે. પ્રસ્તાવનામાં કેટલી જાણવાજોગ બાબતો લખી પાદરી ફાનડરની મીનતુલ હકના જેલાક ફકરાઓનો જવાબ છે. પેહેલા અધ્યાયમાં બાઇબલનું વર્ણન છે તથા તેની ભૂલોની ખોટારાની સાબેતી છે. બીજા અધ્યાયમાં બાઇબલના ફેરફાર થવાનો સિદ્ધાંત તથા પાદરીઓના ધોક્કાઓનો ઉત્તર છે. ત્રીજામાં નાસેખ મનસુખનું વર્ણન છે, ચોથામાં ત્રીદિવનું (તલસીનું) ખોટાઈ બાઇબલથી તથા અકલી દાખલાઓથી છે, અને ત્રીદિવ વિષે તેઓના લીધેલા આધારનો ઉત્તર પણ છે, પાંચમાં કુરઆનનું કલામુ-લ્લાહ થવું સિદ્ધ કરી કુરઆન ઉપર તેઓની કીધેલી શંકાઓનો ઉત્તર છે. તથા એની સાથે હદીસોનો ફટલોક હાલ તથા તે વિષેના શંકાઓનો ઉત્તર પણ છે. છઠ્ઠામાં હજરત મોરમ્મદ (સલ) સાહેબની પેગમ્બરીની સાબેતી છે, અને એની વચ્ચે બીજી ધણી બાબતો સમાયલી છે. અને હજરતની નુશુવવત ધણી સારી રીતે તેઓના બાઇબલથી પણ સાબેત કરવામાં આવી છે, માત્ર ૧૦૦) નકલ રહી ગઈ છે. કી. રૂ. ૩-૦-૦ પોસ્ટ બુદું.

સત્યાર્થ પ્રકાશનું ખંડન ગુજરાતી કી. રૂ. ૧ એમાં આપેલો ૨૬ છે. ઘણું ખર્ચ તેઓના ખાતેલા પુસ્તકોથી અને ખાસ દયાનંદના પુસ્તકોથી દયાનંદીઓનું ખંડન છે, અને પ્રગટ થયાને ૧૪ વર્ષ થયાં હજુ કેમકે જવાબ આપ્યો નથી. અને ઈંગ્રેજ કી. રૂ. ૧૧.

લી૦ અબદુર રહીમ બિન મૌલાના ગુલામ મોહમ્મદ હાજ હાદ્રેજ સદિક.

મેનેજર કુતોબખાના સદિકીઅહ મુ. રાદર જી. સુરત.

